

การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ
DEVELOPMENT OF BUNGKUM PUBLIC WATER PARK

จุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ
JUTHATHIP SIANGPRASERT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

มหาวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

KMITL-2007-ED-M-221-082

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ

DEVELOPMENT OF BUNGKUM PUBLIC WATER PARK

จุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ

JUTHATHIP SIANGPRASERT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2550

KMITL-2007-ED-M-221-082

DEVELOPMENT OF BUNGKUM PUBLIC WATER PARK

JUTHATHIP SIANGPRASERT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2007

KMITL-2007-ED-M-221-082

COPYRIGHT2007

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ	
นักศึกษา	นางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ	
รหัสประจำตัว	48063420	
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม	
พ.ศ.	2550	
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.สุรศักดิ์	กิ่งขาว
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม	

บทคัดย่อ

การศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพทางกายภาพ ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้สวนน้ำสวนน้ำบึงกุ่มเสนอแนวทางพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน โดยศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้สวนน้ำบึงกุ่มจำนวน 213 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 3 ประเภท คือ แบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย ด้านสภาพทางกายภาพของสวนน้ำบึงกุ่มพบว่า มีพื้นที่น้ำเป็นส่วนมาก มีการใช้พื้นที่พักผ่อนมากกว่าการออกกำลังกาย สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอกับผู้ใช้และทรุดโทรมขาดการดูแลรักษา ที่ตั้งสวนน้ำบึงกุ่มอยู่กลางชุมชน สะดวกต่อการเดินทางมาใช้สวนน้ำแห่งนี้

ด้านพฤติกรรมและความต้องการพบว่า ผู้ใช้สวนน้ำบึงกุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุช่วง 31-55 เป็นช่วงอายุที่เข้ามาใช้สวนน้ำมากที่สุด ความถี่ในการใช้สวน 1-2 ครั้ง ต่อสัปดาห์มากที่สุด ผู้ใช้สวนน้ำบึงกุ่มทำกิจกรรมในสวนน้ำ 31-60 นาทีมากที่สุด ผู้ใช้สวนน้ำบึงกุ่มเพื่อทำกิจกรรมประเภทพักผ่อน (Passive Activity) กิจกรรมนั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว เป็นกิจกรรมที่ผู้ใช้ทำกิจกรรมมากที่สุด

สรุปผลการออกแบบ สวนน้ำบึงกุ่มเป็นสวนน้ำที่มีพื้นที่น้ำเป็นสวนใหญ่มีพื้นดินน้อยและมีการใช้พื้นที่ เพื่อทำกิจกรรมแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน ควรมีการจัดการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้พื้นที่ซึ่งแบ่งกิจกรรมเป็น 2 ประเภทได้แก่ กิจกรรมแบบพักผ่อน (Passive Activity) และกิจกรรม ประเภทออกแรง (Active Activity) จากนั้นจึงกำหนดพื้นที่ทำกิจกรรมย่อย แต่ละประเภทให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้ ส่วนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในสวนจัดตำแหน่งกระจายตามพื้นที่ของสวนเพื่อความสะดวกต่อการใช้และให้ดูแลรักษา

Thesis Title	Development of Bung Kum Public Water Park
Student	Miss Juthathip Seangpaseart
Student ID.	48063420
Degree	Master of Industrial Education
Program	Architecture
Year	2007
Thesis Advisor	Associate Professor Surasuk Kungkhao
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr. Lertlak Klinhom

ABSTRACT

The objectives of this research titled “Development of Bung Kum Public Water Park” were to study physical conditions, behavior and the requirement of people who visit Bung Kum Public Water Park, and to suggest the approaches for developing Bung Kum Public Water Park to Public Park in the district level by studying 213 people who visited there. There were three research instruments consist of a survey form, a questionnaire and an interview form by using percentage for analyzing data.

The research findings have been found that physical conditions of Bung Kum Public Water Park was mainly surrounded by water, moreover, its area uses for relaxing rather than exercising. Even though it was located among the community which was convenient for people to visit, the facilities and the maintenance were insufficient for them.

In terms of visitors’ behaviors and their requirement, it has been found that mostly were men whose ages are between 31-55 years old go to visit Bung Kum Public Water Park. The frequency of their visiting was 1-2 times per week and they did activities at there approximately 31-60 minutes. The activity that they did the most was Passive Activity like talking with friends or families.

Due to the fact that Bung Kum Public Water Park was mainly engulfed by water, a small amount of land besides the use of its land for doing activities was different, consequently, the conclusion of designing results was to provide the appropriate areas which were related to the behavior and the requirement of the visitors by dividing the activities into two categorizes; firstly was Passive Activity and lastly was Active Activity, and then defined the area for doing the sub-activities to suit for the visitor group. In addition, it should arrange the garden equipments scattered to the ocean park area in order to facilitate the visitors who went there to use and take care of it.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์สุรศักดิ์ กังขาว และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและช่วยตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนจบวิทยานิพนธ์นี้ได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ สมพล ดำรงเสถียร , รศ.ดร. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , อาจารย์สันติ กวินวงศ์ไพบูลย์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องและช่วยตรวจสอบแก้ไขงานเพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขเพื่อการปรับปรุงให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารรวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณเต๋ย คุณแม่ ผู้เป็นที่เคารพยิ่ง และเป็นแรงผลักดันอันยิ่งใหญ่ รวมถึงญาติพี่น้องทุกคนที่ทำให้กำลังใจที่ดีเสมอมา

ขอขอบคุณ เพื่อนๆ ทุกคนที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ในนี้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ คุณเต๋ย คุณแม่ และ ครูอาจารย์ ทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

จุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง	VI
สารบัญภาพ	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 บททั่วไป.....	8
2.1.1 สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	8
2.1.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ.....	11
2.1.3 ประเภทของสวนสาธารณะ.....	12
2.2 ลักษณะทางกายภาพของสวนสาธารณะ.....	14
2.2.1 ทำเลที่ตั้ง.....	14
2.2.2 อิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อม.....	14
2.2.3 ทัศนียภาพและบรรยากาศ.....	15
2.2.4 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	15
2.3 พฤติกรรมและความต้องการ.....	15
2.4 มาตรฐานสวนสาธารณะต่อประชากร.....	23
2.5 กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวนสาธารณะ.....	24
2.6 สวนตัวอย่าง.....	31
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การดำเนินงานวิจัย.....	42
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
3.3 การรวบรวมข้อมูล.....	45
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ.....	46
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์.....	52
บทที่ 5 การสรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	66
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	66
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	70
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก. เอกสารทางราชการที่ใช้ในงานวิจัย.....	100
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์.....	104
ประวัติผู้เขียน.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	แสดงมาตรฐานเนื้อที่สวนสาธารณะต่อประชากรในประเทศต่าง ๆ.....23
2.2	แสดงมาตรฐานของพื้นที่และรัศมีให้บริการของที่พักผ่อนหย่อนใจประเภทต่าง ๆ.....24
4.1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและ แบบสัมภาษณ์.....52
4.2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่.....53
4.3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการมาใช้สวนสาธารณะ.....54
4.4	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของพื้นที่ที่ชอบทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ.....56
4.5	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะ.....57
4.6	แสดงจำนวนและค่าร้อยละขององค์ประกอบที่ต้องการใช้มีในสวนสาธารณะ.....58
4.7	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะจำแนกตามเพศ.....59
4.8	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะจำแนกตามช่วงอายุ.....60
4.9	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะจำแนกตามช่วงเวลา...61
4.10	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของเพศ จำแนกตามช่วงเวลาและอายุ.....62
4.11	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของอาชีพ จำแนกตามช่วงเวลา.....63

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนที่สวนน้ำบึงกุ่ม.....	5
2.1 แผนที่สวนลุมพินี.....	33
2.2 แผนที่สวนจตุจักร.....	36
2.3 แผนที่สวนหลวง ร.9.....	38
4.1 แสดงรูปทรงของพื้นที่.....	47
4.2 แสดงลักษณะทางกายภาพสวนน้ำบึงกุ่ม.....	47
4.3 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่.....	48
4.4 แสดงบรรยากาศของสวนน้ำบึงกุ่ม.....	48
4.5 แสดงองค์ประกอบที่ขาดการดูแลรักษา.....	50
4.6 แสดงความทรุดโทรมของอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	51
5.1 แสดงองค์ประกอบที่ต้องการให้มีภายในสวน.....	72
5.2 แสดงองค์ประกอบที่ต้องการให้มีภายในสวน.....	73
5.3 แสดงองค์ประกอบที่ต้องการให้มีภายในสวน.....	74
5.4 แสดงองค์ประกอบที่ต้องการให้มีภายในสวน.....	75
5.5 แสดงแนวความคิดในการออกแบบ.....	77
5.6 แสดง KEY PLAN สวนน้ำบึงกุ่ม.....	79
5.7 แสดง ผังบริเวณสวนน้ำบึงกุ่ม.....	80
5.8 แสดง แปลนสวนน้ำบึงกุ่ม ZONE 1,2.....	81
5.9 แสดง แปลนสวนน้ำบึงกุ่ม ZONE 3,4.....	82
5.10 แสดง แปลนสวนน้ำบึงกุ่ม ZONE 5,6.....	83
5.11 แสดง แปลนสวนน้ำบึงกุ่ม ZONE 7,8.....	84
5.12 แสดง แปลนสวนน้ำบึงกุ่ม ZONE 9,10.....	85
5.13 แสดง แปลนสวนน้ำบึงกุ่ม ZONE 11.....	86
5.14 แสดง แปลนท่าเทียบเรือ รูปด้าน.....	87
5.15 แสดง ทศนียภาพท่าเทียบเรือ.....	88
5.16 แสดง แปลนศาลาริมน้ำ รูปด้าน.....	89
5.17 แสดง ทศนียภาพศาลาริมน้ำ.....	90
5.18 แสดง แปลนหอสูงชมวิว รูปด้าน.....	91
5.19 แสดง ทศนียภาพหอสูงชมวิว.....	92

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.20 แสดง แพลนห้องน้ำ รูปด้าน.....	93
5.21 แสดง ทัศนียภาพห้องน้ำ.....	94
5.22 แสดง ทัศนียภาพป้ายชื่อสวน.....	94
5.23 แสดง ทัศนียภาพทางเดินในสวน.....	95
5.24 แสดง ทัศนียภาพลานเอนกประสงค์.....	95
5.25 แสดง ทัศนียภาพลานจอดรถ.....	96
5.26 แสดง ทัศนียภาพสะพานข้ามบึง.....	96
5.27 แสดง ทัศนียภาพลานน้ำพุ.....	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ระบุว่า กรุงเทพมหานคร ยังคงความเป็นเอกนคร (Primate City) ต่อไป เนื่องจากกรุงเทพมหานครยังคงดำรงบทบาทเป็น ศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริการ ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดประชากรจาก ส่วนต่าง ๆ ของประเทศเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้กรุงเทพกลายเป็นเมืองที่มีประชากร หนาแน่นติดอันดับ 1 ใน 15 ของโลก และมีแนวโน้มว่าการเพิ่มของประชากรจะมีมากขึ้นตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาวิกฤตต่าง ๆ เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ขาดแคลนสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ขาดแคลนสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียวในเมือง ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อโดยตรง ต่อผู้อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ประชาชนต้องเคร่งเครียดรีบเร่งกับการใช้ชีวิตประจำวันในการทำงาน การเรียน และภารกิจต่าง ๆ จนห่างไกลจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีผลต่อสุขภาพ ร่างกาย และจิตใจ ของประชาชน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ

ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีสวนสาธารณะที่เปิดให้บริการประชาชน 12 แห่ง คิดเป็นพื้นที่ 1,774.23 ไร่ โดยกองสวนสาธารณะเป็นผู้รับผิดชอบ ได้แก่ สวนลุมพินี, สวนธนบุรีรมย์ สวนน้ำ บึงกุ่ม, สวนสราญรมย์, สวนหลวง ร.9, สวนจตุจักร, สวนหนองจอก, สวนเบญจสิริ, สวนรมณีนาถ, สวนพระนคร, สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ และสวนสมเด็จพระย่า

สวนสาธารณะแต่ละแห่งจะมีประวัติความเป็นมาที่แตกต่างกันส่วนใหญ่มักจะเกิดจากนโยบาย ของรัฐบาลเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวโรกาสสำคัญ ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ พระบรมราชินีนาถ มีพระชนมพรรษาครบ 40 พรรษา หรือ 60 พรรษา

สวนน้ำบึงกุ่มเป็นสวนสาธารณะแห่งหนึ่งที่เปิดให้บริการประชาชนมีพื้นที่ 350 ไร่ เป็นโครงการ ตามพระราชดำริที่จะให้เป็นบึงรับน้ำป้องกันน้ำท่วมชุมชนทางด้านตะวันออกของกรุงเทพ เดิมชื่อ บึงกุ่ม หรือ บึงดาทอง เป็นบึงน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ ต่อมาผู้บุกรุกเข้ามาปลูกบ้านพักอาศัยและ ถนนหนทางรुक้าเข้าไป จนทำให้สภาพของบึงตื้นเขินไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ ทางเขตบึงกุ่ม จึงจัดทำโครงการปรับปรุงและพัฒนาบึงกุ่ม (พ.ศ. 2528-2529) โดยปรับแต่งบึงตามแนวธรรมชาติ ขระดับขอบบึง เป็นต้น กั้นตลอดสองข้างของแนวบึงมีระดับหลังคันดินสูงจากถนนเสรีไทย เฉลี่ย 0.80 เมตร ทำให้มีขีดความสามารถรับน้ำได้ 1.5 ล้านลูกบาศก์เมตร มีการสร้างประตูน้ำ เพื่อการคุม ระดับน้ำไหลไปสู่คลองแสนแสบ หรือพื้นที่เกษตรกรรมตามความเหมาะสมพื้นที่บางส่วน ปรับปรุง เป็นสวนสาธารณะประมาณ 120 ไร่

สวนที่ตั้งอยู่ระหว่างถนน นวมินทร์ และ ถนนเสรีไทย ทางเข้าสวนอยู่ด้านถนนเสรีไทย ซึ่งมีรถโดยสารประจำทางผ่านถนนสายนี้ ผู้จะเข้ามาพักผ่อนหย่อนใจสามารถเลือกเดินทางโดยรถยนต์ หรือรถโดยสารประจำทางก็ได้ ส่วนผู้ที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียง จะเดินทางมาถึงสวนได้อย่างสะดวก

เนื่องจากสภาพทางกายภาพของสวนแห่งนี้ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่น้ำ, บึงรับน้ำ ทำให้เหลือพื้นที่ดินเป็นส่วนน้อย จึงไม่มีบริเวณก่อสร้างเป็นสนามกีฬา ทั้ง ๆ ที่สวนนี้จัดเป็นสวนระดับย่าน (District Park) ซึ่งจะมีรัศมีบริการกว้างขวางกว่าสวนในชุมชนจำนวนประชากรที่เข้ามาพักผ่อนมีไม่มากนัก เมื่อพิจารณาที่ตั้งของสวนที่อยู่ในย่านพักอาศัยขนาดใหญ่ คือ เกษะชุมชนคลองจั่น ในวันธรรมดาจะมีประชาชนมาพักผ่อนเพียง 200-300 คน ต่อวัน และวันหยุดราชการ เพิ่มเป็น 400-500 คนต่อวัน (โครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่นและภูมิทัศน์ของเมือง 2536 : 56)

ปัจจุบันจากการรองรับจำนวนประชากรดังกล่าว ทำให้สวนแห่งนี้เกิดความเสื่อมโทรมเนื่องจากการใช้งาน และขาดการบำรุงดูแลรักษา ผลจากการเสื่อมโทรมจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนได้ เช่น ปัญหาอาชญากรรม โจรกรรม ปัญหาการส่องส่อง ปัญหายาเสพติด ฯลฯ นอกจากนี้ ปัญหาการเสื่อมโทรมดังกล่าวอาจส่งผลให้ผู้เข้าไปใช้พื้นที่น้อยลงทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นแหล่งเสื่อม ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทั้งที่หากได้รับการพัฒนาปรับปรุงก็จะทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีประโยชน์และเป็นที่พักผ่อนอย่างดียิ่งของชุมชนต่อไป

นอกจากนี้ยังเป็นการตอบสนองนโยบายของผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครในด้านการส่งเสริมความเป็นมหานครที่มีความน่าอยู่ มีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยเหตุนี้ทางสำนักผังเมืองกรุงเทพมหานครจึงมีการดำเนินการในการศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาสวนสาธารณะอย่างเป็นระบบ มีการกระจายตัวอย่างเหมาะสม ด้วยเห็นว่าสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและพื้นที่สีเขียวในเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง โดยเฉพาะเมืองที่มีขนาดใหญ่อย่าง กรุงเทพมหานคร และจากแผนงานของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานครดังกล่าว ทางสำนักงานเขตบึงกุ่มจึงมีการวางแนวทางการพัฒนาสวนสาธารณะในเขตบึงกุ่ม ซึ่งสวนน้ำบึงกุ่มจัดเป็นสวนสาธารณะแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ในแผนการพัฒนาของเขตบึงกุ่มด้วย

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่สวนน้ำบึงกุ่มควรจะได้รับพัฒนาพื้นที่จากสภาพเดิม เพื่อให้พื้นที่ยังคงความเป็นสวนสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชนทั่วไป อีกทั้งการพัฒนาดังกล่าวจะทำให้สวนน้ำแห่งนี้เป็นสวนสาธารณะที่มีความสมบูรณ์และสมกับที่เป็นสวนสาธารณะที่มีรัศมีบริการในระดับย่าน สามารถรองรับความต้องการของชุมชน และถือเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในครอบครัว ชุมชน และในสังคมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางกายภาพสวนน้ำบึงกุ่ม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้สวนน้ำบึงกุ่ม
3. เสนอแนวทางพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.3.1 ลักษณะทางกายภาพของสวนสาธารณะ

โสภากษ์ ผาสุกนิรันดร์ (2537 : 182-129) สรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพที่ควรคำนึงถึง สำหรับการวางผังสวนสาธารณะคือ

- 1.3.1.1 ทำเลที่ตั้ง
- 1.3.1.2 ขนาดและรูปทรงของพื้นที่
- 1.3.1.3 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ทิศทางเดินของแสง ทิศทางลม ทิศนัยภาพและบรรยากาศ
- 1.3.1.4 กฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสวนสาธารณะ
- 1.3.1.5 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

1.3.2 พฤติกรรมและความต้องการ

ชวนพิศ คุณฎีประเสริฐ (2539 : 8) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความต้องการในสวนสาธารณะ นั้นควรที่ศึกษา 2 ด้านประกอบด้วย

1.3.2.1 ด้านของผู้ใช้ ประกอบด้วย ลักษณะทางสังคมของผู้ใช้สวนสาธารณะ เพศ อาชีพ อายุ เวลาในการเดินทาง ความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัยในการใช้ ความสัมพันธ์ทางสังคม

1.3.2.2 ด้านสถานที่ ประกอบด้วย องค์ประกอบของสวนสาธารณะ ลักษณะกิจกรรมการใช้สวนสาธารณะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยสวนน้ำบึงกุ่มดังนี้

1. ทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะ
2. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. พฤติกรรมและความต้องการของการใช้สวนสาธารณะ
4. เวลาในการเดินทาง
5. ความสะดวกในการเดินทาง
6. ความปลอดภัยในการใช้
7. องค์ประกอบของสวนสาธารณะ

8. ลักษณะกิจกรรมของสวนสาธารณะ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ บริเวณพื้นที่สวนน้ำบึงกุ่ม ตั้งอยู่บนถนนเสรีไทย แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร

ทิศเหนือ จรดที่ดินเอกชนได้แก่ หมู่บ้านศรีนครพัฒนาและรอยคอนันต์

ทิศใต้ จรดถนนศรีบูรพาเชื่อมถนนนวมินทร์และถนนเสรีไทย

ทิศตะวันตก จรดถนนนวมินทร์

ทิศตะวันตก จรดถนนเสรีไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่ม เพื่อให้คงประโยชน์เหมาะสมกับการเป็นสวนสาธารณะในระดับย่าน

1.4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มประชาชนผู้มาใช้บริการเป็นผู้มาใช้สวนน้ำบึงกุ่มจำนวน 500 คนต่อวัน
2. กลุ่มประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงสวนน้ำบึงกุ่ม

ประกอบด้วย

- ผู้นำชุมชนคลองจั่น จำนวน 10 คน
- ผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียง 20 คน
- ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสวนน้ำ ได้แก่ ชุมชนคลองจั่น และชุมชนแฟลตคลองจั่น

จำนวน 7,791 ครัวเรือน ประชากร 38,955 คน

1.4.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ประชาผู้มาใช้บริการ จำนวน 500 คนต่อวัน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ดังนั้น จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 83 คน
2. ประชาชนและผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียงสวนน้ำบึงกุ่มประกอบด้วย
 - ผู้นำชุมชนคลองจั่น จำนวน 10 คน ผู้วิจัยศึกษาทั้งหมด 10 คน
 - ผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียง 20 คน ผู้วิจัยศึกษาทั้งหมด 20 คน
 - ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสวนน้ำ ได้แก่ ชุมชนคลองจั่น และชุมชนแฟลตคลองจั่นจำนวน 100 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ดังนั้นจึงขอใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน. รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 213 คน

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้สวนน้ำบึงกุ่ม มีองค์ประกอบดังนี้

1. ทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะ
2. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. พฤติกรรมและความต้องการของการใช้สวนสาธารณะ
4. เวลาในการเดินทาง
5. ความสะดวกในการเดินทาง
6. ความปลอดภัยในการใช้
7. องค์ประกอบของสวนสาธารณะ
8. ลักษณะกิจกรรมของสวนสาธารณะ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 สวนสาธารณะ หมายถึง สถานที่ที่จัดโดยรัฐเพื่อใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนทุกเพศทุกวัย โดยไม่มีการเก็บค่าบริการใด ๆ และมีการตกแต่งพื้นที่ไว้อย่างสวยงาม ประกอบด้วย ต้นไม้ ทั้งไม้ดอก ไม้ประดับ สระน้ำ สนามหญ้า นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมในสวนสาธารณะ

1.5.2 สวนระดับย่าน (District Park) หมายถึง สวนระดับนี้จะมีขนาดของสวน สัมพันธ์กับสิ่งอำนวยความสะดวกของสวน จะมีขนาดมากกว่า 100 ไร่ มีบริเวณปิกนิก ที่จอดรถลานอเนกประสงค์ และลักษณะพิเศษอื่น ๆ เช่น ลานดอกไม้ บึงตกปลา ลำธาร จักรยานรัศมีให้บริการ 2-5 กิโลเมตร

1.5.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสวนสาธารณะ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นที่สวนสาธารณะที่เห็นได้ เช่น ท่าเลที่ตั้ง ขนาดและรูปทรงของพื้นที่ ทิศทางลม ทิศทางเดินของแสงทัศนียภาพและบรรยากาศ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

1.5.3.1 ท่าเลที่ตั้ง หมายถึง ตำแหน่งที่ตั้งของสวนสาธารณะ ซึ่งส่งผลพฤติกรรมและความต้องการ การใช้พื้นที่สวนสาธารณะ ความสะดวก ความปลอดภัย ระยะทางในการเดินทางมาใช้

1.5.3.2 ขนาดและรูปทรงของพื้นที่ หมายถึง รูปร่าง ขนาด และขอบเขตของพื้นที่สวนสาธารณะ

1.5.3.3 อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม หมายถึง ผลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลในด้านต่างกับสวนสาธารณะ เช่น ทิศทางลม ทิศทางเดินของแสง

1.5.3.4 กฎหมายข้อบังคับ หมายถึง ข้อกำหนดการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจสังหาริมทรัพย์ ต้องจัดเตรียมพื้นที่สำหรับทำสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น หรือสนามกีฬา ตามกฎเกณฑ์ของกฎหมาย

1.5.3.5 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งสนับสนุนกิจกรรมการใช้สวนสาธารณะ เช่น อุปกรณ์เครื่องเล่น ม้านั่ง สนามหญ้า ศาลา ลานกิจกรรม ไฟฟ้าแสงสว่าง

1.5.4 พฤติกรรมและความต้องการ หมายถึง กิจกรรมและความต้องการผู้ใช้สวนสาธารณะ ประกอบด้วย 2 ปัจจัย

1.5.4.1 ด้านศักยภาพผู้ใช้ หมายถึง ลักษณะทางสังคม เพศ อาศัย รายได้ อายุ ระดับการศึกษา เวลาในการเดินทาง ความสะดวกในการเดินทาง และความสัมพันธ์ทางสังคม

1.5.4.2 ด้านสถานที่ ได้แก่

องค์ประกอบของสวนสาธารณะ หมายถึง พื้นที่กิจกรรมในสวนสาธารณะและเช่น สนามหญ้า ศาลานั่งเล่น สนามเด็กเล่น สวนสุขภาพ สนามบาสเก็ตบอล สนามบอลเล็ก สโมสร สระว่ายน้ำ ร้านอาหาร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะในระดับย่านครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 บททั่วไป

2.1.1 สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2.1.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ

2.1.3 ประเภทของสวนสาธารณะ

2.2 ลักษณะทางกายภาพของสวนสาธารณะ

2.2.1 ทำเลที่ตั้ง

2.2.2 อิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อม

2.2.3 ทัศนียภาพและบรรยากาศ

2.2.4 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

2.3 พฤติกรรมและความต้องการ

2.4 มาตรฐานสวนสาธารณะต่อประชากร

2.5 กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวนสาธารณะ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 บททั่วไป

2.1.1 สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (The Park and Recreation)

สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจได้เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศกรีกเมื่อประมาณ 500 ปี ก่อนคริสต์ศักราช โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นสถานที่พบปะสังสรรค์กันระหว่างนักปราชญ์และลูกศิษย์ และให้ประชาชนได้พักผ่อนในยามว่าง ต่อมาอีกหลายร้อยปี รูปแบบของสวนสาธารณะก็พัฒนามาเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบันนี้สวนสาธารณะ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจก็มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง มีสนามหญ้ากว้างใหญ่ ไม้ใหญ่ให้ร่มเงาและไม้ดอกไม้ประดับ ตามจุดต่าง ๆ ที่เป็นจุดเด่น และยังมีสิ่งก่อสร้างเพื่อให้ความสะดวกแก่บุคคลทั่วไป ที่มาพักผ่อนในสวนสาธารณะ สวนสาธารณะแต่ละแห่ง มีรูปแบบแตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของพื้นที่นั้นและจุดมุ่งหมายในการจัดการสวนสาธารณะ เช่น จัดเป็นสถานที่รวบรวมพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ประกอบที่พักผ่อนหย่อนใจ

การพักผ่อนหย่อนใจมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับอายุ ความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นรูปเฉพาะบุคคล หรือรวมกลุ่ม บางครั้งก็ใช้กำลังมาก บางครั้งก็เจียบสงบ รวมทั้งการนั่งและการเฝ้าดูคนอื่นเล่นเกมต่าง ๆ ด้วย การพักผ่อนหย่อนใจโดยทั่วไปแล้วมีหลายรูปแบบ ทั้งที่อยู่บ้าน ที่ทำงาน และสถานที่สาธารณะ และการพักผ่อนนั้นก็ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของแต่ละบุคคล เช่น การเล่นเกม ฟังเพลง ดูภาพยนตร์ หรือทำสวน ซึ่งลักษณะการพักผ่อนหย่อนใจ เอ็ดมุนด์ วีสมหมาย (2525 : 8) จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1.1.1 การพักผ่อนหย่อนใจนอกอาคาร แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือที่เป็น

การพักผ่อนหย่อนใจนอกอาคารที่เป็นของสาธารณะ (Outdoor Public) ได้แก่ กีฬาต่าง ๆ สนามเด็กเล่น

การพักผ่อนหย่อนใจภายนอกอาคารที่เป็นส่วนตัว (Outdoor Private) ได้แก่ ทำสวน ปลูกผัก ว่ายน้ำ

2.1.1.2 การพักผ่อนหย่อนใจภายในอาคาร แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

การพักผ่อนหย่อนใจ ภายในอาคารที่เป็นของสาธารณะ (Indoor Public) ได้แก่ ยิมนาสติก ปิงปอง

การพักผ่อนหย่อนใจ ภายในอาคารที่เป็นส่วนตัว (Indoor Private) ได้แก่ ดูทีวี ฟังเพลง อ่าน

2.1.1.3 ลักษณะรายการของการพักผ่อนหย่อนใจนั้นควรมีลักษณะที่

- 1) ให้ความเสมอภาคแก่ทุกคน
- 2) เสนอในรูปแบบที่กว้างเพื่อความต้องการเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลในการตัดสินใจเลือกสิ่งทีตนเองชอบ เช่น คนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ
- 3) รายการต่าง ๆ ควรต่อเนื่องกันตลอดปี เพราะประชาชนต้องการพักผ่อนหย่อนใจตลอดปีเช่นกัน การเล่นบางอย่างต้องขึ้นอยู่กับฤดูกาลและบางอย่างก็มีข้อจำกัดในช่วงสั้น
- 4) จัดรายการให้เหมาะสมกับทุกวัน เช่นเด็ก ควรเป็นทุกวัยของเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ไม่ควรละเลยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- 5) ให้มีความเสมอภาคกันทั้ง 2 เพศในรายการต่าง ๆ
- 6) มีรายการที่น่าสนใจสำหรับครอบครัวทั้งหมด มีการเล่นหลายอย่างที่มีมักจะแบ่งแยกครอบครัว แต่บางโอกาสควรจัดเพื่อรวมครอบครัวเข้าด้วยกัน
- 7) มีเครื่องมือครบครันในแต่ละสถานที่
- 8) ควรมีการพักผ่อนทั้ง 2 รูปแบบ แบบที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังบางครั้งมนุษย์ก็ไม่ต้องการใช้พลังมากหรือต้องการความสงบ บางรายการควรจัดให้มีความสนุกสนานจากการเฝ้าดูฟัง และพิจารณาไตร่ตรอง
- 9) จัดการเล่นในช่วงต่าง ๆ ของเวลาที่เป็นอิสระ เช่น กลางวัน หลังเลิกเรียน สุดสัปดาห์ วันหยุด กลางคืน ช่วงหยุดพัก และพักร้อน

- 10) พยายามให้รายการต่อเนื่องกับเมืองอื่น ๆ ไม่ซ้ำซ้อนกัน
- 11) ประสานการเล่นในช่วงพักให้ต่อกับความสนใจหรือพัฒนาของเด็กที่ได้มาจากโรงเรียน
- 12) จัดรายการให้มีจุดมุ่งหมาย หรือมุ่งหวังเพื่อที่จะประสานผลสำเร็จหรือชัยชนะเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- 13) รวมการละเล่นที่อาจต่อเนื่องไปจนถึงวัยที่เป็นผู้ใหญ่ได้ เช่น วายน้ำ เทนนิส วอลเลย์บอล ฯลฯ
- 14) เสนอรายการสำหรับความชำนาญหลาย ๆ ระดับ
- 15) จัดให้มีรายการเฉพาะ และเป็นกลุ่มสำหรับการเล่นที่เขาเหล่านั้นชอบ
- 16) พยายามสร้างสรรค์ให้เกิดความพึงพอใจ และเป็นที่ยอมรับสำหรับความสัมพันธ์ในกลุ่มสังคมต่าง ๆ
- 17) จัดจำรับนิยามที่น่าสนใจ ซึ่งแตกต่างกันไปเฉพาะคนและความสนใจเฉพาะคนควรได้รับการพัฒนา
- 18) ให้โอกาสทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน และควบคุม
- 19) ให้โอกาสในการเล่นของแต่ละบุคคลเท่าเทียมกันในเรื่องค่าใช้จ่าย (สามารถมีเงินซื้อสิ่งต่าง ๆ ได้)
- 20) ใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้รอบครบ และได้ประโยชน์มากที่สุด สำหรับผู้นำ สถานที่ สิ่งของเครื่องใช้และสิ่งอื่น ๆ ความสนใจของประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการพิจารณาก่อน
- 21) หาทางออกในการแสดงออกที่แสดงถึงความสร้างสรรค์ เป็นความจริงที่ว่าคนส่วนใหญ่จะเล่นเกมส์ต่าง ๆ ได้ แต่มีน้อยคนที่จะเล่นจริง ๆ และควรหาทางสนับสนุนให้กับคนกลุ่มนี้ด้วย
- 22) ควรแน่ใจในความปลอดภัย และมีสุขภาพที่สมบูรณ์ก่อนการเล่นเกมส์ใด ๆ
- 23) ส่งเสริมการพัฒนาในการเป็นพลเมืองดีของชาติ เช่น การเล่นเป็นกลุ่ม และเล่นอย่างร่วมมือกัน ไม่แข่งขันกัน มีผู้นำและการบริการร่วมอยู่ด้วย ตลอดจนรายการประชาชนควรได้เรียนรู้ถึงประสบการณ์ และคุณค่าของการร่วมมือกัน และการบริการที่มีต่อส่วนรวม
- 24) ขอให้พื้นฐานของรายการขึ้นอยู่กับความสนใจเฉพาะ และความต้องการของประชาชนในส่วนต่าง ๆ ของเมืองนั้น รายการต่าง ๆ ไม่ควรเป็นรูปแบบที่ตายตัว ควรเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมและลักษณะของชุมชนนั้น
- 25) สามารถเปลี่ยนแปลงความต้องการ และสถานการณ์ได้ เพราะความยืดหยุ่นได้ทำให้รายการต่าง ๆ มีคุณค่ามากขึ้น ถึงอย่างนั้นก็จำเป็นจะต้องมีการจัดรายการต่าง ๆ ล่วงหน้า แม้ว่าอาจจะต้องเปลี่ยนแปลงบางอย่างในเวลาต่อมาก็ตาม

2.1.2 ลำดับชั้นของสวนสาธารณะ (Function hierarchy of park)

สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร (2541 : 71) ได้แบ่งแยกประเภทสวนสาธารณะที่แตกต่างกันออกไปในด้านต่าง ๆ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้จะบอกถึงลำดับชั้นของสวนสาธารณะได้แก่ ขนาดรูปแบบการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ขอบเขตการให้บริการ จากปัจจัยต่าง ๆ จะเป็นตัวกำหนดให้เห็นลำดับชั้นหรือแบบของสวนสาธารณะ (Order of type park) ซึ่งมีอยู่ 6 อันดับต่อไปนี้

2.1.2.1 สวนใกล้บ้าน ที่เด็กเล่น (Tot lots) หรือสวนหย่อมขนาดเล็ก (Pocket park) เป็นสวนที่อยู่ในระยะทางเดิน 5 – 10 นาที เหมาะกับย่านที่มีความหนาแน่นสูง เช่น ทาวน์เฮาส์ การกระจายตัวของสวนในระดับนี้ควรอยู่ระยะเกินกว่า (Walking Distance) มีการเข้าถึงโดยสะดวก ไม่ต้องข้ามถนน

2.1.2.2 สวนในละแวกบ้าน (Neighborhood Park) สวนประเภทนี้มีขนาด 10-25 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าสวนใกล้บ้าน มีการแบ่งพื้นที่ใช้สอยออกตามวัตถุประสงค์ของผู้มาใช้ระยะทางในการเดินทางไม่เกิน 500 ม. จากหน่วยที่พักอาศัยและทุก ๆ 4 หมู่บ้านควรมีสวนระดับชุมชน 1 แห่ง

2.1.2.3 สวนระดับชุมชน (Community Park) มีเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าสวนใกล้บ้าน ที่เด็กเล่นและสวนในละแวกบ้าน มีที่เล่นกีฬาและพักผ่อน เพลิดเพลินกับสิ่งสวยงามมีขอบเขตการให้บริการกว้างกว่าคือ ประมาณ 1-2 กิโลเมตร

2.1.2.4 สวนระดับเขตหรือย่าน (District Park) สวนระดับนี้จะมีขนาดของสวนสัมพันธ์กับสิ่งอำนวยความสะดวกของสวน จะมีขนาดมากกว่า 100 ไร่ มีบริเวณปิกนิก ที่จอดรถลานอเนกประสงค์และลักษณะพิเศษอื่น ๆ เช่น ลานดอกไม้ บึงตกปลา ลำธาร จักรยานรัศมีให้บริการ 2-5 กิโลเมตร

2.1.2.5 สวนระดับเมือง (City Park) สวนระดับนี้มีเนื้อที่ตั้งแต่ 500 – 1,500 ไร่ กิจกรรมเน้นไปทาง Active recreation เน้นกิจกรรมที่สนุกสนานตื่นเต้น มีลานกว้างสำหรับจัดงาน ประเพณีผู้ใช้บริการจะเดินทางมาจากทั่วกรุงเทพฯ รัศมีการให้บริการ 5-10 กิโลเมตร

2.1.2.6 สวนระดับภาค (Regional Park) สวนระดับนี้เป็นระดับสูงสุด ของสวนสาธารณะ มีพื้นที่หลายพันไร่ขึ้นไป มีลักษณะพิเศษเช่น บึงน้ำ แอ่งน้ำ แม่น้ำ ต้นไม้ ป่าเขา สวนระดับภาคนี้ให้บริการประชากรทั้งหมดในเขตเมืองและพื้นที่ใกล้เคียงเขตอิทธิพลเมือง

จากการศึกษาข้างต้นสวนสาธารณะนั้นจัดอยู่ในกลุ่มสวนใกล้บ้านหรือที่เด็กเล่น (Tot lots) หรือสวนในละแวกบ้าน (Neighborhood Park) ที่อยู่ในระยะเวลา 5-10 นาทีและมีระยะทางในช่วง 500 เมตรจากที่พักอาศัยที่มีจำนวนที่อยู่อาศัย 300 – 500 หน่วย

2.1.3 ประเภทของสวนสาธารณะ

เอ็ดมุนด์ วิสมหมาย (2539 : 20) ได้แบ่งรูปแบบสวนในปัจจุบัน ที่นิยมจัดมี 8 แบบดังนี้

2.1.3.1 แบบสวนเป็นระเบียบ (Formal)

เรียกอีกอย่างว่า Formal garden คือการจัดแบ่งพื้นที่สวนเป็นรูปเรขาคณิต การปลูกต้นไม้การตัดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปลักษณะแท่งกลม สีเหลี่ยมปิรามิด รูปสัตว์การปลูกไม้ใหญ่ ไม้พุ่ม เป็นแถวเป็นระเบียบ การทำสวนกุหลาบ สวนไม้ดอกเป็นแปลง ๆ องค์ประกอบอื่น ๆ ของสวนแบบนี้คือนาฬิกาแดด รูปปั้นหรือปฏิมากรรม น้ำพุตามสี่แยก หรือวงเวียน

2.1.3.2 แบบสวนสมัยใหม่ (Contemporary)

สวนสมัยใหม่องค์ประกอบของสวนนิยม ใช้พันธุ์ไม้ขนาดกลาง ปลูกในสวน เช่น สีเหลืองอเมริกัน ประดู่แดง อินทนิล โขจรกา กากหลง ทรงบาดาล แปรงลำงวด ชงโค แสงจันทร์ รำเพย ไม้พุ่มที่ให้ดอก เช่น เข็มต่าง ๆ นีออน คอนย่า พุดซ้อน ชวนชม พุ่มพู่ การปลูก ปลูกเป็นกลุ่มให้คล้ายคลึง การเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติในกรณีที่ใช้ไม้ดอกคลุมดิน นิยมใช้ด้อยดิ่ง ฟา ประดิษฐ์ ผกากรองเลื้อย กระจุกทองเลื้อย เวอร์บีนา สวนสมัยใหม่การประดับตกแต่งให้คำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ อาจมีบ่อน้ำขนาดเล็กบ่อและแสงสว่างยามค่ำคืน

2.1.3.3 แบบสวนแห้ง (Dry garden)

ลักษณะสวนแบบนี้ให้ความคิดและความน่าทึ่งในการเจริญเติบโตของพืช พืชที่นิยมใช้จัดสวนแห้งได้แก่ เข็มกูดัน (Yucca) ป่านศรนารายณ์ (Agave) เฟอ์เกรีย (Furcreae) แคคตัส (Cactus) ลิ้นมังกร (Sansevieria) และพวกพืชชอบน้ำน้อย ในการเจริญเติบโต (Succulent Plants) ปาล์มบางชนิด เช่น ปาล์มสิบสองปีนนา (Phoenix roebelenii) โครงสร้างของสวนให้ความรู้สึกด้านการสัมผัสจึงมีองค์ประกอบในการจัด เช่น ก้อนหินขนาดใหญ่ ผงหินธรรมชาติ บ่อทราย หรือกรวดทางเดินชมสวน

2.1.3.4 แบบสวนร่มเงา (Shade)

การจัดสวนที่อุดมไปด้วยพื้นที่ให้ร่มเงาและพันธุ์ไม้ที่ชอบขึ้นในสภาพร่มหรือแสงน้อย เช่น ไม้ในสกุลสาวน้อยปะแป้ง (Dieffenbachai) เขียนหมื่นปี (Aglonema) ราชนิหินอ่อน (Scindapsus) พุดฉีก (Monstera) มรกตดำ มรกตแดง (Philodendron) ม้าลาย (Calathea) ต้นกระดาศ (Alovasia) ก้ามปูหลุด กระดาศตะกั่ว ส่วนไม้ใหญ่ให้ร่มเงาได้แก่ ประดู่ กิ่งอ่อน ตาเบบูย่า จามจุรี โครงสร้างของสวนให้ความร่มเย็น ร่มรื่นในฤดูร้อน เพื่อแก้ปัญหาการสร้างหลังคาในส่วนพื้นที่ลานพัก ชุ่มต้นไม้เรือนระแนงและศาลาพักในสวน

2.1.3.5 แบบสวนเขตร้อน (Tropical)

สวนที่ให้บรรยากาศเขตร้อนชื้น แต่ไม่ได้หมายถึง สภาพฟ้าอากาศเขตร้อน พันธุ์ไม้ที่จัดได้แก่ พวกปาล์ม ชิง (Ginger) ดาหลา ประเดหวี พุทธรักษา หมากเม็ย วาสนา เฟิร์นชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าหลวงหลังลาย (Asplenium) ชายผ้าสีดา (Platycterium) กระแตไต่ไม้ (Drynaria) ซึ่งเฟิร์นดังกล่าวชอบขึ้นตามคืบไม้ในสภาพป่าดิบชื้น รวมถึงไม้ชนิดอื่น ๆ อีกเช่น สับประคัส

(Bromeliads) กล้วยไม้ป่า การจัดสวนที่ให้บริการบรรยากาศเขตร้อนชื้น องค์ประกอบของโครงสร้างที่สำคัญคือ เฉลียง ธารน้ำไหล น้ำตก

2.1.3.6 แบบชนบท (Rustic)

การปลูกพืชคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลของธรรมชาติ เช่น การปลูกพืชหัว ฤดูกาลหนึ่งอาจให้ความสวยงามในทางใบ พอถึงฤดูกาลเหมาะจึงจะให้ดอก ในทำนองเดียวกันใบบางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงสีของใบ เวลาแตกใบอ่อนจะให้สีเขียวอีกสีหนึ่ง เมื่อเวลาใบแก่ก่อนช่วงสีใบอาจเปลี่ยนเป็นสีแดง สีเหลือง หรือสีอื่น ๆ การเปลี่ยนแปลงของสีเกิดจากการปรับตัว หรือการปลูกกลุ่มสนชนิดต่าง ๆ โครงสร้างองค์ประกอบของการจัดแบบ Rustic เช่น มีรั้วไม้ขรุขระ หินที่มีตามสภาพชนบทหรือท้องถิ่นและองค์ประกอบอีกสิ่งหนึ่งสร้างความประทับใจ คือธารน้ำไหล ที่มีการทิ้งหินหรือกรวดกลมได้ลำธาร

2.1.3.7 แบบสวนตะวันออก (Oriental)

พันธุ์พืชตัวอย่างสำหรับการจัดแบบตะวันออก คือ การใช้ไผ่สนแคระ (dwarf conifer) สนเลื้อยสนไทรทอง ไม้พุ่มที่ให้ดอก เช่น เข็ม เซอร์รี่ โดยตัดควบคุมทรง แต่นิยมมากที่สุด คือ การใช้ต้นไม้โครงสร้างหลักในการจัด ต้องประกอบด้วยศาลาค้ำน้ำชา (Tea garden) ตะเกียงหิน (stone lantern) รั้วไม้ไผ่ อ่างน้ำหิน (Water basin) ในพื้นที่มีการโรยและวาดลายทรายหรือกรวดให้เป็นรูปต่าง ๆ

2.1.3.8 สวนป่าพื้นเมือง (Native plant)

การจัดใช้ไม้ป่าที่ขึ้นตามท้องถิ่น หรือไม้ป่าในท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกสรรเป็นอย่างดีแล้ว จากผู้เลี้ยงต้นไม้ตามสถานเพราะชำท้องถิ่นว่าสามารถนำมาเป็นองค์ประกอบของการจัดสวนได้ การจัดสวนป่าพื้นเมือง ต้นไม้ที่ปลูกต้องเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่แบบจงใจ โดยปลูกผสมผสานกับหิน ภูเขา ขนาดต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติแถบนั้น ส่วนโครงสร้างอื่น ๆ เช่น การสร้างพื้นที่ต่างระดับควรทำด้วยหิน หรือท่อซุง ม้านั่งหรือเก้าอี้ประกอบสวน ทำจากปีกไม้ หรือจากท่อนซุง เช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อคงไว้ซึ่งสภาพบรรยากาศสวนป่า

ที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น เป็นตัวอย่างของการจัดสวนโดยทั่วไป ถ้าจะพิจารณาตามรูปแบบของการจัดสวนที่เป็นธรรมชาติ (The landscape garden style) ซึ่งเป็นที่นิยมของชาวตะวันออกโดยเฉพาะชาวจีนและญี่ปุ่น ปัจจุบันได้รับความนิยมสูง โดยเฉพาะในบ้านเรา สวนแบบธรรมชาติได้รับความนิยมแพร่หลาย เมื่อหลายปีล่วงมา จนถึงคำกล่าวกันติดปากและคิดว่าถ้ามีการจัดสวนก็คือต้องเป็น “สวนญี่ปุ่น (Japanese garden)

เอื้อมพร วิสมหมาย (2525 : 18) ได้จำแนกรูปแบบของสวนที่จัดโดยทั่วไปออกเป็น 2 แบบหลักคือ

1) แบบเรขาคณิต (The geometric) ลักษณะเด่นคือ การจัดเป็นระเบียบ และความสมดุลย์ นิยมจัดในแถบยุโรป จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า European style garden)

2) แบบเป็นธรรมชาติ (The landscoe garden style) การจัดเป็นการลอกแบบ หรือเลียนแบบสภาพธรรมชาติที่คงาม แล้วนำมาจัดและปรับปรุงเสริมแต่งเพิ่มเติม แต่ยังคงไว้ในเอกลักษณ์ของธรรมชาติ สวนแบบนี้จัดมากในจีนและญี่ปุ่น

2.2 ลักษณะทางกายภาพของสวนสาธารณะ

2.2.1 ทำเลที่ตั้ง

วิลลิสท์ ทรายางกูร และนิบุบล คล่องเวสสะ (2542 : 38) กล่าวว่า ลักษณะทำเลที่ตั้งการเข้าถึงพื้นที่ได้โดยง่าย และสะดวกจะมีผลต่อจำนวนของผู้ใช้ในพื้นที่นั้น ๆ และการเข้าถึงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะของสวนสาธารณะ เป็นสิ่งที่มีผลต่อการใช้พื้นที่สวน โดยหากสวนสาธารณะนั้นเข้าถึงได้ยาก มีลักษณะอยู่ลึกเข้าไปในพื้นที่ ไม่ติดกับทางสัญจร จะมีผู้ใช้พื้นที่ดังกล่าวน้อย ทั้งนี้การเข้าถึงของสวนสาธารณะยังมีส่วนสัมพันธ์กับความรู้สึกปลอดภัยในการใช้พื้นที่อีกด้วย

วิลลิสท์ ทรายางกูร นิลบล คล่องเวสสะ (2542 : 45) กล่าวว่า ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สวนสาธารณะ อันได้แก่ การกระจายตัวของสวนสาธารณะห่างจากหน่วยที่พักอาศัยไม่เกิน 300 เมตรจะส่งผลดีกับการใช้ของผู้ใช้

ประดิษฐ์ ชวชาติ (2529 อ้างใน ฉนชัย โรจนะสมิต. 2544 : 20) กล่าวว่า ทำเลที่ตั้งสนามเด็กเล่น มีระยะทางห่างจากหน่วยพักอาศัย 450 ม. ซึ่งอาจจะมีระยะไกลจากหน่วยพักอาศัยพบว่า กิจกรรมการเล่นของเด็ก และสนามเด็กเล่นของเด็กไม่ควรห่างจากบ้านเกิน 100 เมตร เช่นเดียวกับพื้นที่เขียวเพื่อการพักผ่อนอาจเป็นเพียงความต้องการที่ได้จากการมองเห็นมากกว่าการใช้พื้นที่จริง

2.2.2 อิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อม

การศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมในออกแบบผังบริเวณควรมีการศึกษาข้อมูลทางด้านต่างดังนี้

2.2.2.1 ทิศทางเดินของแสง สมจิต โยธะคง (2535 : 81) โดยพิจารณาในแง่ของประโยชน์และโทษ ของแสงจากดวงอาทิตย์ในช่วงต่าง ๆ ของวัน ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อทำเลที่ตั้งของสวน การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ ชนิดของพืชที่ใช้ปลูก ซึ่งสรุปไปประโยชน์และโทษของแสงในแต่ละวัน แสงที่มีประโยชน์สูงสุดจะอยู่ในช่วงเวลาประมาณ 07.00 – 10.00 น. เพราะดวงอาทิตย์จะทำให้แสงอุลตราไวโอเลต และวิตามินดี ส่วนโทษของแสงอยู่ในช่วงเวลา 12.00 – 14.00 น. สรุปได้ว่าประโยชน์จากการศึกษาทิศทางเดินของแสงคือ

- 1) สามารถเลือกตำแหน่งลานกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
- 2) เลือกวัสดุทำพื้นผิว ลาดพัก ทางเดินเท้าได้อย่างถูกต้อง
- 3) เลือกปลูกพืชพันธุ์ได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 ทักษะสภาพและบรรยากาศ

ฉันทชัย โรจนะสมิต (2544 : 10) กล่าวว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะมีความต้องการในเรื่องทักษะสภาพและบรรยากาศภายในสวน ซึ่งควรจะเหมาะสมกับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น เช่น เล่นกีฬา ต้องการความโล่ง โปร่ง การนั่งพักผ่อน ต้องการความเป็นส่วนตัว ไม่มีลมพัดแรงจนเกินไป แดดจ้าปราศจากฝุ่นควัน กลิ่นเหม็น และภาพที่ไม่น่าดู เช่น กองขยะ ความสกปรกบางครั้งผู้มาใช้สวนสาธารณะ มีความต้องการมองเห็นผู้อื่นเคลื่อนไหว และพอใจที่จะให้ผู้อื่นมองเห็นและเพื่อถูกเห็น Rutledge A.J. and D.J. Molnar 1981 (อ้างถึงใน ฉันทชัย โรจนะสมิต, 2544) กล่าวว่า โดยมีระยะเพื่อการมองโดยเป็นเพียงผู้ดูไม่เป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์

2.2.4 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ฉันทชัย โรจนะสมิต (229) กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่ดึงดูดให้ผู้มาใช้สวนหรือไม่มาใช้สวน ซึ่งจากการสำรวจพบว่า สวนที่มีการดูแลรักษาดีไม่มีอุปกรณ์ เครื่องเล่น ม้านั่ง สนามหญ้า ศาลา ลานกิจกรรม รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดีอย่างสม่ำเสมอจะมีแรงดึงดูดให้ผู้มาใช้เป็นจำนวนมากการจัดเตรียมโต๊ะอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับให้ผู้มาใช้สวนใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสม เช่น การจัดเตรียมโต๊ะสำหรับบริเวณที่มีกิจกรรม ปิกนิก เตรียมที่นั่งสำหรับกิจกรรมอ่านหนังสือ สิ่งอำนวยความสะดวกในสวนจะเป็นปัจจัยดึงดูดสำคัญหนึ่งต่อการเลือกใช้ หรือไม่ใช้พื้นที่สวนนั้นรวมถึงการจัดวางที่นั่งให้อยู่ในจุดที่สามารถนั่งชมกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ได้โดยสะดวกการเตรียมพื้นที่ในสวนให้มีลักษณะที่เหมาะสม เช่น ทางเดินในสวนที่มี ความกว้างเพียงพอกับสอดคล้องกับกิจกรรมที่จะมีโอกาสเกิดขึ้น การศึกษาของฉันทชัย โรจนะสมิต (2543 : 235) กล่าวว่า พื้นที่ที่สามารถปรับเปลี่ยนการใช้งานได้อย่างเหมาะสมจะตอบสนองต่อกิจกรรมต่าง ๆ และผู้ใช้ในแต่ละวัยได้เป็นอย่างดี

2.3 พฤติกรรมและความต้องการ

2.3.1 ความต้องการขั้นพื้นฐานทางด้านร่างกาย

Romney 1945 (อ้างใน ปรางศิริ สุภัสส. 2545 : 6) ได้แบ่งความต้องการทางด้านร่างกายของมนุษย์กับกิจกรรมประจำวันแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.3.1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ การนอน การรับประทานอาหาร ความต้องการด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การทำงาน

2.3.1.2 ความต้องการด้านการพักผ่อน ได้แก่ การเล่นกีฬา การพักผ่อนอย่างสงบ ในสวนสาธารณะ

การศึกษาของ Perrin (อ้างใน ปรางศิริ สุภัสส. 2545 : 11) ได้แบ่งความต้องการทางด้านร่างกายของมนุษย์กับกิจกรรมประจำวันแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย เท่ากับ 10 ชั่วโมง
- 2) ความต้องการด้านเศรษฐกิจเท่ากับ 9 ชั่วโมง
- 3) ความต้องการด้านการพักผ่อน เท่ากับ 5 ชั่วโมง

การศึกษาของ Buston T.L. (1990 อ้าง ปรางศิริ สุกใส. 2545 : 7) ได้แบ่งความต้องการทางด้านร่างกายของมนุษย์กับกิจกรรมประจำวันแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 1) ความต้องการทางด้านร่างกายเท่ากับ 8 ชั่วโมง
- 2) ความต้องการด้านเศรษฐกิจ เท่ากับ 8 ชั่วโมง
- 3) ความต้องการด้านการพักผ่อน เท่ากับ 8 ชั่วโมง

การศึกษาของ Marcus (1990 อ้างใน ปรางศิริ สุกใส 2545 : 7) กล่าวว่า ผู้มาใช้พื้นที่ในสวนสาธารณะมีความต้องการเหมือนกัน 2 ลักษณะ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ความต้องการสัมผัสสภาพธรรมชาติ (Need for human setting) คือการเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการติดต่อทางสังคม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

2) ความต้องการการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม (Need for human contract) คือการเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการติดต่อทางสังคม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

2.1) ความต้องการการมีส่วนร่วมทางตรง (Overt socializing) แยกออกเป็น 2 ลักษณะ

2.1.1 การเข้ามาใช้สวนกับบุคคลต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ กับคนในครอบครัว หรือกับคนที่คุ้นเคยกับอยู่แล้ว

2.1.2 การเข้ามาเพื่อพบปะสังสรรค์เป็นไปในลักษณะการมาใช้พื้นที่โดยคาดหวังว่าจะมีโอกาสพบปะสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ เช่น วัยรุ่นมาใช้พื้นที่ โดยหวังว่าอาจพบรู้จักเพื่อนใหม่รุ่นเดียวกัน

2.2) การเข้ามามีส่วนร่วมทางอ้อม เป็นการมาใช้พื้นที่ในลักษณะที่เฝ้าดูความเปลี่ยนแปลงความเป็นไปต่าง ๆ โดยไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมใด ๆ ซึ่งจะพบลักษณะดังกล่าวในผู้ใช้สวนที่เป็นช่วงวัยเกษียณอายุเป็นส่วนใหญ่

สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2536 : 11) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นของชาวกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้สวนสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ต้องการให้เป็นแหล่งอากาศบริสุทธิ์ 74%
- 2) ต้องการพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ 37.1%
- 3) ต้องการพื้นที่สีเขียวเพื่อลดการแออัดของสภาพ Built up Area 31.1%
- 4) ต้องการพื้นที่ในการออกกำลังกาย 3.6%

2.3.2 ความต้องการการใช้สวนสาธารณะของผู้ใช้ แบ่งได้ คือ

1) เพศ งานวิจัยของอมรรัตน์ ปรีชา ศิริภักและกฤตยานวัช (2527 อ้างในญัตติพิงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 11) กล่าวว่าเพศหญิงเป็นเพศที่ต้องการใช้สวนสาธารณะขนาดเล็กที่มักตั้งอยู่ใกล้บ้านมากกว่าเพศชาย

2) อาชีพ ปรีชา ศิริภัก (2527 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 11) ได้ทำการศึกษาพบว่า อาชีพของประชากรจะมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับความต้องการพักผ่อน ซึ่งกลุ่มอาชีพที่ทำงานด้านการบริหาร หรือใช้ความคิดจะต้องการใช้สวนสาธารณะที่มีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถประกอบกิจกรรมแบบออกกำลังกาย ส่วนบุคคลที่ประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดความเมื่อยล้าทางร่างกาย เช่น อาชีพกรรมกรแบกหาม และมักเป็นผู้ที่มีรายได้ต่ำ จะมีความต้องการใช้สวนสาธารณะในลักษณะสามารถตอบสนองความต้องการ การพักผ่อนแบบสงบได้

3) รายได้ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2530 : 44) ได้ทำการศึกษาพบว่ารายได้ของประชากรนับเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการใช้สวนสาธารณะ จากผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนแต่กล่าวว่า ผู้ที่มีรายได้น้อย (2,000 – 8,000 บาท/เดือน) มีความต้องการการใช้สวนสาธารณะที่ตั้งอยู่ใกล้บ้านที่สิ้นเปลืองเวลาและค่าเดินทางไม่มากนัก สมศักดิ์ กองไชย อ่างถึงพิรพรรณ พงศ์ไพบูลย์ (2539 : 38) ยังพบว่าผู้ที่มีรายได้น้อยยังต้องการใช้สวนสาธารณะเพื่อกิจกรรมประเภทสงบเป็นส่วนใหญ่

4) อายุ ปรีชา ศิริภัก (2527 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 11) พบว่าอายุเป็นอายุเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการการใช้สวนสาธารณะ กล่าวว่าประชากรที่มีอายุต่างกันย่อมมีความต้องการทางด้านการพักผ่อนที่แตกต่างกันไป จากแนวความคิดของ Gerhard Rosenberg ซึ่งใช้เป็นพื้นฐานของการพิจารณาถึงความต้องการใช้สวนสาธารณะ กล่าวว่าความต้องการการทำการกิจกรรมสันทนาการมีความแตกต่างกันตามวัยดังนี้

4.1 วัยเด็ก อายุประมาณ 0-9 ปี เป็นวัยที่มีความต้องการทางด้านร่างกายมากที่สุด เด็กเล็กต้องการที่ที่มีแสงแดด อากาศบริสุทธิ์ เด็กโตต้องการที่สำหรับกระโดด ปีนป่าย เล่นเกมส์ สนุกสนานกับกลุ่มเพื่อนเพื่อสร้างความคุ้นเคย และที่สำคัญคือ เด็กต้องการความปลอดภัยอมรรัตน์ กฤตยานวัช (2527 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 11) กล่าวว่าเด็กต้องการที่โล่งว่าง มีสิ่งที่น่าสนใจตื่นเต้น เช่น เครื่องเล่นต่าง ๆ เป็นโลกส่วนตัวของเขา มีความปลอดภัยสามารถเข้าถึงได้ง่ายและพบกับความต้องการได้ทันที ไม่ว่าในเวลาใดที่ต้องการ จึงต้องการสวนสาธารณะด้วยตนเอง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2530 : 43)

4.2 วัยเยาวชนหรือวัยรุ่น ซึ่งมีอายุระหว่าง 10-19 ปี เป็นวัยที่มีความต้องการทางด้านร่างกายมากที่สุด และมีความอยากรู้อยากเห็นค้นหา อยากร่วมกิจกรรมชอบสังเกตุสิ่งรอบตัว อยากรพบเห็นผู้รู้จักกับบุคคลอื่น ฉะนั้นจึงต้องการพื้นที่สำหรับอยู่กันเป็นพวกเป็นกลุ่มได้แก่พื้นที่ที่กว้างขวางพอที่จะมีสนามฟุตบอล ที่วิ่งออกกำลังกายและที่นั่งพูดคุยกัน

4.3 วัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงานซึ่งมีอายุระหว่าง 20-50 ปี เป็นวัยที่มีความต้องการทางสังคม ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความเกียรติ ความเป็นที่ยอมรับในสังคมจากผลการวิจัยของอมรรัตน์ กฤตยานวัช (2527 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์. 2541 : 12) กล่าวว่า วัยนี้เป็นวันที่ใช้สวนสาธารณะขนาดใหญ่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลาย เนื่องจากเป็นวัยที่สุขภาพแข็งแรง และไม่มีข้อจำกัดในการเดินทางไกล

4.4 วัยสูงอายุ ซึ่งมีอายุ 50 ปี เป็นวัยที่ขึ้นกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ควรได้รับการปกป้องให้พ้นจากความอึดทึบ และที่สำคัญควรปกป้องผู้สูงอายุให้พ้นจากความเจ็บเหงา การถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยว Rosenberg.G (1967 อ้างใน ฉนตชัย โรจนะสมิต. 2544 : 22) กล่าวว่า ในวัยนี้ความต้องการทางด้านร่างกาย เริ่มกลับมาอีกและจากการศึกษาของสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร (2530 : 44) วัยนี้เป็นวันที่มีความต้องการสวนสาธารณะขนาดเล็กในระแวกบ้านเนื่องจากเป็นวัยที่มีการจำกัดการเดินทาง อีกทั้งยังมีความต้องการนั่งพูดคุยกับคนวัยเดียวกัน หรือพาลูกหลานมาเที่ยวมากกว่าการออกกำลังกาย

จากการศึกษาถึงกลุ่มอายุที่กระจายตัวอยู่ในชุมชน จะช่วยบ่งชี้ให้ทราบว่าควรที่จะจัดตั้งอำนวยความสะดวก สำหรับหารพักผ่อนประเภทออกกำลังกายหรือแบบสงบมากน้อยเพียงใดเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันไปตามวัย เศชา บุญคำ (อ้างใน ฉนตชัย โรจนะสมิต 2544 : 21)

ฉนตชัย โรจนะสมิต (2544 : 18) ได้ศึกษาว่าสวนสาธารณะที่ดีควรตอบสนองวิธีการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัย ซึ่งมีพื้นฐานของความแตกต่างตามวัฏจักรของชีวิตครอบครัวซึ่งปกติจะมีวิวัฒนาการเป็น 7 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 โสดหรือก่อนแต่งงาน

ผู้เข้าสู่วัยทำงานที่ยังไม่แต่งงานหรือครองตัวโสด หากไม่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา หรือญาติมักจะมีความต้องการที่พักอาศัยขนาดเล็ก สิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างครบครัน คนกลุ่มนี้โดยทั่วไปมักกลับถึงบ้านมืด จากการเดินทางหรือใช้เวลาทางสังคมกับเพื่อน ในเวลาวันหยุดมักตื่นสาย ทำเรื่องส่วนตัวเสร็จแล้วมักออกจากบ้านไม่มีกิจกรรมที่อื่นหากไม่ไปไหนอาจใช้เวลาเย็นวันอาทิตย์ในสวนสาธารณะสำหรับวิ่งออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา

ช่วงที่ 2 แต่งงานใหม่ หรือแต่งงานไม่มีบุตร

ผู้ใช้กลุ่มนี้สร้างครอบครัวใหม่เริ่มมีบ้าน อาจทำงานด้วยกันทั้งสองฝ่าย บ้านจะเป็นขนาดเล็กที่ช่วงเวลากลางวันมักปิดไว้ เวลาว่างที่จะมาใช้สวนสาธารณะมีเฉพาะในวันหยุดเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับกลุ่มแรกเนื่องจากในวันทำงานจะใช้เวลาในการเดินทางไปและกลับ จากการทำงานจนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะใช้สวนสาธารณะ

ช่วงที่ 3 เริ่มมีบุตร

ผู้ใช้กลุ่มนี้เป็นพ่อกับแม่ยังคงใช้เวลาในการทำงานอยู่เหมือนเดิม ในขณะที่ลูกเป็นฝ่ายอยู่กับบ้าน โดยมีญาติหรือพี่เลี้ยงมาช่วยดูแล บางบ้านใช้วิธีฝากไว้กับสถานรับเลี้ยงเด็กภายในละแวกนั้นผู้ใช้สวนสาธารณะประจำในช่วงนี้คือ ญาติหรือพี่เลี้ยงก่อนวัยเรียนมาป้อนข้าว เล่น และ

เล่นเครื่องเล่นที่จัดไว้ในสวนสาธารณะ บางครั้งสนามเด็กเล่นจะกลายเป็นที่ที่พี่เลี้ยงเด็กใช้เป็นที่พบปะพูดคุยหลังจากทำงานบ้านในแต่ละวันเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดฝ่ายเด็กเองก็จะสนุกสนานกับสนามหญ้าและเครื่องเล่นอื่น ๆ ทำให้เพลิดเพลินทั้งสองฝ่ายดังนั้นสนามเด็กเล่นที่เหมาะสมกับเด็กวัยก่อนเรียนนี้จึงต้องการพื้นที่ที่ไม่มาก และระยะทางไม่ควรไกลจากหน่วยที่พักอาศัย เพื่อให้พี่เลี้ยง ญาติและเด็กเองเดินทางมาใช้โดยไม่เป็นอันตรายได้สะดวกควรมีต้นไม้ใหญ่ ให้ร่มเงาในช่วงเวลาบ่าย เพื่อร่นเวลาออกมาใช้สนามเด็กเล่นประจำวันได้เร็วขึ้นไม่ต้องรอจนเย็นแดดอ่อน

ช่วงที่ 4 ครอบครัวยุวและเด็ก

ผู้ใช้กลุ่มนี้เป็นเด็กที่พื้นวัยเตาะแตะ แต่ยังไม่ถึงวัยร่อน เมื่อเด็กเข้าสู่วัยเรียน ประถมหรือมัธยมต้น เด็กจะมีเวลาว่างมากในช่วงเย็น ประมาณ 17.00 – 19.00 ดังนั้นสวนสาธารณะที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ควรจะเป็นสวนสาธารณะที่มีสนามเด็กเล่นขนาดเล็ก และระยะทางไม่ไกลจากหน่วยที่พักเช่นเดียวกับในช่วงที่ 3

ช่วงที่ 5 ครอบครัวยุวรุ่น

เมื่อเด็กโตขึ้นมาจนถึงช่วงนี้จะมีความสัมพันธ์ทางสังคมมากขึ้น มักมีเพื่อนอายุใกล้เคียงกันเป็นกลุ่มเด็กจึงนัดกันไปเล่นกีฬาที่สวนสาธารณะ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ทำกิจกรรมประเภท Active Activity เช่น การเล่นฟุตบอล อาจมีตั้งแต่กลุ่มละ 6-10 คน หรือมากกว่านั้นตามสภาพของสวนสาธารณะที่เอื้ออำนวยให้ความถี่ในการเดินทางมาเล่นมักไม่ขึ้นอยู่กับระยะทางแต่จะเป็นการจัดกลุ่มนัดหมายกันมาเล่น ละเป็นเวลาหลังเลิกเรียนในวันธรรมดาและวันหยุด ดังนั้นพื้นที่ที่ต้องการในการทำกิจกรรมนันทนาการสำหรับกลุ่มวัยนี้ จึงต้องเป็นพื้นที่ที่กว้างขวางเพียงพอและจัดโซนให้เหมาะสมเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่รบกวนผู้ใช้สวนสาธารณะกลุ่มอื่น ๆ

ช่วงที่ 6 ครอบครัวยุวผู้ใหญ่

เป็นช่วงที่บุตรกำลังเติบโต อยู่ในระยะที่ชีวิตมีตำแหน่งหน้าที่ช่วงนี้เป็นช่วงที่มีการเข้าสังคมกับเพื่อนบ้านร่วมกันออกกำลังกาย การใช้สวนสาธารณะเปลี่ยนมาเป็นการวิ่งออกกำลังกายประจำวัน โดยการใช้อาจไม่มากเท่าในวันหยุด โอกาสที่มาใช้มากคือ เวลาเย็นและเวลาเช้าของวันหยุดพื้นที่ที่ทำกิจกรรมส่วนมาก เป็นพื้นที่สำหรับวิ่ง หรือทางเท้าในหมู่บ้านและมารวมตัวกันในที่กว้างเพื่อออกกำลังกายเป็นกลุ่มก่อนแยกย้าย ดังนั้นพื้นที่ที่ต้องการใช้จึงเป็นอยู่รอบนอกของสวนสาธารณะ

ช่วงที่ 7 ครอบครัวยุวสูงอายุ

เป็นวัยหลังเกษียณมักกลับมามีส่วนร่วมสัมพันธ์กับกลุ่มวัยเด็กเช่น หลานโดยรับภาระเลี้ยงดูหลานพาหลานมาเดินเล่นและป้อนข้าวในเวลาเย็น ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ก็มักจะใช้ในเวลาเช้าด้วย

5) ระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอาชีพและรายได้ สมศักดิ์ กองไชย (2527 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 11) และการศึกษาของประชาชนเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้อุณหภูมิของชีวิตของประชากรมีการพัฒนาสูงขึ้น และยังช่วยให้ประชากรมีความเข้าใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ง่ายและเป็นระเบียบรวมทั้งสามารถมองเห็นประโยชน์จากการปฏิบัติตามเงื่อนไขบางอย่างจะทำให้ชีวิตมีคุณภาพยิ่งขึ้นปรีชา สิริภัก (2527 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 11) และที่

สำคัญการศึกษาช่วยทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพักผ่อนหย่อนใจจึงมีความต้องการสวนสาธารณะตามความรู้สึกต้องการที่แท้จริงของตนสมศักดิ์ กองไชย (2529 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทร์น. 2541 : 11) ความเสื่อมโทรมทางสุขภาพอนามัยของประชาชน ที่วัดจากจำนวนผู้พิการทุพพลภาพจึงไม่ต้องการไปใช้สวนสาธารณะ เนื่องจากไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการประชาชนกลุ่มนี้ Seymour M. Gold (1980 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทร์น. 2541 : 14) พบว่า ผู้ที่มีความอ่อนล้าทั้งสมองและร่างกายจากการทำมาหากิน มักอาศัยการพักผ่อนหย่อนใจช่วยคลายความตึงเครียด จึงนับว่ามีผลต่อความต้องการไปใช้สวนสาธารณะเช่นกัน โดยผู้ที่ร่างกายแข็งแรงเจ็บป่วยไม่มากย่อมสามารถไปใช้สวนสาธารณะได้บ่อยครั้งกว่าผู้ที่มีข้อจำกัดของสุขภาพ

6) เวลาในการเดินทาง

Seymour M. Gold (1980 อ้างใน ญัตติพิงค์ อินทร์น. 2541 : 15) ได้ศึกษาพฤติกรรมการทำกิจกรรมในสวนสาธารณะว่าพฤติกรรมการทำกิจกรรม และความพึงพอใจของผู้มาใช้พื้นที่สวนสาธารณะใด ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับขั้นตอนพฤติกรรมของบุคคลที่มาใช้พื้นที่สวนสาธารณะ โดยผู้มาใช้สวนสาธารณะจะมีพฤติกรรมที่สามารถประเมินความพึงพอใจจาก 5 ขั้นตอนในการทำกิจกรรมในพื้นที่สวนสาธารณะใด ๆ ดังนี้ คือ

6.1 ขั้นตอนตั้งใจไปใช้กิจกรรมที่สวนสาธารณะ ซึ่งได้แก่พฤติกรรมการตัดสินใจทำกิจกรรมในวัน เวลา การเลือกสถานที่ประกอบกิจกรรมหรือสวนสาธารณะใด ๆ และความบ่อยหรือความถี่ในการตัดสินใจจะไปทำกิจกรรม

6.2 ขั้นตอนเดินทางมายังสวนสาธารณะ ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากพฤติกรรมข้อ 1 คือหลังจากตกลงใจเลือกสถานที่แล้ว ก็เดินทางมาโดยวิธีการต่าง ๆ

6.3 ขั้นตอนประกอบกิจกรรมในสวนสาธารณะ ซึ่งพฤติกรรมของผู้มาใช้สวนสาธารณะในขั้นนี้ ได้แก่ การเลือกกิจกรรมตามความชอบ การใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ

6.4 ขั้นตอนเดินทางกลับยังสถานที่พักหรือกลับไปจากสวนสาธารณะ เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาอีก คล้ายกับขั้นตอนที่ 2 คือ เดินทางกลับซึ่งอาจจะใช้โดยวิธีเดินทางเดิม

6.5 ขั้นตอนสะสมประสบการณ์ที่ได้จากการสมสวนสาธารณะ เป็นขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งหากได้รับประสบการณ์ในด้านบวก ก็อาจส่งผลกลับไปสู่ข้อ 1 คือ การตัดสินใจทำกิจกรรมอีก หากเป็นทางด้านบวกมากอาจตัดสินใจมาทำกิจกรรมได้ถี่ยิ่งขึ้น

7) ความสะดวกในการเดินทาง

ฉันทชัย โรจนะสมิต (2544 : 23) ศึกษาพบว่าความสะดวกในการเดินทางกับระยะทางที่ใช้เดินทางมาใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อจำนวนผู้มาใช้สวนสาธารณะที่มีระยะห่างจากบ้านมากกว่า 300 เมตร มักทำให้จำนวนผู้ใช้ลดลงจากการสังเกตและวิเคราะห์พบว่า ระยะของสวนที่จะมีอิทธิพลจูงใจให้ผู้ใช้คนเต็มใจมาใช้จะอยู่ในรัศมี 300 เมตร เพราะนอกจากระยะทางที่

ไกลแล้วการข้ามถนนต่าง ๆ หรือการใช้จักรยานก็ยังเป็นอุปสรรคเพิ่มต่อการเดินทางอีกด้วย ทำให้ผู้ใช้ที่อยู่อาศัยไกลออกไปมีโอกาสได้รับประโยชน์จากสวนสาธารณะแบบรวมนี้น้อยลงด้วย

8) ความต้องการความปลอดภัยแก่ผู้ใช้

ฉัตรชัย โรจนะสมิต (2544 : 28) จำแนกเป็นความปลอดภัยด้านร่างกายและความปลอดภัยจากอาชญากรรมโดยการจัดให้เกิดความปลอดภัยด้านร่างกาย เช่น โครงสร้างที่มั่นคง ได้รับการบำรุงรักษาซ่อมแซมอยู่เสมอ การเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ หากจำเป็นต้องมีบริเวณที่ลึกลงไป จากทางสัญจรที่มีคนใช้สม่ำเสมอ ควรจัดให้มีกิจกรรมที่ดึงดูดคนเข้าสู่บริเวณนั้น ๆ เช่น จัดชุ้มขายเครื่องดื่มทั้งความทำให้เข้าถึงได้ง่ายและเปิดโล่งเพื่อความปลอดภัย

9) ความสัมพันธ์ทางสังคม

อมรรรัตน์ กฤตยานวัช (2526 อ้างใน ฉัตรดิพงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 15) การที่มีกลุ่มคนเชื้อชาติเดียวกัน ครอบครัวเดียวกันหรือมีพรรคพวกเพื่อฝูงร่วมทำกิจกรรมพื้นที่นั้นอยู่ ทำให้เกิดการตัดสินใจในการที่จะมาใช้พื้นที่สันทนาการเดียวกันกับกลุ่มของตน

2.3.2.1 ด้านสถานที่ แบ่งได้ดังนี้

1) ลักษณะกิจกรรมของผู้ใช้สวนสาธารณะ การจำแนกกิจกรรม Seymour M. Gold (1980 อ้างใน ฉัตรดิพงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 15) ได้จำแนกกลุ่มกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสวนสาธารณะออกเป็น 2 แบบคือ

1.1) กิจกรรมทางด้านกายภาพ (Physical Activity) ได้แก่ กิจกรรมที่ประกอบด้วยการเล่นแบบอิสระและการใช้ร่างกายตนเอง การใช้สนามและพื้นแบบแข็ง การใช้พื้นที่สำหรับการใช้สนามกีฬาที่พิถีพิถันที่ต้องจับสภาพพื้นที่

1.2) กิจกรรมทางด้านสังคม (Social Activity) ได้แก่ กิจกรรมที่ประกอบด้วย การเฝ้าดู กิจกรรมพักผ่อนในสวน การนั่งพักผ่อนแบบสงบ การมีส่วนร่วมกิจกรรมในสวน

Hackett (1975 อ้างใน ฉัตรดิพงค์ อินทรรัตน์. 2541 : 9) ได้แบ่งกิจกรรมตามความต้องการของผู้ใช้สวนสาธารณะได้เป็น 2 กิจกรรมดังนี้คือ

1) กิจกรรมที่ไม่ใช้การออกแรง (Passive Activity) เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะที่สงบ การผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ได้แก่ การชื่นชมทัศนียภาพ การฟังดนตรีในสวนสาธารณะการนั่งเล่นในสวนสาธารณะ การนอนหลับพักผ่อนในสวนสาธารณะ

2) กิจกรรมที่ต้องออกแรง (Active Activity) ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การเล่นกีฬา กลางแจ้งประเภทต่าง ๆ เช่น วายน้ำ บาสเก็ตบอล ฟุตบอล

คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิชาการวางแผนออกแบบสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ (2544 อ้างใน มานิต หวังธรรมเกื้อ. 2544 : 22) ได้จำแนกกิจกรรมที่พบได้บ่อยในสวนสาธารณะสามารถแยกออกได้ 18 กิจกรรมดังนี้

- กิจกรรมนั่งเล่นชมทิวทัศน์โดยลำพัง
- กิจกรรมนั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว
- กิจกรรมนั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม
- กิจกรรมเล่นดนตรี
- กิจกรรมนอนหลับ
- กิจกรรมด้านการเรียน เช่น ศึกษาพันธุ์ไม้
- กิจกรรมนั่งอ่านหนังสือ
- กิจกรรมนั่งปิกนิก ทานอาหาร ป้อนอาหารเด็ก
- กิจกรรมเดินออกกำลังกาย
- กิจกรรมวิ่งออกกำลังกาย
- กิจกรรมเล่นกีฬาแบบเดี่ยว เช่น สเก็ตบอร์ด
- กิจกรรมเล่นกีฬาแบบสังสรรค์ เช่น ดีเบตมินตัน เทนนิส
- กิจกรรมเล่นกีฬาเป็นกลุ่ม เช่น ฟุตบอล ตะกร้อ
- กิจกรรมแบบออกแรงมาก เช่น แอโรบิก
- กิจกรรมแบบออกแรงน้อย เช่น มวยจีน การบริหาร
- กิจกรรมเล่นเครื่องเล่น เช่น ชิงช้า กระดานหก อุปกรณ์ออกกำลังกายในสวน
- กิจกรรมให้อาหารสัตว์ จุงสัตว์
- กิจกรรมวิ่งเล่นสำหรับเด็กเล่น เล่นเกมส์การเล่น

จากกิจกรรมทั้งหมดดังกล่าวนี้พอสรุปลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสวนสาธารณะได้ 2 ลักษณะซึ่งตรงกับการศึกษาของ Hackett (1975 อ้างใน บุญศิริรักษ์ อินทร์น. 2541 : 9) คือ กิจกรรมที่ 1-9 นั้นจัดเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช้การออกแรง (Passive Activity)

2) ด้านองค์ประกอบของสวนสาธารณะ

องค์ประกอบของสวนสาธารณะโดยทั่วไป เช่น สนามเด็กเล่น ประกอบด้วยที่ตั้งเครื่องเล่น บริเวณสนามหญ้า ที่นั่งพักผ่อนหรือศาลา โดยทั่วไปมักอยู่ใต้ต้นไม้มีระยะห่างพอสมควร ลู่วิ่ง จ็อกกิ้ง ลานกีฬา เป็นพื้นที่สำหรับเล่นกีฬาต่าง ๆ มักเป็นพื้นคอนกรีต บริเวณสวนหย่อม เป็นพื้นที่ปลูกต้นไม้ที่เสริมความงามแก่สวน บริเวณปลูกไม้ยืนต้นเพื่อให้ได้พื้นที่ร่มเงา ที่ตั้งอุปกรณ์ออกกำลังกาย (โครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่นและภูมิทัศน์ของเมือง. 2536 : 35)

2.4 มาตรฐานสวนสาธารณะต่อประชากร

ในการศึกษามาตรฐานที่สวนสาธารณะต่อประชากรนั้นการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ประชากร วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง สภาพภูมิอากาศ สภาพพื้นฐานทางโครงสร้างของชุมชน ลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งกฎหมายข้อกำหนดต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานเนื้อที่สวนสาธารณะต่อประชากรในประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	เนื้อที่สวนสาธารณะต่อประชากร 1,000 คน (หน่วย : ไร่)	เนื้อที่สวนสาธารณะต่อประชากร 1 คน (หน่วย : ตารางเมตร)
มาตรฐานสากล	9.38	15
สหรัฐอเมริกา	25	40
อังกฤษ	17.5	23
เม็กซิโก	9.4	15
โปแลนด์	9.4	15
สิงคโปร์	6.8	10.9
ญี่ปุ่น	3.37	5.4
มาเลเซีย	1.80	2.90
ไทเป	0.25	0.40

ที่มา : Park and Greenery Space Planning in a large City : Laboratory of Urban Landscape Design, Nobura Masuda, Prefecture, College of Agriculture.

มาตรฐานพื้นที่สำหรับสวนสาธารณะของประเทศต่าง ๆ เห็นได้ว่าสวนสาธารณะของประเทศทางตะวันตกส่วนใหญ่มีเนื้อที่สูงกว่ามาตรฐานสากล ส่วนประเทศในแถบเอเชียส่วนใหญ่มีเนื้อที่สวนสาธารณะต่ำกว่ามาตรฐานสากลอยู่มาก เนื่องจากประเทศในแถบเอเชียไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจสาธารณะ อาจเป็นเพราะความแตกต่างด้านลักษณะอากาศ อย่างไรก็ตาม ในบางประเทศ เช่น สิงคโปร์ แม้จะเป็นประเทศที่มีพื้นที่น้อย แต่ก็ได้พัฒนาคุณค่าทางสังคมให้ประชากร โดยกำหนดมาตรฐานของสวนสาธารณะไว้ค่อนข้างสูง (โครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่นและภูมิทัศน์ของเมือง. 2536 : 38)

มาตรฐานของที่พักผ่อนหย่อนใจ

ที่พักผ่อนหย่อนใจ (Recreation area) แต่ละประเภทจะมีความแตกต่างในด้านขนาดการให้บริการ และรัศมีบริการ มาตรฐานดังกล่าวเป็นมาตรฐานสากลซึ่งจะสามารถนำมาปรับใช้กับบ้านเราได้

ตารางที่ 2.2 มาตรฐานของพื้นที่และรัศมีให้บริการของที่พักผ่อนหย่อนใจประเภทต่าง ๆ

ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ต่อประชากร 1,000 คน (ไร่)	ขนาด (ไร่)		รัศมีให้บริการ (เมตร)
		เหมาะสมที่สุด	เล็กที่สุด	
สนามเด็กเล่น (Playgrounds)	4	10	5	800
สวนละแวกบ้าน(Neighborhood Parks)	5	25	12.5	800
สนามกีฬา (Playfields)	4	38	25	2,400
สวนระดับชุมชน (Community Parks)	9	250	100	3,200
สวนระดับย่าน, เมือง (District Parks)	5	500	250	4,800
สวนระดับภาค (Regional Park and Reservation)	38	1250-2500	ไม่กำหนด แน่นอน	16,000

ที่มา : George Ney, Standard for New Urban Development, The Denver Background, Re printed by Permissions of Urban Land, Vol 20, No, 5 Urban Land Institute

2.5 กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวนสาธารณะ

ในการดูแลสวนสาธารณะทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัดมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวนสาธารณะ ได้แก่ พระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (โครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่นและภูมิทัศน์ของเมือง 2536 : 45)

ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครในส่วนที่เป็นกฎหมายบังคับโดยตรง หรือเกี่ยวข้องกับการดูแลสวนสาธารณะบางส่วน ดังนี้

มาตรา 89 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายอื่นให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องต่อไปนี้

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ตามข้อบัญญัติของกรุงเทพมหานคร และตามที่กฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
2. การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด
3. การป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัย
4. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
5. การผังเมือง

6. การจัดให้มีบริการบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ
 7. การวิศวกรรมจราจร
 8. การขนส่ง
 9. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
 10. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
 11. การควบคุมอาคาร
 12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
 13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 14. การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 15. การสาธารณสุขโลก
 16. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
 17. การจัดให้มีการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
 18. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
 19. การจัดให้มีการควบคุมและการฆ่าสัตว์
 20. การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยในโรงแรมสรรพ
และสาธารณสุขสถานอื่น ๆ
 21. การจัดการศึกษา
 22. การสาธารณสุขการ
 23. การสังคมสงเคราะห์
 24. การส่งเสริมการกีฬา
 25. การส่งเสริมการประกอบอาชีพ
 26. การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
- หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลสวนสาธารณะ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเทศบาล
ต่าง ๆ รายละเอียดดังนี้

1) หน่วยงานที่ดูแลสวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร

สวนสาธารณะในกรุงเทพมหานครทุกแห่ง อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักสวัสดิการ
สังคม กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพันธกิจ วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และขอบเขต
หน้าที่ ดังนี้

วิสัยทัศน์

กรุงเทพมหานคร นครแห่งความร่มรื่น อบอุ่น เอื้ออาทร

พันธกิจ

1. เสริมสร้างทุกส่วนภาคของสังคม ให้เกิดการมีส่วนร่วมที่จะทำให้สังคมไทยอบอุ่น เอื้ออาทร
2. เพิ่มพื้นที่สีเขียว ศูนย์เยาวชน ศูนย์กีฬา และห้องสมุดประชาชน ให้มีสัดส่วนเหมาะสมกับเมือง
3. อนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เป็นที่รู้จักและอยู่ควบคู่กับสังคมไทย
4. ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการและการกีฬาให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง
5. ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กเร่ร่อน และผู้ประสบภาวะยากลำบาก ให้ได้รับการดูแลอย่างมีศักดิ์ศรี เป็นธรรมและเสมอภาค

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครได้รับความเป็นธรรมด้านสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง และหลากหลาย นำไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่นเอื้ออาทร
3. เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชน
4. เพื่อใช้กิจกรรมกีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ลดปัญหาทางสังคมของกรุงเทพมหานคร

เป้าหมาย

ด้านสิ่งแวดล้อม (สวนสาธารณะ)

1. สร้างสวนสาธารณะ สวนหย่อม และพื้นที่สีเขียว ให้ได้พื้นที่สีเขียว 2.5 ตารางเมตรต่อคน ภายในปี 2549

ด้านสวัสดิการสังคม

1. เพิ่มจำนวนศูนย์เยาวชน ห้องสมุดประชาชน ให้ครบทุกพื้นที่
2. ปรับปรุงศูนย์ต่าง ๆ ให้ทันสมัย มีกิจกรรมที่หลากหลายและสนองต่อความต้องการของประชาชน มีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี
3. จัดให้มีสภาเยาวชนกรุงเทพมหานคร และสภาเยาวชนทุกพื้นที่
4. ให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์อย่างทั่วถึง ต่อเนื่องร้อยละ 5 ต่อปี
5. ให้บริการแก่คนพิการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี

ด้านวัฒนธรรม

1. สร้างกิจกรรมอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยปีละ 5 ครั้ง
2. มีองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรมในทุกเขต
3. มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เชิดชูและเผยแพร่วัฒนธรรมไทย อย่างน้อยเขตละ 1 แห่ง
4. มีหน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบด้านศิลปวัฒนธรรม

ด้านกีฬา

1. เพิ่มประสิทธิภาพและจำนวนลานกีฬาให้ครบทุกพื้นที่
2. เพิ่มประสิทธิภาพและศูนย์ฝึกกีฬาอีก 12 แห่ง ภายในปี 2548
3. เพิ่มจำนวนประชาชนผู้มาใช้บริการด้านการกีฬา ลานกีฬา ศูนย์กีฬาของกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี

ยุทธศาสตร์

1. ใช้สวนสาธารณะ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น นันทนาการและการกีฬาเป็นเครื่องมือก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของสังคม นำไปสู่สังคมที่อบอุ่น เอื้ออาทร
2. ประสานทุกภาคส่วนของสังคมให้มีส่วนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กเร่ร่อนและผู้ประสบภาวะยากลำบากให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

หน้าที่ในการดูแลสวนสาธารณะ

1) หน้าที่การดูแลสวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร

การดูแลสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบเกี่ยวกับการปลูก ตกแต่ง บำรุงรักษา ดันไม้ในสวนสาธารณะ สวนหย่อม การตัดยกริมต้นไม้ การขยายพันธุ์ไม้ การแต่งเมือง การออกแบบตกแต่งสวน การสร้างอาคารสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะ สวนป่า สวนหย่อม ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับต้นไม้แก่หน่วยงานต่าง ๆ อบรมเผยแพร่ให้ความรู้ด้านต้นไม้และสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชน โดยแบ่งงานภายในส่วนราชการ ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไป การนิติกรรม สัญญา งานการประชุม การเงินและงบประมาณ การบัญชีและพัสดุ การควบคุมดูแลสถานที่ และยานพาหนะของกองฯ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2. กลุ่มงานวิชาการสวนและต้นไม้ รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้ความรู้ด้านวิชาการการเกษตร จัดการอบรมปลูก ตกแต่งต้นไม้ การศึกษาวิจัยด้านสวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ จัดนิทรรศการทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำคู่มือและวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ กำหนดแนวทาง

วางแผนการเพิ่มพื้นที่สีเขียว จัดทำข้อมูลสถิติต้นไม้และสวนสาธารณะ จัดทำหนังสือ จุลสาร การเผยแพร่ และให้บริการข้อมูลด้านพฤกษศาสตร์และวิชาการเกษตรแก่หน่วยงานและประชาชน และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

3. กลุ่มงานออกแบบสวน รับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ รั้ววัด จัดหาข้อมูลเพื่อการออกแบบเขียนแบบสวน คำนวณโครงสร้างและสถาปัตยกรรมประกอบสวน ตลอดจนแหล่งนันทนาการ ให้บริการออกแบบจัดสวนแก่หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งดูแลซ่อมแซมบำรุงไฟฟ้า ระบบน้ำ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การควบคุมก่อสร้าง และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4. ส่วนสวนและต้นไม้ 1 รับผิดชอบเกี่ยวกับการปลูกและขยายพันธุ์ไม้ในสวนสาธารณะและสถานที่ต่าง ๆ ในพระราชพิธีและสนับสนุนพันธุ์ไม้ให้แก่สำนักงานเขต ปลูก ตกแต่ง บำรุงรักษาต้นไม้ สนามหญ้า ตัดแต่ง ขอย้าย ตัดโค่นต้นไม้ ติดตามประเมินผลงานการดูแลสวนหย่อมและต้นไม้ของพื้นที่กลุ่มเขตรัตนโกสินทร์ กลุ่มเขตบูรพา โดยแบ่งงานภายใน ดังนี้

4.1 ฝ่ายปลูกบำรุงรักษาและขยายพันธุ์ไม้ รับผิดชอบเกี่ยวกับการปลูก ตกแต่ง บำรุงรักษาต้นไม้และสนามหญ้าในที่สาธารณะ สวนหย่อม ตัดแต่ง ขอย้าย ตัดโค่นต้นไม้ ขยายพันธุ์ไม้เพื่อตกแต่งในงานพระราชพิธีและสถานที่ต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4.2 สวนลุมพินี รับผิดชอบเกี่ยวกับการปลูก ตกแต่งบำรุงรักษาต้นไม้และสนามหญ้า การขยายพันธุ์ไม้เพื่อใช้ภายในสวนและหน่วยงานอื่นในพื้นที่ การจัดสร้างอาคารสถานที่และสิ่งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในบริเวณสวนและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4.3 สวนจตุจักร รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

4.4 สวนสราญรมย์ รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

4.5 สวนเสรีไทย รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

4.6 สวนรมณีนาถ รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

4.7 สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

4.8 สวนสันติภาพ รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

4.9 สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

5. ส่วนสวนและต้นไม้ 2 รับผิดชอบเช่นเดียวกับส่วนสวนและต้นไม้ 1 โดยรับผิดชอบพื้นที่กลุ่มเขตศรีนครินทร์ กลุ่มเขตเจ้าพระยา กลุ่มเขตกรุงธนเหนือและกรุงธนใต้ โดยแบ่งงานภายใน ดังนี้

5.1 ฝ่ายปลูกบำรุงรักษาและขยายพันธุ์ไม้ รับผิดชอบเกี่ยวกับการปลูก ตกแต่ง บำรุงรักษาต้นไม้และสนามหญ้าในที่สาธารณะ สวนหย่อม ตัดแต่ง ขอย้าย ตัดโค่นต้นไม้ ขยายพันธุ์ไม้เพื่อตกแต่งในงานพระราชพิธีและสถานที่ต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

5.2 สวนหลวง ร.๙ รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

5.3 อุทยานเบญจสิริ รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

5.4 สวนพระนคร รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

5.5 สวนหนองจอก รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

5.6 สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

5.7 สวนธนบุรีรมย์ รับผิดชอบเช่นเดียวกับสวนลุมพินี

2) หน้าที่การดูแลสวนสาธารณะในจังหวัดอื่น ๆ

การดูแลสวนสาธารณะในจังหวัดอื่น ๆ นั้น อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลของจังหวัด โดยใช้อำนาจหน้าที่ตามระเบียบบริหารตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านสวนสาธารณะ ดังนี้

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

5. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

6. ส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

7. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

8. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

9. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

10. ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

11. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

12. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

กิจการที่ทำในเขตเทศบาล มีดังนี้

1. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

2. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

3. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

4. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

6. ให้มีการสาธารณสุข

7. จัดทำกิจการที่จำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

9. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
12. เทศพาณิชย์

นอกจากนี้ เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสวนสาธารณะ) ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณูปการ
6. ส่งเสริมการฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
8. ส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัย โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง

ปัญหาที่พบในสวนสาธารณะ

จากการวิจัยด้านสวนสาธารณะ ในประเด็นปัญหาที่พบในสวนสาธารณะ ดังนี้

1. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ พบว่า พื้นที่สวนสาธารณะ ขาดโปรแกรมสื่อความหมายที่ดี
2. ด้านความปลอดภัย สวนสาธารณะเป็นที่พักผ่อนของคนทั่วไป ดังนั้น การควบคุมมิชลาชีพเป็นเรื่องค่อนข้างยาก ถ้าไม่สามารถทำให้พื้นที่มีความปลอดภัยแก่ผู้มาใช้ก็เท่ากับสร้างปัญหาการขาดแคลนของพื้นที่นันทนาการ เพราะทำให้ไม่มีผู้ใช้พื้นที่ดังกล่าวหรือใช้สวนสาธารณะด้วยความหวาดระแวง
3. ด้านความสะอาดและเป็นระเบียบ พบว่า ขยะเป็นปัญหาที่สำคัญมากของพื้นที่ โดยทิ้งขยะไม่เป็นที่ ทำให้พื้นที่สกปรกไม่น่าใช้นอกจากนั้น ภายในสวนก็มีร้านค้า หาบเร่ ขายของมีนเมา ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท เป็นต้น
4. ด้านการทำลายทรัพย์สินและต้นไม้เสียหายอยู่เสมอ
นอกจากนั้น กองสวนสาธารณะ กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการดูแลสวนสาธารณะ ดังนี้
 1. อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่มีน้อย
 2. มีงานต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่ลักษณะของงานดูแลรักษาสวนสาธารณะรับผิดชอบอยู่มาก เช่น งานตั้งเก้าอี้ งานบนเวทีลีลาศ งานจัดระเบียบหาบเร่แผงลอย
 3. ประชาชนที่เข้ามาพักผ่อนไม่ให้ความร่วมมือในการรักษากฎระเบียบต่าง ๆ ของสวนสาธารณะ เช่น หักขั้วรถในสวนสาธารณะ ไม่รักษาความสะอาด เล่นกีฬาในที่ห้ามเล่น ทำลายต้นไม้เสียหาย เป็นต้น
 4. งบประมาณที่มีจำกัดเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสวนสาธารณะให้อยู่ในสภาพดี

2.6 สวนตัวอย่าง ได้แก่

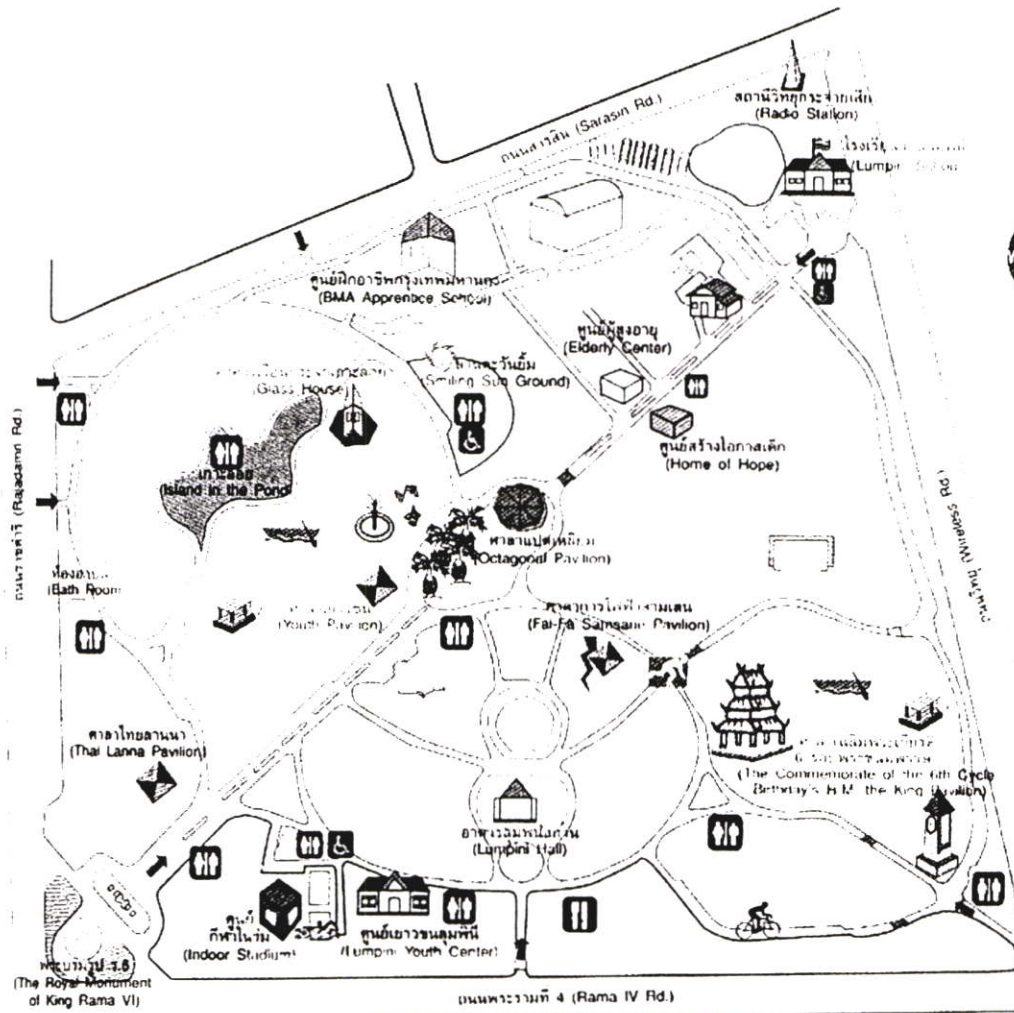
1. สวนลุมพินี

ที่ตั้ง	: ถนนพระรามที่ 4 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กทม.
ขนาดพื้นที่	: 360 ไร่
เวลาทำการ	: 04.30 -21.00 น. ทุกวัน
ประเภทของสวน	: สวนสาธารณะขนาดกลางหรือสวนสาธารณะระดับเขต
หน่วยงานรับผิดชอบ	: สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม

รถประจำทาง : ถนนพระราม4 สาย 4 14 46 47 50 74 76 106 109 115 ปอ.7
 : ถนนวิฑู สาย 13 17 62 76 106
 : ถนนราชดำริสาย 14 15 74 77 119 ปอ.4 ปอ.5
 ประชาชนผู้มาใช้บริการ : วันธรรมดา ประมาณ 20,000 คน
 : วันหยุดราชการ ประมาณ 40,000 คน

ประวัติความเป็นมา

สวนลุมพินี เป็นสวนสาธารณะแห่งแรกของกรุงเทพมหานคร และพระราชมรดกที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานไว้ให้แก่ชาวพระนคร โดยมีจุดเริ่มต้นใน พ.ศ. 2468 ซึ่งทรงครองราชสมบัติครบ 15 ปี ประกอบกับเศรษฐกิจตกต่ำหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จึงทรงมีพระราชดำริจะจัดงานแสดงพิพิธภัณฑ์สรรพสินค้าและทรัพยากรธรรมชาติ ดังเช่น ประเทศตะวันตก ทำให้ผลมาแล้ว โดยกำหนดจัดใน ฤดูหนาวปลายปี พ.ศ. 2468 และมีพระราชดำริว่า เมื่อเลิกการจัดงานแล้วสถานที่นั้น ควรจัดทำ เป็นสวนพฤกษชาติ เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาและใช้พักผ่อน ทรงเลือกบริเวณทุ่งศาลาแดงที่ดินส่วนพระองค์ที่เหลือจากแบ่งเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปแล้วเป็นที่จัดงาน และทรงสละพระราชทรัพย์เป็นทุนประเดิมในการเตรียมสถานที่ ครั้งนั้นมีการขุดสระกว้างสร้างเกาะลอย กลางน้ำตัดถนน และสร้างถาวรวัตถุ เช่น หอนาฬิกา ดึกแบบกรีก และทรงพระราชทานชื่อว่า "สวนลุมพินี" หมายถึง สถานที่ประสูติแห่งพระพุทธเจ้า ณ ตำบลลุมพินีวัน ประเทศเนปาล แต่ด้วยทรงเสด็จสวรรคตก่อนกำหนดเปิดงานจึงต้องล้มเลิกงานไป ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 โครงการนี้จึงถูกรื้อฟื้นอีกครั้งโดยทรงให้เช่าที่ดินด้านใต้ของสวนลุมพินี 90 ไร่ จัดเป็น"วนาเรจรมย์"คล้ายสวนสนุก และค่าเช่านำมาปรับปรุงที่ดินส่วนที่เหลือเปิดเป็นสวนสาธารณะ นับแต่นั้น สวนลุมพินีจึงเป็นสถานที่ให้ความเพลิดเพลินสนุกสนานแก่ประชาชนมีทั้ง การละเล่น แข่งว้าว วิ่งว้าว ชิงช้าม้าหมุนโดยทรงพระราชทานที่ดินให้รัฐบาลดูแล และมีพระกระแสรับสั่งให้ใช้เพื่อสวนสาธารณะเท่านั้น ต่อมาในสมัย สงครามโลกครั้งที่ 2 สวนลุมพินี กลายเป็นที่ตั้งค่ายของ ทหารญี่ปุ่น สวนแห่งนี้จึงลดบทบาทลง จนสงครามเลิกในปี พ.ศ.2495-2497 จึงถูกใช้เป็นที่จัดงานฉลองรัฐธรรมนูญ และมีการประกวดนางสาวสยาม บริเวณเกาะลอย

ภาพที่ 2.1 แผนที่สวนลุมพินี

ที่มา : สำนักสวนสาธารณะ

ลักษณะเด่นและจุดที่น่าสนใจในสวน

สวนลุมพินีมีลักษณะเป็น 'สวนอนุสรณ์ประสงค์' โดยเป็นสวนสาธารณะ ที่รวมไว้ด้วย ประโยชน์ใช้สอยเพื่อกิจกรรมนันทนาการหลากหลายที่จัดเตรียมไว้บริการประชาชน เป็นที่ตั้งของศูนย์นันทนาการ สมาคม ชมรมต่างๆ ภายใต้ภาพรวมในการเป็นพื้นที่สีเขียวซึ่งมีเอกลักษณ์ที่ความร่มรื่นด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่อายุเก่าแก่รายล้อมอยู่มากและกระจายอยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่จัด แต่งด้วยสระน้ำกว้างใหญ่ กลุ่มพรรณไม้ดอกไม้ใบต่างสีสันไม่ว่าจะเป็นสวนพุ่มไม้เขียวชอุ่ม สวนปาล์มที่สง่างามหรือสวนไผ่ที่

ให้ความรู้สึกนุ่มนวลพลั่วไหวและด้วยเป็นพื้นที่สีเขียวกว้างใหญ่ท่ามกลาง ตึกอาคารจึงมีหน้าที่ต่อระบบนิเวศในการเป็นที่พักพิงและ แหล่งอาหารของสรรพชีวิต

พระบรมรูปรัชกาลที่ 6 สร้างในปี พ.ศ.2485 เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณขององค์ผู้ให้กำเนิดสวนลุมพินี

กิจกรรมดูนกในเมือง เพราะเป็นแหล่งอาหารในธรรมชาติ และอุดม ด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่สวนแห่งนี้ จึงกลายเป็นบ้านของนกหลากหลาย ที่พากันมาพึ่งพิงมากกว่า 30 ชนิด เป็นที่มาของการจัดการอบรม หลักสูตรดูนกในเมือง ณ สวนลุมพินี ทุกปี

ลานตะวันยิ้ม เป็นลานเพื่อกิจกรรมนันทนาการที่ออกแบบเพื่อคนพิการ โดยเฉพาะ มีทางลาดแทนขั้นบันได สนามเด็กเล่นชนิดพิเศษ ที่จอดรถคนพิการ และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อคนด้อยโอกาส ครบครัน

สโมสรพลเมืองอาวุโสแห่งเมืองกรุงเทพฯ ตั้งอยู่อาคารลุมพินีสถานเป็นที่พบปะสังสรรค์ พักผ่อน ออกกำลังกาย ฟีลอาชีพ ณ ของผู้สูงอายุ เปิดบริการเวลา 08.00 -18.00 น. ทุกวัน และภายในอาคาร ยังมี เวทีลีลาศหมูนได้ ใช้เป็นที่จัดกิจกรรมลีลาศและฝึกสอนในวันเสาร์-อาทิตย์

ศูนย์สร้าง โอกาสเด็กสวนลุมพินี (Home of hope) ให้บริการแนะนำ ปรีกษา ช่วยเหลือ สอนหนังสือ แก่เด็กเร่ร่อน (Homeless children) เปิดบริการ 10.00-19.00 น. ทุกวัน

ศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (BMA Apprentice School) ให้บริการฝึกอาชีพสาขาต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป เช่น คอมพิวเตอร์ตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย ทำอาหาร

ห้องสมุดประชาชนสวนลุมพินี เสนอบริการแหล่งค้นคว้าความรู้หนังสือและวีดิทัศน์ เปิดบริการเวลา 08.00- 20.00 น. วันอังคาร-อาทิตย์

ศูนย์เยาวชนสวนลุมพินี นำเสนอกิจกรรมกีฬา และฝึกสอนแก่เด็กและเยาวชน จัดสถานที่และ อุปกรณ์กีฬาไว้ให้บริการสมาชิก เช่น ฟุตบอล วายน้ำ บาสเก็ตบอล ฝึกสอนลีลาศ เปิดบริการวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18.00-20.00 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 10.00 -18.00 น.

ศูนย์อาหารสตรีไทยเดิม จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม เปิดบริการเวลา 04.30 - 10.00 น.ทุกวัน จักรยานน้ำและเรือพาย เป็นจุดบริการของเอกชน อยู่รอบเกาะลอย อัตรา 30 บาท/30 นาที ธรรมะในสวน กิจกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการทำบุญตักบาตร และแสดงธรรมะโดยพระสงฆ์ในทุกวันอาทิตย์สุดท้ายของเดือนเวลา 07.00 - 09.00 น.

ดนตรีในสวน กิจกรรมแห่งความเพลิดเพลินที่พบได้ในสวนสาธารณะ

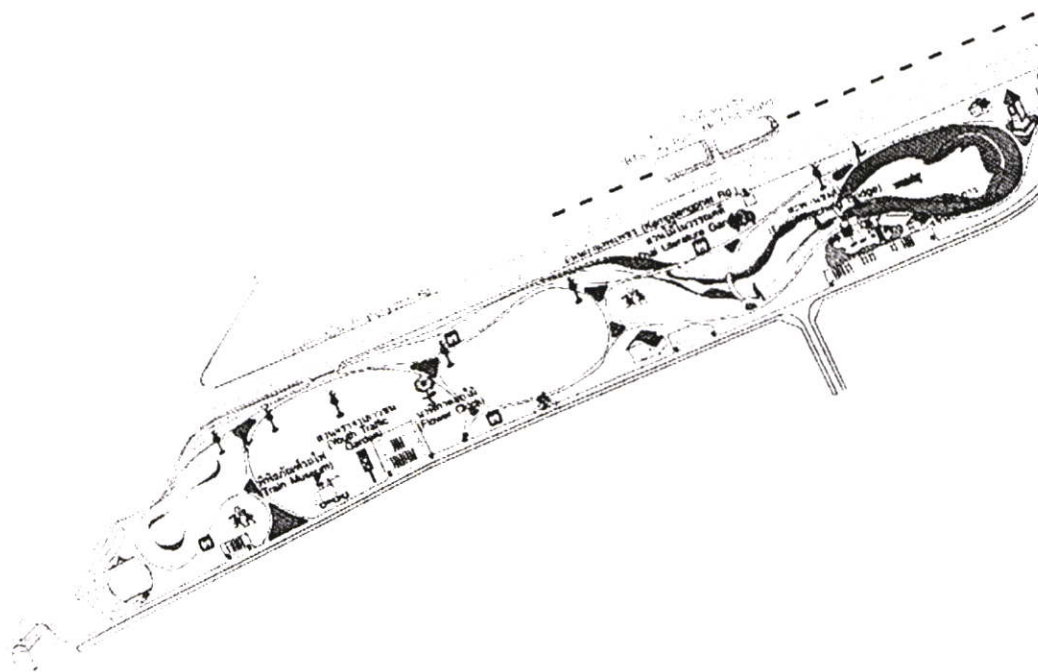
มีการจัดแสดงดนตรีไทยและดนตรีสากล ณ สวนปาล์ม โดยจัดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ทุกวันอาทิตย์ เวลา 16.30 -20.00 น.

2. สวนจตุจักร

ที่ตั้ง	: ถนนกำแพงเพชร 1 แขวงลาดยาว : เขตจตุจักรกทม.10900
ขนาดพื้นที่	: 190 ไร่
เวลาทำการ	: 04.30 -21.00 น. ทุกวัน
ประเภทของสวน	: สวนสาธารณะขนาดกลาง หรือ สวนสาธารณะระดับเขต
หน่วยงานรับผิดชอบ	: สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม
รถประจำทาง	: ถนนพหลโยธิน สาย 3 8 26 27 28 29 34 : 39 44 52 59 63 77 90 96 104 112 134 : 136 138 ปอ.2 3 9 10 12 13 23 38 145
ประชาชนผู้มาใช้บริการ	: วันธรรมดา ประมาณ 7,000 คน : วันหยุดราชการ ประมาณ 30,000 คน

ประวัติความเป็นมา

สวนสาธารณะแห่งนี้เปิดเป็นทางการมาตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2523 โดยมีจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2518 ซึ่งการรถไฟแห่งประเทศไทยได้นำถมเกล้า ๆ ถวายที่ดิน 100 ไร่ เพื่อสร้างสวนสาธารณะตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 4 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2518 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามของสวนแห่งนี้ว่า "สวนจตุจักร" เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2519

ภาพที่ 2.2 แผนที่สวนจตุจักร

ที่มา : สำนักสวนสาธารณะ

ลักษณะเด่นและจุดที่น่าสนใจในสวน

สวนจตุจักร เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานต่าง ๆ พ่อค้า ประชาชนทั้งหลายที่ตระหนักถึงคุณค่าของพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อน และสิ่งแวดล้อม ยังคงมีอนุสรณ์เป็นประจักษ์พยานแห่งความร่วมมือในครั้งนั้นที่ยังคงคงแต่คง เพิ่มความงาม เป็นสัญลักษณ์ของสวนสาธารณะเก่าแก่คู่มืองหลวง ได้แก่หอนาฬิกา นาฬิกาดอกไม้ ประติมากรรมอาเซียน 6 ประเทศ

ณ วันนี้สวนจตุจักร คือสวรรค์ของประชาชนผู้รักสุขภาพใน ย่านมุมเมืองด้านเหนือโดยสามารถเดิน วิ่ง ลัดเลาะเงาไม้ร่มครึ้ม ตามทางเดินที่จัดไว้ผ่านแวะเวียนชมธรรมชาติในบริเวณสวนไม้ ในวรรณคดี สวนสมุนไพร แวะทักทายปลาหลากชนิดที่สะพานชมปลา หรือจะคลายเครียดด้วยการพายเรือ ถีบจักรยานน้ำ ในสระน้ำกลางสวน รวมทั้งสามารถเลือกใช้บริการออกกำลังกาย ตามฐานต่างๆ ใน "สวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติ 36 พรรษา พลตรีหญิงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี" นอกจากนั้น ยังศึกษาหาความรู้ ความเพลิดเพลินต่างๆ ได้ ณ พิพิธภัณฑ์รถไฟ ในอาคารหอเกียรติภูมิ รถไฟ ซึ่งดูแลรับผิดชอบ โดยชมรมเรารักรถไฟ โดยในอาคารมีการจัดแสดงนิทรรศการ ประวัติศาสตร์การเดินรถไฟไทยและยานยนต์ เปิดบริการเวลา 07.00-16.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ นอกจากนั้นยังมี สวนจรรยาเวชชวน ซึ่งเป็นการจัดเส้นทาง จักรยาน ดูป้ายเครื่องหมาย

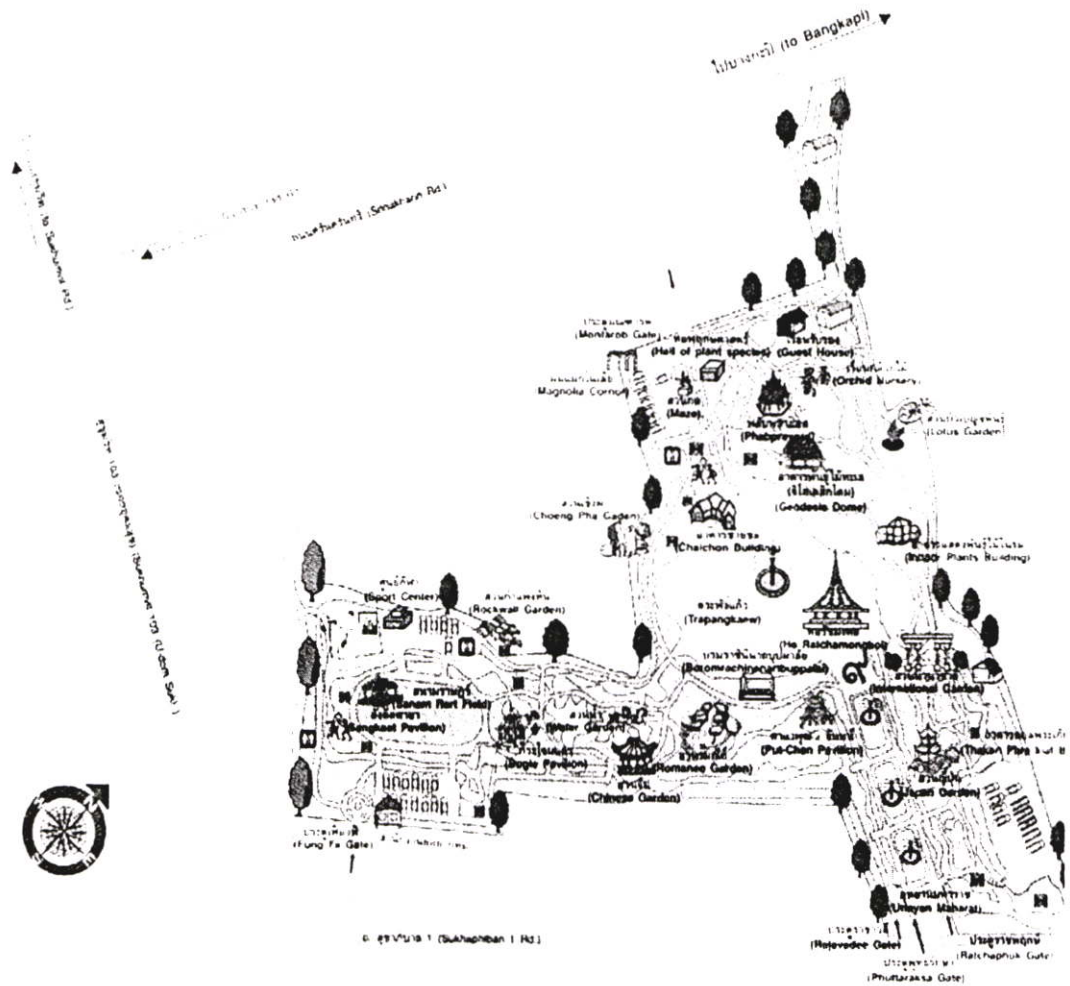
จรรยา ให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ วินัยการจราจรด้วยความเพลิดเพลินกับ บรรยากาศร่มรื่นและสวยงาม ด้วยพรรณไม้ต่าง ๆ ในสวน

3. สวนหลวง ร.9

ที่ตั้ง	: ถนนสุขุมวิท 103 แขวงหนองบอน
เวลาทำการ	: 05.00 -18.00 น. ทุกวัน
ประเภทของสวน	: สวนสาธารณะขนาดใหญ่ หรือสวนระดับเมือง
หน่วยงานรับผิดชอบ	: สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม
รถประจำทาง	: ถนนศรีนครินทร์ สาย 145 133 207 ปอ145 ปอ.พ15
ประชาชนผู้มาใช้บริการ	: วันธรรมดา ประมาณ 10,000-25,000 คน
	: วันหยุดราชการ ประมาณ 30,000 คน

ประวัติความเป็นมา

สวนหลวง ร.๙ สร้างขึ้นด้วยความร่วมมือร่วมใจของกรุงเทพมหานคร มูลนิธิสวนหลวง ร.๙ องค์การภาครัฐและเอกชน รวมถึงปวงชนชาวไทยเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในสุภมงคล สมัยเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ ในพ.ศ. 2530 โดยสร้างบนที่ดินของกรุงเทพมหานคร บริเวณหนองบอน ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์แต่มีศักยภาพในการเป็นพื้นที่รับน้ำก่อนระบายสู่แหล่งธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมตามพระราชดำริ โครงการเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 พ.ศ.2527 ตามความมุ่งหวังร่วมกันที่จะสร้างสวนสาธารณะระดับนครให้เป็นหน้าตาของประเทศ และสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อให้ประชาชนได้มาเที่ยวพักผ่อน ด้วยที่ดินผืนนี้ไม่ได้ต่อเนื่องกันเป็นผืนเดียว แต่มีหลายสิบโฉนด และหลายแปลงปะปนในที่ดินเอกชน จึงต้องแลกที่ดินกับเอกชน และได้รับบริจาคเพิ่ม ทำให้มีพื้นที่รวมถึง 500 ไร่ เหมาะสมกับการเป็นสวนระดับนคร และการแปรสภาพจากพื้นที่ลุ่ม รกร้างเต็มไปด้วยหลุมบ่อ และทุ่งนา คงหญ้าสูงท่วม กลายเป็นสวนสาธารณะสมบูรณ์ แบบที่งามสง่าจับตาตึงเนรมิต แสดงถึง พลังศรัทธา ความสมานสามัคคี และความจงรักภักดีต่อองค์พระประมุขของชาติ และเป็นอนุสรณ์แห่งสายสัมพันธ์อันลึกซึ้งระหว่างพระมหากษัตริย์ และราษฎรชาวไทย ผลงานยิ่งใหญ่นี้จะสืบทอดเป็น มรดกล้ำค่าสู่ชนรุ่นต่อไป

ภาพที่ 2.3 แผนที่สวนหลวง ร.9

ที่มา : สำนักสวนสาธารณะ

ลักษณะเด่นและจุดที่น่าสนใจของสวน

โครงสร้างหลักของสวนหลวง ร.๙ ได้รับการกำหนดให้สอดคล้องกับหลัก 5 ประการ คือ เจริญพระเกียรติส่งเสริมวิชาการรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่น อนุรักษ์สิ่งมีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจแฝงด้วยการปลูกฝังทัศนคติการจัดภูมิทัศน์ภายในสวน จึงสอดคล้องกับหลักดังกล่าวและลักษณะของสวนระดับเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 บริเวณ

บริเวณที่ 1 บริเวณเฉลิมพระเกียรติ 21 ไร่ ส่วนนี้เรียก "อุทยาน มหาราช" มีหอรขมกล ซึ่งเป็นอาคาร 9 เหลี่ยมศิลปไทยประยุกต์ตั้งอยู่กลางพื้นที่ล้อมรอบ 3 ด้านด้วย "ตระพังแก้ว" มีสวนราชพฤกษ์ที่เป็นไม้มงคล และสีของดอกเป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพแต่งบริเวณด้วยสระน้ำพุ 3 สระเพิ่มความสง่างาม

บริเวณที่ 2 "สวนพฤกษศาสตร์" สมบูรณ์แบบ 150 ไร่ ตามหลักอนุกรมวิธานและนิเวศวิทยาแห่งแรกของไทย แบ่งเป็น 4 เกาะมีน้ำล้อมรอบ มีอาคารแสดงพันธุ์ไม้ในร่มและในทะเลทราย สวนสมุนไพร ห้องสมุด หอพรรณไม้ และห้องปฏิบัติการ

บริเวณที่ 3 "ตระพังแก้ว" 40 ไร่ เป็นที่รับน้ำขานเมืองตามแนวพระราชดำริ ใช้จัดกิจกรรมทางน้ำ มีบริการเช่าเรือพาย และ จักรยานน้ำ

บริเวณที่ 4 "สวนรมณีย์" 50 ไร่ เป็นสวนเลียนแบบธรรมชาติ ท้องถิ่นแต่ละภาคของประเทศ จำลองป่าเขา ลำธาร น้ำตก ตกแต่งด้วยหินธรรมชาติจากภูมิภาค เป็นการนำความงามชนบทมาให้ชมในเมือง

บริเวณที่ 5 "สวนน้ำ" 40 ไร่ จำลองธรรมชาติจากป่าพรุใน จ.นราธิวาสเป็นแหล่งอนุรักษ์สัตว์น้ำ สร้างธรรมชาติที่เขียวสงบ ชุ่มชื้นร่มเย็น

บริเวณที่ 6 "สนามราษฎร์" 70 ไร่ เป็นลานอเนกประสงค์ใช้เป็นสนามกีฬา หรือจัดกิจกรรมเทศกาล มีศูนย์กีฬาเอกชนให้บริการ และมีบริการเช่าสถานที่จัดประชุมสัมมนา นอกจากนี้ยังมีจุดที่น่าสนใจแทรกในบริเวณหลักของสวน เช่น

- สวนนานาชาติ สวนขนาดเล็กแสดงเอกลักษณ์การจัดภูมิทัศน์ของสวน 7 ชาติ คือ จีน ญี่ปุ่น สเปน อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี และอเมริกา มีที่มาจากความร่วมมือของสถานเอกอัครราชทูตแต่ละประเทศ

- สวนเชิงผา ตกแต่งด้วยหินขนาดต่าง ๆ ประดับด้วยกลุ่มไม้ประดับ

- สวนกำแพงหิน ตกแต่งจากหินสีชมพูในลักษณะเชิงชั้น แทรกด้วยไม้ดอกสวยงามน่าชม

- สวนบัวเบญจพันธุ์ รวบรวมบัวหลากหลายพันธุ์ให้ศึกษา

- มุมแมกโนเลีย รวบรวมพันธุ์ไม้ตระกูล Magnolia ที่มีเสน่ห์ด้วยความหอมของดอกไม้ให้ชม

- สวนไม้เมืองหนาวน้อมเกล้าฯ ถวายพ่อหลวง ในช่วงวันที่ 1-31 ธันวาคมทุกปี

สวนสาธารณะ ของกรุงเทพมหานครจะงดงามไปด้วยการจัดภูมิทัศน์แปลงไม้ดอกเมืองหนาวสีสันสะดุดตา

- เทศกาลปทุมมาเฉลิมพระเกียรติ ในช่วงวันที่ 1-31 สิงหาคมทุกปี ปทุมมา ไม้ดอกไม้ท้องถิ่น สีม่วงอมชมพูอ่อนหวานของไทย จะปรากฏความงามสะพรั่งให้ชมได้ในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมราชินี

- งานพรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร. ๙ จัดร่วมกับมูลนิธิสวนหลวงร.๙ มีกิจกรรมมากมาย เช่น ประกวดพันธุ์ไม้ นิทรรศการ การแสดงดนตรี การแสดงวัฒนธรรม งานออกร้าน ตลาดน้ำ และดึงดูดผู้มาเที่ยวงานด้วยการตกแต่งสวนให้สวยงามเป็นพิเศษ สร้างบรรยากาศที่ตื่นตาตื่นใจ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อมรรัตน์ กฤตยานวัช (2531 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์. 2541 : 15) ด้านการศึกษาเพื่อวางแผนทางจัดหาสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานครในแง่ของผังเมือง พบว่า

พฤติกรรมของผู้ใช้สวนสาธารณะ ช่วงเวลาที่ใช้มากที่สุดคือ 16.00 – 18.00 น.

ระยะเวลาในการใช้คือ 0.5-1 ชม.

ความถี่ในการใช้มาทุกวัน 73.33 %

พาลูกมาวิ่ง 53.85 %

อายุที่ใช้มากที่สุด 30-36 ปี 46.66 %

อมรรัตน์ กฤตยานวัช (2531 อ้างใน ญัตติพงษ์ อินทรรัตน์. 2541: 15) เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการจัดหาสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานครในแง่ของการวางผังเมือง “พบว่า ลักษณะของพื้นที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ในสวน ขนาดและองค์ประกอบภายในสวนสาธารณะส่วนใหญ่ไม่สัมพันธ์กับหน้าที่ปะประโยชน์ใช้สอย ซึ่งทำให้ผู้ใช้สวนเสียบประโยชน์จากการใช้พื้นที่สวน ก่อให้เกิดปัญหาการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ต่อพื้นที่และลักษณะของสวนสาธารณะ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2531:12) โดยจากวิจัยเรื่องมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร สำหรับการเคหะแห่งชาติ มีข้อสรุปเพิ่มเติมที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ที่ว่างสาธารณะ คือ ลักษณะของคุณภาพและปริมาณของพื้นที่ว่างนั้น ๆ รวมถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้มีผู้ใช้หรือไม่ใช้สวนสาธารณะนั้น ๆ ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขในเรื่อง ผู้มาใช้สวนร่วมคือใคร ลักษณะของสภาพที่เกิดกิจกรรม รวมถึงองค์ประกอบธรรมชาติในสวนสาธารณะ Marcus (1990 อ้างใน มานิต หวังธรรมเกื้อ. 2544 : 14) ได้ขอแนะนำเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ย่อยในสวนเพื่อให้พื้นที่นั้น ๆ สามารถตอบสนองต่อความต้องการการใช้พื้นที่เพื่อการทำกิจกรรมของผู้ใช้สวน ได้แก่

1) การจัดวางพื้นที่ในลักษณะที่ง่ายต่อการเข้าร่วมกลุ่ม การพบปะของกลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ

2) มีการจัดวางระบบทางสัญจรให้สามารถผ่านไปมาบริเวณพื้นที่ที่จะเกิดกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก

3) การบำรุงดูแลรักษาที่ดีในพื้นที่สวน มีการดูแลพื้นที่ รักษาสภาพพื้นที่ ดูแลตัดแต่งต้นไม้ใหญ่ในสวนซึ่ง Marcus (1990 อ้างใน มานิต หวังธรรมเกื้อ. 2544: 14) มีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องในเรื่องดังกล่าวว่าลักษณะพืชพรรณในสวน โดยเฉพาะที่เป็นกลุ่มไม้ใหญ่ จะมีความเหมาะสมต่อการใช้พื้นที่มากกว่ากลุ่มพืชพรรณขนาดเล็ก อย่างไม้พุ่ม ไม้ดอกขนาดเล็ก แต่ทั้งนี้ต้องมีการดูแลตัดแต่งที่เหมาะสมไม่มากเกินไปนัก

4) คุณภาพและปริมาณของพื้นที่ว่างนั้น ๆ ลักษณะความเหมาะสมของพื้นที่ในเรื่องดังกล่าว ควรจะประกอบไปด้วย

4.1) การวางตำแหน่งในพื้นที่สามรถเผื่อ และมองเห็นความเปลี่ยนแปลงความเป็นมาของธรรมชาติได้เป็นอย่างดี มีทางเดินที่สามารถเข้าไปสัมผัสธรรมชาติได้อย่างทั่วถึง

4.2) มีการจัดเตรียมพื้นที่ปิดล้อมด้วยแนวสวน เพื่อสามารถช่วยป้องกันมลภาวะต่าง ๆ และกิจกรรมอื่นใดที่รบกวนบรรยากาศโดยรอบของสวน

4.3) มีการจัดลักษณะของพื้นที่ให้สนับสนุนต่อ การเกิดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมด้านสังคม เช่น ลักษณะการจัดวางที่นั่ง ซึ่งมีส่วนช่วยในเรื่องดังกล่าว รวมถึงให้พื้นที่สามารถเห็นสังเกตการณ์ผู้คนทั่วไปในพื้นที่นั้น ได้เป็นอย่างดี

4.4) การยอมให้พื้นที่บางส่วน สามารถถูกใช้จากกลุ่มผู้ใช้สวนประจำ ในบางโอกาสได้

4.5) การจัดวางตำแหน่งที่นั่ง หรือบริเวณที่ใช้ทำกิจกรรม ที่อยู่ในส่วนพื้นที่พืชพรรณธรรมชาติในสวน ให้มีทิศทางหันเข้าสู่พื้นที่ลักษณะดังกล่าว ให้ความสำคัญกับรายละเอียดปลีกย่อยที่ส่งเสริมต่อบรรยากาศธรรมชาติรอบ ๆ บริเวณพื้นที่กิจกรรมนั้น ๆ เช่น ลักษณะพื้นผิว การเกิดกลิ่นต่าง ๆ เป็นต้น

5) สภาพที่เกิดของกิจกรรม (Setting) และองค์ประกอบธรรมชาติ เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อความต้องการผู้ใช้สวน และลักษณะกิจกรรม ซึ่ง มานิต หวังธรรมเกื้อ (2544 : 17) กล่าวว่า ในพื้นที่สวนสาธารณะควรมีลักษณะดังนี้

5.1) ควรมีสภาพงดงามที่ตอบสนองต่อความรู้สึกในการสัมผัสธรรมชาติ

5.2) มีการเตรียมการให้ความสำคัญกับสภาพของภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อพื้นที่ย่อย ๆ ในสวน เช่น ในเรื่องของ แสงแดด การให้ร่มเงา ทิศทางลมพัด โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่ต้องการความสงบในสวน หรือพื้นที่ของกิจกรรมบางชนิด

Rutledge (1986 อ้างใน มานิต หวังธรรมเกื้อ. 2544 : 10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสวนสาธารณะไว้ดังนี้

ความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมซึ่งกันและกันเช่นพื้นที่ออกกำลังกายกับพื้นที่พักผ่อน ซึ่งตรงกับข้อพิจารณาด้านการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมในสวนสาธารณะ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และนิลุบล คล่องเวสสะ (2542 : 38) ซึ่งพบว่า การวางแผนแบ่งส่วนการใช้ที่ดิน (Zoning) และการสัญจร (Circulation) โดยการแบ่งส่วนการใช้ที่ดินที่ดีจะทำให้มีการกระจายกิจกรรมได้เหมาะสมป้องกันการขัดแย้งระหว่างกิจกรรม สามารถใช้ศักยภาพของที่ดินได้เต็มที่ และช่วยให้ผู้ใช้เข้าสู่แต่ละส่วนของโครงการได้ดี การวางระบบสัญจรที่ดีช่วยให้ผู้ใช้เข้าสู่กิจกรรมได้โดยสะดวก และไม่รู้สึกสับสนหลงทิศทางในขณะที่อยู่ในพื้นที่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร แบบสำรวจ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

โดยแบ่งขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัยออกเป็นเรื่องๆดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

จากหัวข้อดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมรายละเอียดในแต่ละเรื่อง คยมี่รายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มประชาชนผู้มาใช้บริการเป็นผู้มาใช้สวนน้ำบึงกุ่มจำนวน 500 คนต่อวัน
2. กลุ่มประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงสวนน้ำบึงกุ่มประกอบ

ด้วย

- ผู้นำชุมชนคลองจั่น จำนวน 10 คน

- ผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียง 20 คน

- ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสวนน้ำได้แก่ชุมชนคลองจั่น และชุมชนแฟลตคลอง

จั่นจำนวน 7,791 ครัวเรือน ประชากร 38,955 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ประชาชนผู้มาใช้บริการ จำนวน 500 คนต่อวัน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ดังนั้น จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 83 คน

2. ประชาชนและผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียงสวนน้ำบึงกลุ่มประกอบด้วย
 - ผู้นำชุมชนคลองจั่น จำนวน 10 คน ผู้วิจัยศึกษาทั้งหมด 10 คน
 - ผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียง 20 คน ผู้วิจัยศึกษาทั้งหมด 20 คน
 - ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสวนน้ำได้แก่ชุมชนคลองจั่น และชุมชนเฟลต

คลองจั่น จำนวน 100 คนโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane

3. รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 213 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่สวนน้ำบึงกลุ่ม เป็นผู้ที่มิอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะที่สามารถให้คำตอบได้ตามความต้องการที่แท้จริงของตน

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

3.2.1 รายละเอียดเครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

3.2.1.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเองโดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดของเครื่องมือดังต่อไปนี้

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับประชาชนผู้มาใช้บริการสวนน้ำบึงกลุ่ม

ตอนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ จำนวนครั้งที่เดินทางเข้ามาใช้พื้นที่ วัตถุประสงค์ในการเข้ามาใช้พื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มาใช้บริการพื้นที่โดยแบ่งออกเป็น 8 ข้อดังนี้

1. ทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะ
2. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. พฤติกรรมและความต้องการของการใช้สวนสาธารณะ
4. เวลาในการเดินทาง
5. ความสะดวกในการเดินทาง
6. ความปลอดภัยในการใช้
7. องค์ประกอบของสวนสาธารณะ
8. ลักษณะกิจกรรมของสวนสาธารณะ

ชุดที่ 2 สำหรับประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยใกล้บริเวณสวนน้ำบึงกลุ่ม ใช้แบบสอบถามที่มีรายละเอียดเดียวกับชุดที่ 1

3.2.1.2 แบบสัมภาษณ์ รายละเอียดเหมือนแบบสอบถามแต่ใช้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์เอง

3.2.1.3 แบบสำรวจ ผู้วิจัยทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สวนน้ำบึงกุ่ม โดยใช้เครื่องมือในการสำรวจดังนี้

1. กล้องถ่ายรูป เพื่อให้ทราบลักษณะภูมิประเทศที่สามารถสำรวจและถ่ายภาพได้
2. แผนที่ เพื่อใช้สำรวจแหล่งชุมชนต่างๆ บริเวณใกล้เคียงพื้นที่ ที่ทำการสำรวจและเพื่อใช้ในการสำรวจเส้นทางสัญจรของสวนน้ำบึงกุ่ม

3.2.2 การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบรวบรวมและจัดเนื้อหาแยกประเภทเป็นหมวดหมู่เพื่อนำมาทำการออกแบบสอบถามการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

3.2.2.1 คำเนิการออกแบบเครื่องมือแบบสอบถาม

3.2.2.2 คำเนิการออกแบบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

3.2.2.3 คำเนิการออกแบบเครื่องมือแบบสำรวจ

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.3.1 ผู้วิจัยนำ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้อง ของเนื้อหา รวมทั้งความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษาและความชัดเจนในข้อความคำถาม

3.2.3.2 คำเนิการแก้ไขเครื่องมืออีกครั้ง แล้วจึงขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และภาษาสำนวนที่ใช้

3.2.3.3 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. นางรุ่งทิวา เทพวิทักษ์กิจ	ผู้อำนวยการกลุ่มสวนสาธารณะ
2. อาจารย์มัณฑกินทร์ นิยมทัศน์	อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. นายไชยยศ พ่วงลาภหลาย	ภูมิสถาปนิก

พิจารณาคำเนิการแก้ไขร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมอีกครั้งเพื่อให้ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนนำเครื่องมือไปใช้จริง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

- 3.3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไปยังสำนักงาน เขตบึงกุ่ม เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3.2 ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจภาคสนามพร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสวนน้ำบึงกุ่ม
- 3.3.3 ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามประชากรผู้ใช้บริการและประชากรในพื้นที่บริเวณที่ทำการ ศึกษา
- 3.3.4 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ร้อยละ และจำแนกตามความคิดเห็น พฤติกรรม และความต้องการของประชากรผู้มาใช้บริการ และประชาชนในพื้นที่

แบบสำรวจ เป็นข้อมูลสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสวนน้ำบึงกุ่มที่เป็นที่อยู่ในปัจจุบัน วิเคราะห์ด้วยแผนที่และรูปถ่าย

แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ร้อยละเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาใช้ ประกอบกับหลักกรรมกรรณในบทที่ 2 เพื่อใช้เสนอแนวทางพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์และสรุปผล เพื่อใช้เสนอแนวทางพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติของการศึกษาพฤติกรรมของประชาชนและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ใกล้เคียงสวนน้ำบึงกุ่ม ใช้ค่าความถี่และร้อยละ จำแนกตามพฤติกรรมและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการและเสนอแนวทางการพัฒนาโดยผู้วิจัยให้เครื่องมือในการวิจัย 3 แบบ คือ แบบสำรวจ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ โดยได้ทำการสำรวจที่เกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะ ขนาดและรูปทรงของพื้นที่ ทิศทางแสง ทิศทาง ทิศทางลม ทักษะภาพและบรรยากาศ กฎหมายข้อบังคับ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมที่สำรวจพบภายในสวนสาธารณะ ลักษณะพื้นที่แผนผังบริเวณ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เนื่องจากข้อมูลของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ชุดเดียวกัน ดังนั้นการวิเคราะห์จากแบบสอบถามจะนำเอาข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมด้วย

โดยทำการสอบถามข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ จำนวนครั้งที่เดินทางเข้ามาใช้พื้นที่วัตถุประสงค์ที่เข้ามาใช้ในพื้นที่ และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาใช้บริการ ได้แก่ ทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พฤติกรรมและความต้องการของการใช้สวนสาธารณะ เวลาในการเดินทาง ความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัยในการใช้ องค์ประกอบของสวนสาธารณะ ลักษณะกิจกรรมของสวนสาธารณะ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ

4.1.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ

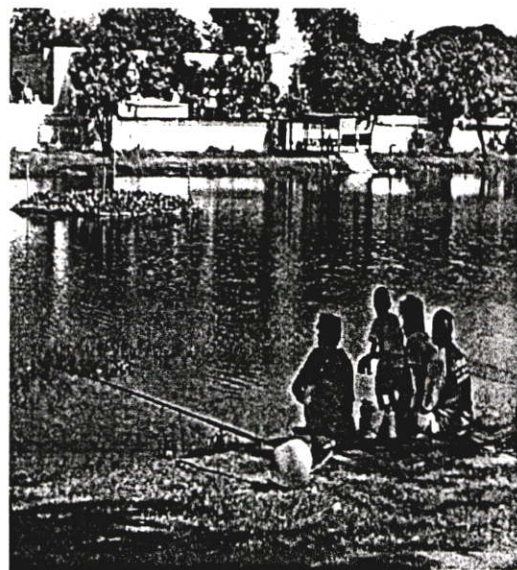
4.1.1.1 ทำเลที่ตั้ง ของสวนสาธารณะพบว่าเปิดสวนสาธารณะที่ตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชนที่มีการพักอาศัยค่อนข้างหนาแน่น โดยประกอบด้วย ชุมชนคลองจั่น ชุมชนแฟลตคลองจั่น และหมู่บ้านจัดสรรบนที่ดินของเอกชนซึ่งเป็นสวนสาธารณะที่อยู่ท่ามกลางย่านชุมชนที่มีความต้องการใช้พื้นที่แห่งนี้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ในสวนสาธารณะแห่งนี้

4.1.1.2 ขนาดของสวน จากการสำรวจและศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าขนาดของสวนสาธารณะที่สำรวจ มีพื้นที่ 350 ไร่ เป็นส่วนพื้นที่สวนสาธารณะ 120 ไร่

4.1.1.3 รูปทรงของพื้นที่ จากการสำรวจพบว่า รูปทรงของสวนสาธารณะแห่งนี้เป็นบึงรูปทรงยาวขนานกันกับถนนศรีบูรพา มีพื้นที่เป็นพื้นที่เดินค่อนข้างน้อยเป็นแนวยาวเรียบถนน

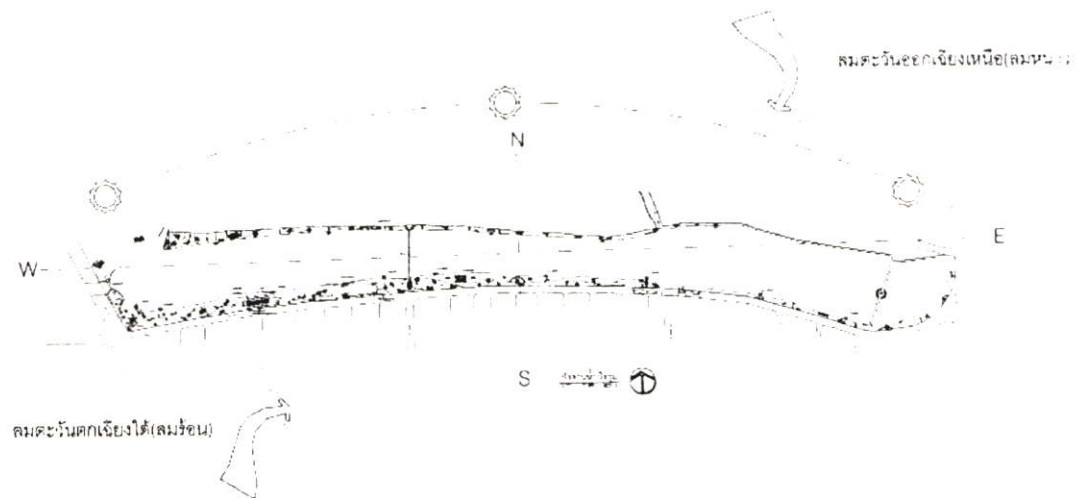
ภาพที่ 4.1 รูปทรงของพื้นที่

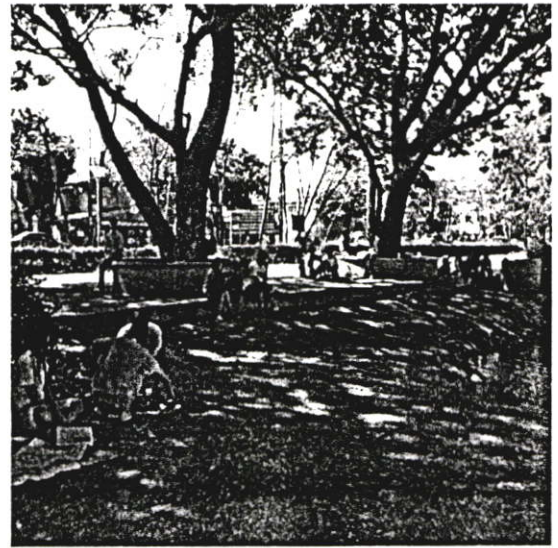
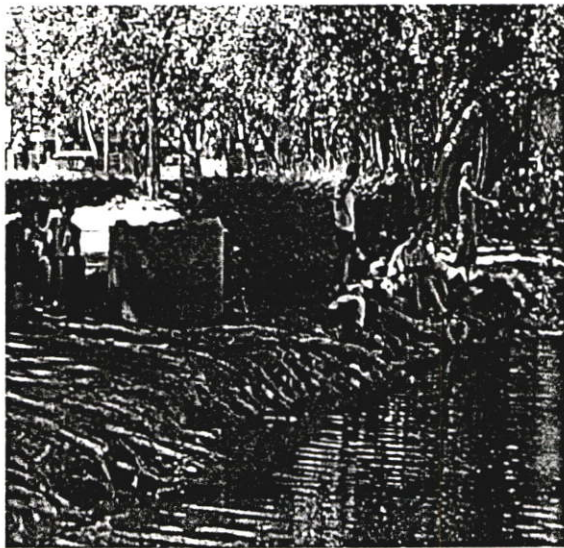
ภาพที่ 4.2 ลักษณะทางกายภาพสวนน้ำบึงกุ่ม

4.1.1.4 ทิศทางของแสง เนื่องจากสวนสาธารณะเป็นพื้นที่เปิดโล่งลักษณะของแสงนั้น จึงมาจากทิศประจำไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ของสวนสาธารณะ

4.1.1.5 ทิศทางลม สวนสาธารณะที่สำรวจนั้น อิทธิพลจากลมประจำถิ่น คือ ลมทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (ลมหนาว) และลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ (ลมร้อน)

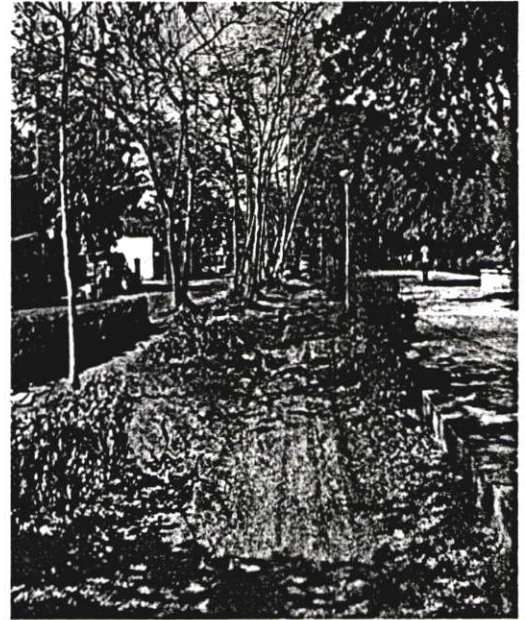
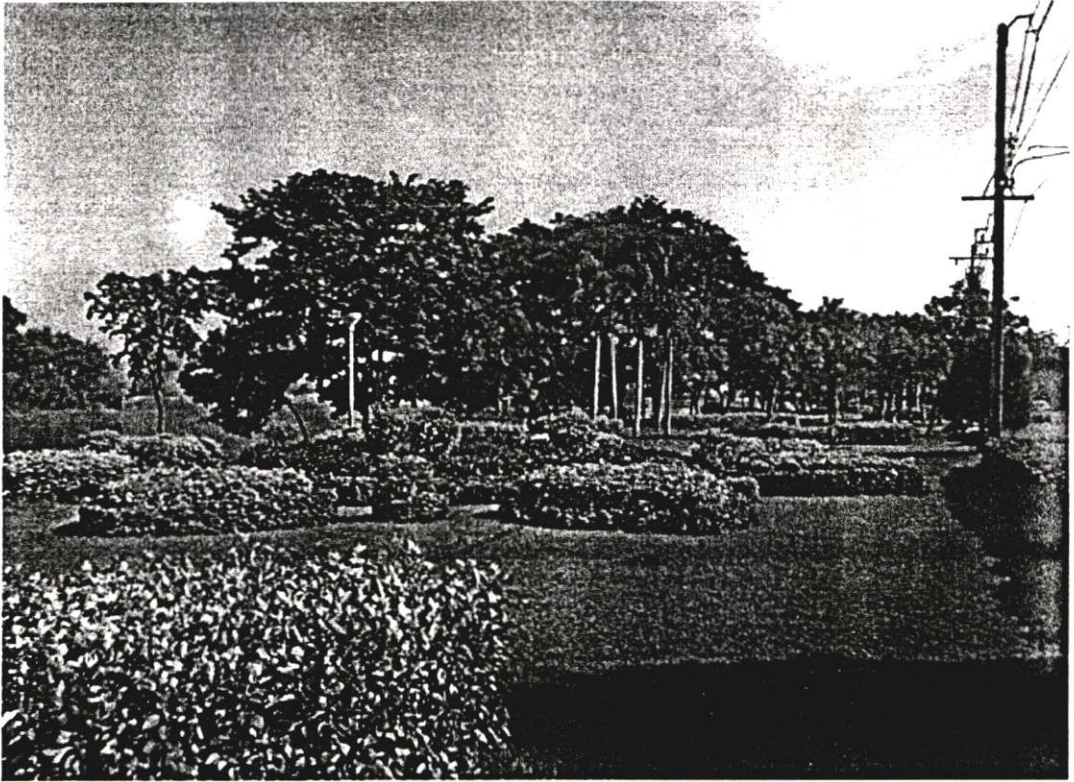

ภาพที่ 4.3 การวิเคราะห์พื้นที่

ภาพที่ 4.4 บรรยากาศของสวนน้ำบึงกุ่ม

4.1.1.6 ทักษะภาพและบรรยากาศ จากการสำรวจพบว่า บรรยากาศของสวนสาธารณะแห่งนี้เป็นบรรยากาศของสวนเพื่อพักผ่อนออกกำลังกายเป็นบางส่วนเพราะบางส่วนล้อมโทรมมาก มีสนามหญ้าและพื้นที่ออกกำลังกายค่อนข้างน้อย ทักษะภาพโดยรวมสวยงามบางส่วนขาดการดูแลบำรุงรักษา

ภาพที่ 4.4 ทศนียภาพสวนน้ำบึงกุ่ม

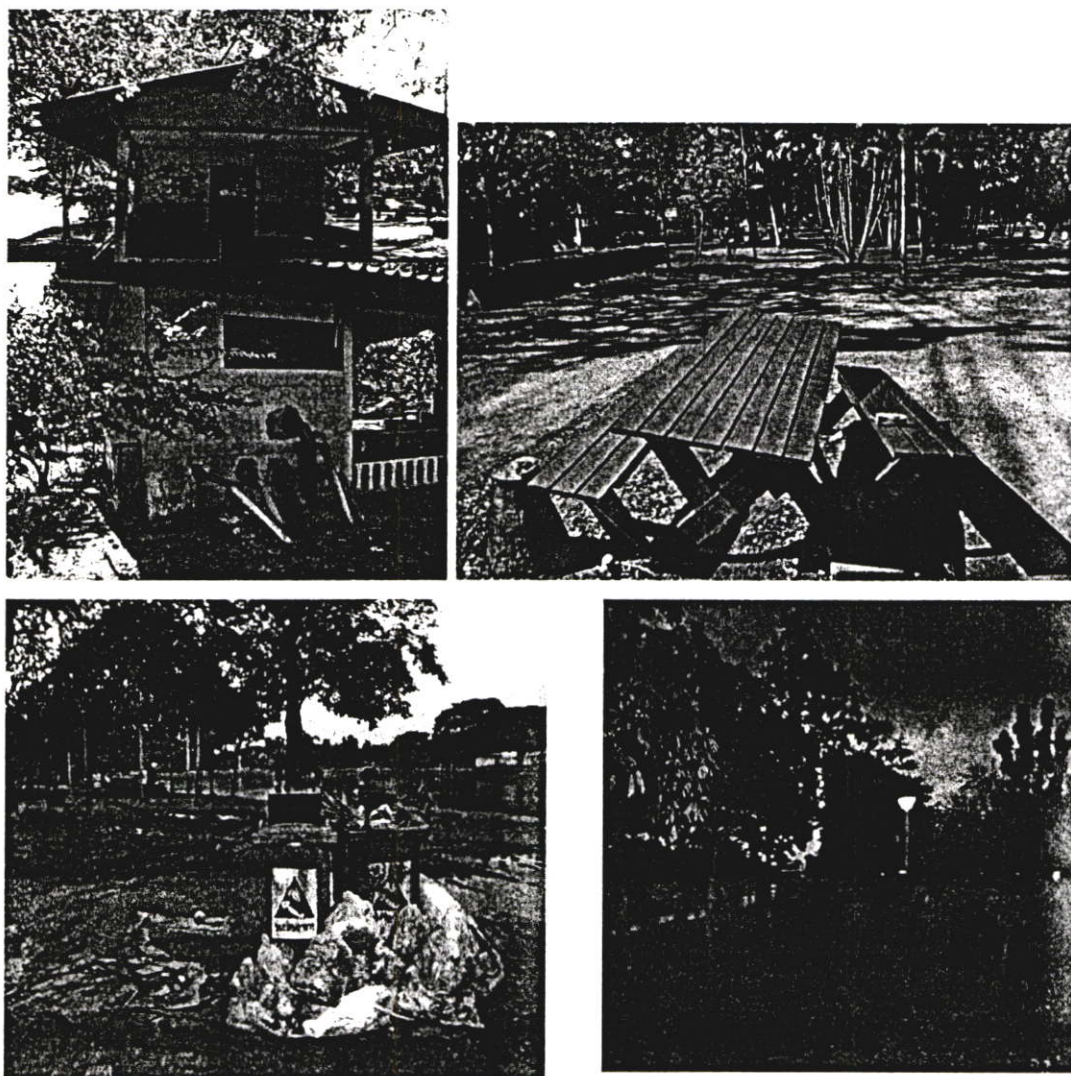
ภาพที่ 4.5 องค์ประกอบที่ขาดการดูแลรักษา

4.1.1.7 กฎหมายข้อบังคับ จากการศึกษารายละเอียดของสวนสาธารณะแห่งนี้ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสวนสาธารณะ ตามพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ตามมาตรา 89

และหน่วยงานที่ดูแลสวนในกรุงเทพมหานครทุกแห่งอยู่ความรับผิดชอบของสำนัก
สวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร

โดยรับผิดชอบการปลูกตกแต่งและบำรุงรักษาต้นไม้ ออกแบบตกแต่งสวน การสร้าง
อาคารสถานที่ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะ

4.1.1.8 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จากการสำรวจพบว่าอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่อนข้างน้อยและทรุดโทรม เช่น เก้าอี้สนาม ศาลาที่พัก ไฟส่องทอง และแสงสว่าง
อุปกรณ์ออกกำลังกาย

ภาพที่ 4.6 ความทรุดโทรมของอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

4.2.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	120	56.33
- หญิง	93	43.66
รวม	213	100.00
2. ช่วงอายุ		
- 11 – 20 ปี	30	14.08
- 21 – 30 ปี	60	28.16
- 31 – 55 ปี	95	44.60
- 56 ปี ขึ้นไป	26	13.14
รวม	213	100.00
3. สถานภาพทางอาชีพ		
- ค้าขาย	20	9.35
- นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ	10	4.69
- ลูกจ้างบริษัท	75	35.21
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	47	22.06
- รับจ้างอิสระ	25	11.73
- นักเรียน/นักศึกษา	28	18.145
- อื่น ๆ	8	3.755
รวม	213	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 56.33 เป็นเพศหญิง 93 คน คิดเป็นร้อยละ 43.66 ช่วงอายุที่ส่วนสธารณะส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 – 55 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.60 กลุ่มอายุที่ใช้ส่วนสธารณะน้อยที่สุดอยู่ในช่วง 56 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.14 สถานภาพทางอาชีพที่ใช้ส่วนสธารณะมากที่สุด คือ ลูกจ้างบริษัท คิดเป็นร้อยละ 35.21 ส่วนสถานภาพทางอาชีพที่ใช้ส่วนสธารณะน้อยที่สุด คือ กลุ่มอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 3.755

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่

ทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะ (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่	98	46.00
2. ความสะดวกในการเดินทาง	68	31.92
3. เวลาในการเดินทาง	25	11.73
4. ความปลอดภัยในการใช้สวน	17	7.98
5. ระยะเวลาที่ประกอบกิจกรรมในสวน	5	2.34
รวม	213	100.00
ปัจจัยที่ส่งผลถึงความปลอดภัยในการสวนสาธารณะ (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มองเห็นกิจกรรมต่าง ๆ ในสวนได้อย่างทั่วถึง	67	31.45
2. ทำเลที่ตั้งของสวนสามารถมองเห็นได้จากภายนอก	120	56.33
3. การดูแลรักษาอุปกรณ์ภายในสวนสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ	22	10.32
4. ปลอดภัยจากยานพาหนะสิ่งรบกวนต่าง ๆ	4	1.877
รวม	213	100.00

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพพบว่า ทำเลที่ตั้งสวนสาธารณะมีผลกับการใช้พื้นที่ในเรื่อง ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่เป็นอันดับ 1 จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 ความสะดวกในการเดินทาง เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 31.92 เวลาในการเดินทาง เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.73 ความปลอดภัยในการใช้สวน เป็นอันดับที่ 4 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.98 ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมในสวน เป็นอันดับที่ 5 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.34

ปัจจัยที่ส่งผลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้สวนสาธารณะ พบว่า ทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะสามารถมองเห็นได้จากภายนอก เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 56.33 สามารถมองเห็นกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสวนได้อย่างทั่วถึง เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45 มีการดูแลรักษาอุปกรณ์ภายในสวนสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32 ปลอดภัยจากยานพาหนะสิ่งรบกวนต่าง ๆ เป็นอันดับที่ 4 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.877

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของการมาใช้สวนสาธารณะ

ระยะเวลาและวิธีการเดินทางมาใช้สวน (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์	103	48.35
2. 3 – 5 ครั้ง/สัปดาห์	66	30.98
3. 5 – 10 ครั้ง/สัปดาห์	40	18.77
4. มากกว่า 7 ครั้ง/สัปดาห์	2	0.938
5. มาครั้งแรก	2	0.938
รวม	213	100.00
ระยะเวลาในการมาใช้สวนสาธารณะ (n = 213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 5 นาที	198	92.95
2. 6 – 10 นาที	10	4.69
3. 11 – 15 นาที	5	2.34
รวม	213	100.00
วิธีการเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ (n = 213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เดิน	118	55.39
2. จักรยาน	20	9.38
3. จั๊มมอเตอร์ไซด์	50	23.47
4. ขับรถยนต์	25	11.73
รวม	213	100.00
ลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมกับการใช้สวน (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มากับครอบครัว	130	61.03
2. มากับเพื่อน	70	32.86
3. มาคนเดียว	10	4.69
4. อื่น ๆ	3	1.40
รวม	213	100.00
ช่วงเวลาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ (n = 213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 1 – 30 นาที	54	25.35
2. 31 – 60 นาที	135	63.38
3. 1 – 2 ชั่วโมง	20	9.38
4. มากกว่า 2 ชั่วโมง	4	1.877
รวม	213	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ช่วงเวลาในสัปดาห์ที่ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วันหยุด	130	61.03
2. วันธรรมดา	65	30.51
3. วันหยุดและวันธรรมดา	18	8.45
รวม	213	100.00
ช่วงเวลาที่ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เช้า	19	8.92
2. กลางวัน	1	0.46
3. เย็น	110	51.64
4. เช้าและเย็น	83	38.96
รวม	213	100.00

จากตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาและวิธีการเดินทางใช้สวนสาธารณะพบว่า ความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะใช้ 1 – 2 ครั้ง ต่อสัปดาห์ เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 103 คิดเป็นร้อยละ 48.35 3 – 5 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 30.98 5 – 10 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 40 คิดเป็นร้อยละ 18.77 มากกว่า 7 ครั้ง ต่อสัปดาห์และมาครั้งแรก เป็นอันดับที่ 4 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.938

ระยะเวลาที่ผู้ใช้สวนสาธารณะเดินทางใช้สวนสาธารณะ พบว่า ช่วง 5 นาที เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 92.95 6 – 10 นาที เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.69 11 – 15 นาที เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.34

วิธีเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะโดยการเดินมาใช้สวนสาธารณะ เป็นอันดับ 1 จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 55.39 จั๊มเตอร์ไซค์เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 23.47 ขับรถยนต์ เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 11.73 จั๊กกรยาน เป็นอันดับที่ 4 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38

ช่วงเวลาในการทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ พบว่า ช่วงเวลา 31 – 60 นาที เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 63.38 1 – 30 นาทีเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 25.35 1-2 ชั่วโมง เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.38 มากกว่า 2 ชั่วโมงเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.875

ความสัมพันธ์ทางสังคมกับการมาใช้สวนสาธารณะ พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะใช้สวนกับเพื่อน เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 61.09 มากับครอบครัวเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 32.86 มาคนเดียวเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 4.69

ช่วงวันในสัปดาห์ที่ผู้มาใช้สวนสาธารณะมากที่สุด พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะเลือกใช้กิจกรรมที่สวนสาธารณะในวันธรรมดาและวันหยุด เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 61.03 ผู้ใช้สวนสาธารณะในวันธรรมดา เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 30.51 ผู้ใช้สวนสาธารณะในวันหยุดเป็นอันดับ 3 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.45

ช่วงเวลาที่ผู้มาใช้สวนสาธารณะในแต่ละช่วงของวัน พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะนิยมใช้สวนสาธารณะในช่วงเย็น เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 51.64 ช่วงเช้าและเย็น เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 38.96 ช่วงเช้าเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.92 ช่วงกลางวันเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.46

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของพื้นที่ที่ชอบทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ

พื้นที่ (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สนามเด็กเล่น สนามทราย	5	2.34
2. สนามบาสเกตบอล	2	0.93
3. สนามฟุตบอลเล็ก	4	1.87
4. ลานอเนกประสงค์	10	4.69
5. ตู้วิ่ง	10	4.69
6. ม้านั่ง ศาลา นั่งเล่นในสวน	40	15.77
7. บ่อน้ำ สระน้ำ	14	6.57
8. อุปกรณ์ออกกำลังกาย	35	16.43
9. พื้นที่สำหรับตกปลา	30	14.08
10. สนามหญ้าสำหรับนั่งเล่น	63	29.57
รวม	213	100.00

จากตารางที่ 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ชอบทำในพื้นที่สวนสาธารณะ พบว่า สนามหญ้าสำหรับนั่งเล่น เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 32.86 ม้านั่งศาลานั่งในสวน เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 15.77 อุปกรณ์ออกกำลังกาย เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 16.77 พื้นที่สำหรับตกปลา เป็นอันดับที่ 4 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.08 บ่อน้ำสระน้ำ เป็นอันดับที่ 5 จำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 6.57 ลานอเนกประสงค์ เป็นอันดับที่ 6 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.69 สนามเด็กเล่นสนามทราย เป็นอันดับที่ 7 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.34 สนามฟุตบอลเล็ก เป็นอันดับที่ 8 จำนวน 4 คิดเป็น

ร้อยละ 1.87 สนามบาสเกตบอล เป็นอันดับที่ 9 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.93 และบ่อน้ำ สระน้ำ เป็นอันดับที่ 10 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะ

กิจกรรม (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. นั่งเล่นชมทัศนียภาพสวน	38	17.84
2. นั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว	40	18.77
3. นั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม	29	13.61
4. เล่นดนตรี	2	0.93
5. นอนหลับ	1	0.46
6. เดินออกกำลังกาย	15	7.04
7. วิ่งออกกำลังกาย	10	4.69
8. เล่นกีฬาแบบเดี่ยว	22	10.32
9. เล่นกีฬาแบบสังสรรค์	4	18.77
10. เล่นกีฬาเป็นกลุ่ม	2	0.93
11. นั่งอ่านหนังสือ	1	0.46
12. นั่งปิกนิก ทานอาหาร	36	16.90
13. เล่นเครื่องเล่น ชิงช้า	0	0
14. ให้อาหารสัตว์ พาสัตว์เดินเล่น	8	3.75
15. ชี้อัจฉริยะ	5	2.34
รวม	213	100.00

จากตารางที่ 4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะ 5 อันดับ พบว่า นั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว เป็นอันดับที่ 1 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 18.77 นั่งชมทัศนียภาพสวน เป็นอันดับที่ 2 จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.87 นั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม เป็นอันดับที่ 3 จำนวน 29 คิดเป็นร้อยละ 13.61 เล่นกีฬาแบบเดี่ยว เป็นอันดับที่ 4 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32 เดินออกกำลังกาย เป็นอันดับที่ 5 จำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 7.04

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละขององค์ประกอบที่ต้องการให้มีในสวนสาธารณะ

องค์ประกอบ (n=213)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สนามเด็กเล่น สนามทราย	15	7.04
2. สนามบาสเกตบอล	2	0.93
3. สนามฟุตบอลเล็ก	2	0.93
4. ลานอเนกประสงค์	12	5.63
5. ลู่วิ่ง	10	4.69
6. ม้านั่ง ศาลา นั่งเล่นในสวน	28	13.14
7. บ่อน้ำ สระน้ำ	5	2.34
8. อุปกรณ์ออกกำลังกาย	15	7.00
9. พื้นที่สำหรับตกปลา	10	4.69
10. สนามหญ้าสำหรับนั่งเล่น	17	7.98
11. ลานดอกไม้	30	14.08
12. อุปกรณ์สำหรับปิกนิก	7	3.26
13. น้ำพุ, น้ำตก	12	5.63
14. ทางสำหรับจักรยาน	10	4.69
15. สะพานข้ามบึง	20	7.38
16. อุปกรณ์สำหรับกีฬาทางน้ำ	18	8.45
รวม	213	

จากตารางที่ 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ต้องการให้มีในสวนสาธารณะ พบว่า ลานดอกไม้ เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 14.08 ม้านั่ง ศาลานั่งเล่นในสวนเป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 13.14 สะพานข้ามบึง เป็นอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 9.35 อุปกรณ์สำหรับกีฬาทางน้ำเป็นอันดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 8.45 สนามหญ้า เป็นอันดับที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 4.40 ลู่วิ่ง เป็นอันดับที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 2.60 สนามบาสเกตบอล เป็นอันดับที่ 7 คิดเป็นร้อยละ 7.98

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะ จำแนกตามเพศ

กิจกรรม	เพศ (n = 213)				รวม	
	ชาย (n1=120)		หญิง (n2=93)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นั่งเล่นชมทัศนียภาพสวน	20	52.63	18	47.36	38	17.84
2. นั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว	23	57.50	17	42.5	40	18.77
3. นั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม	16	55.17	13	44.82	29	13.61
4. เล่นดนตรี	2	1.00	-	-	2	0.93
5. นอนหลับ	1	1.00	-	-	1	0.46
6. เดินออกกำลังกาย	9	6.00	6	4.00	15	7.04
7. วิ่งออกกำลังกาย	6	6.00	4	4.00	10	4.69
8. เล่นกีฬาแบบเดี่ยว	15	68.18	7	38.81	22	10.32
9. เล่นกีฬาแบบสังสรรค์	2	5.00	2	5.00	4	1.87
10. เล่นกีฬาเป็นกลุ่ม	2	10.00	-	-	2	0.93
11. นั่งอ่านหนังสือ	-	0.00	1	-	1	0.46
12. นั่งปิกนิก ทานอาหาร	19	2.77	17	47.22	36	16.90
13. เล่นเครื่องเล่นชิงช้า	-	-	-	-	-	-
14. ให้อาหารสัตว์ พาสัตว์เดินเล่น	3	37.5	5	62.5	8	3.75
15. ชี่จักรยาน	2	40.66	3	60.00	5	2.34
รวม	120	100.00	93	100.00	213	100.00

จากตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย เป็นเพศทำกิจกรรมในสวนสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.33 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.66 ผู้ใช้สวนสาธารณะทำกิจกรรมประเภทที่ต้องออกกำลังกาย ทั้งหมด 66 คน เป็นเพศชาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 เพศหญิง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90 สวนสาธารณะทำกิจกรรมประเภทที่ไม่ต้องออกแรง ทั้งหมด 147 คน เป็นเพศชาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 55.10 เป็นเพศหญิง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 44.89 สรุปได้ว่า เพศหญิง เป็นเพศที่นิยมทำกิจกรรมประเภทที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากกว่าเพศชาย และเพศชายเป็นเพศที่นิยมทำกิจกรรมประเภทที่ต้องออกกำลังกายมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะ จำแนกตามช่วงอายุ

กิจกรรม	ช่วงอายุ												รวม n = 213	
	11-20 ปี (n1 = 30)		21-30 ปี (n2 = 60)		31-55 ปี (n3 = 95)		56 ปีขึ้นไป (n4 = 28)							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. นั่งเล่นชมทัศนียภาพสวน	3	7.89	12	31.57	20	52.63	3	7.89	38	17.84				
2. นั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว	3	7.50	12	30.00	19	47.5	6	15.00	40	18.77				
3. นั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม	3	17.24	6	20.68	13	44.82	5	17.24	29	1.61				
4. เล่นดนตรี	2	1.00	-	-	-	-	-	-	2	0.93				
5. นอนหลับ	-	-	1	1.00	-	-	-	-	1	0.46				
6. เดินออกกำลังกาย	2	13.33	-	-	5	33.33	8	53.33	15	7.04				
7. วิ่งออกกำลังกาย	-	-	7	7.0	3	3.0	-	-	10	0.046				
8. เล่นกีฬาแบบเดี่ยว	5	22.72	10	45.45	7	31.81	-	-	22	10.32				
9. เล่นกีฬาแบบสังสรรค์	2	5.00	2	5.0	-	-	25	25.80	4	1.87				
10. เล่นกีฬาเป็นกลุ่ม	2	1.00	-	-	-	-	-	-	2	0.93				
11. นั่งอ่านหนังสือ	-	-	1	1.00	-	-	-	-	1	0.46				
12. นั่งปิกนิก ทานอาหาร	3	8.33	4	11.11	23	63.88	6	16.66	36	16.90				
13. เล่นเครื่องเล่นชิงช้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
14. ให้อาหารสัตว์ พาสัตว์เดินเล่น	1	12.5	2	2.5	-	62.5	-	-	8	3.75				
15. จัดกรยาน	2	40	3	6.0	-	-	-	-	5	2.34				
รวม	30	100.00	60	100.00	95	100.00	28	100.00	213	100.00				

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะ จำแนกตามช่วงเวลา

กิจกรรม	ช่วงเวลา										รวม n = 213	
	เช้า (n1 = 19)		กลางวัน (n2 = 1)		เย็น (n3 = 110)		เข้าเย็น (n4 = 83)				จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. นั่งเล่นชมทัศนียภาพสวน	4	10.52	-	-	20	58.63	14	36.84	38	17.84		
2. นั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว	5	12.5	-	-	20	50.00	15	37.5	40	13.77		
3. นั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม	2	6.89	-	-	13	44.82	14	48.27	29	13.61		
4. เล่นดนตรี	0	0	-	-	2	10.0	-	-	2	0.93		
5. นอนหลับ	0	0	1	100	-	-	-	-	1	0.46		
6. เดินออกกำลังกาย	2	13.33	-	-	6	4.0	7	46.66	15	7.04		
7. วิ่งออกกำลังกาย	4	40.00	-	-	3	3.0	3	3.0	10	4.69		
8. เล่นกีฬาแบบเดี่ยว	0	0	-	-	12	45.5	10	45.45	22	10.32		
9. เล่นกีฬาแบบสังสรรค์	0	0	-	-	2	5.0	2	5.0	4	1.87		
10. เล่นกีฬาเป็นกลุ่ม	0	0	-	-	2	10.0	-	-	2	0.93		
11. นั่งอ่านหนังสือ	1	10.00	-	-	-	-	-	-	1	0.46		
12. นั่งพักผ่อนทานอาหาร	0	0	-	-	26	72.22	10	27.77	36	16.9		
13. เล่นเครื่องเล่นชิงช้า	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-		
14. ให้อาหารสัตว์ พาสัตว์เดินเล่น	1	12.5	-	-	2	2.5	5	62.5	8	3.75		
15. ซักกรรบาน	0	0	-	-	2	4.0	3	60	5	2.34		
รวม	19	100.00	1	100.00	95	100.00	83	100.00	213	100.00		

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศ จำนวนตามช่วงเวลาและอายุ

เพศ	ช่วงเวลา											
	เข้า (n1 = 19)			กลางวัน (n2 = 1)			เย็น (n3 = 110)			เข้าเย็น (n4 = 83)		
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	
ชาย	16	13.33	1	0.83	75	62.5	30	25	120	56.33		
หญิง	3	3.61	-	-	35	42.1	43	51.80	83	43.66		
รวม	19	8.92	1	0.46	110	51.64	83	38.96	213	100		
ช่วงอายุ	ช่วงเวลา											
	เข้า (n1 = 19)			กลางวัน (n2 = 1)			เย็น (n3 = 110)			เข้าเย็น (n4 = 83)		
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	
- 11 - 20 ปี	-	-	-	-	17	56.66	13	4.33	30	14.08		
- 21 - 30 ปี	15	25	1	1.66	35	58.33	10	16.66	60	28.16		
- 1 - 35 ปี	3	3.15	-	-	42	44.21	50	52.63	95	44.60		
- 56 ปีขึ้นไป	2	7.14	-	-	16	57.14	10	35.71	28	13.14		
รวม	19	8.92	1	0.46	110	51.64	83	38.96	213	100		

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพ จำแนกตามช่วงเวลา

อาชีพ	ช่วงเวลา										รวม n = 213	
	เข้า (n1 = 19)		กลางวัน (n2 = 1)		เย็น (n3 = 110)		เข้าเย็น (n4 = 83)		จำนวน	ร้อยละ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
- ค้าขาย	3	15	-	-	7	-	10	-	20	-		
- นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ	2	10	-	-	6	-	2	-	10	-		
- ลูกจ้างบริษัท	4	5.33	-	-	40	-	31	-	75	-		
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	5	10.63	-	-	26	-	16	-	47	-		
- รับจ้างอิสระ	-	-	1	-	10	-	14	-	25	-		
- นักเรียน/นักศึกษา	3	10.71	-	-	17	-	8	-	28	-		
- อื่นๆ	2	-	-	-	4	-	2	-	8	-		
รวม	19	8.92	1	0.46	110	51.64	83	38.96	213	100		

จากตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะจำแนกตามอายุพบว่า กิจกรรมนั่งชมทัศนียภาพในสวน ช่วงอายุ 31- 55 ปี เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 52.63 ช่วงอายุ 20-30 เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.57 ช่วงอายุ 11-20 และ 56 ปีขึ้นไป เท่ากับเป็นอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 7.89 กิจกรรมนั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว ช่วงอายุ 31-55 ปี เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 47.5 ช่วงอายุ 21 – 30 ปี เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 30 ช่วงอายุ 56 ปีขึ้นไป เป็นอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 15 และช่วงอายุ 11-20 ปี เป็นอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 7.5 กิจกรรมนั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม ช่วงอายุ 31 – 55 ปี เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 44.82 ช่วงอายุ 21 – 30 ปี เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 20.68 ช่วงอายุ 11 – 20 ปี และ 56 ปี ขึ้นไปเท่ากับเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 17.24 กิจกรรมเล่นดนตรี ช่วงอายุ 11 – 20 ปี เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 100 กิจกรรม นอนหลับ ช่วงอายุ 21 – 30 ปี เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 100 กิจกรรมเดินออกกำลังกาย ช่วงอายุ 56 ปี ขึ้นไปเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 53.33 ช่วงอายุ 31 – 55 ปี เป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.33 และช่วงอายุ 11-20 เป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 13.33 กิจกรรมวิ่งออกกำลังกาย ช่วงอายุ 21 – 30 ปี เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 70 ช่วงอายุ 31 – 55 เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 30 กิจกรรมเล่นกีฬาแบบเดี่ยว ช่วงอายุ 21 – 30 เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.5 ช่วงอายุ 31 – 55 เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 31.81 และช่วงอายุ 11 – 20 เป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 22.72 กิจกรรมเล่นกีฬาแบบสังสรรค์ ช่วงอายุ 11 – 20 ปี และ 21 – 30 ปี เท่ากัน เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 50 กิจกรรมเล่นกีฬาแบบกลุ่ม ช่วงอายุ 11-20 ปี เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 100 กิจกรรมนั่งอ่านหนังสือ 21 – 30 ปี เป็นอันดับ 1 คิดเป็น ร้อยละ 100 กิจกรรม นั่งปิกนิกทานอาหาร ช่วงอายุ 31 -55 ปี เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 63.88 ช่วงอายุ 56 ปี ขึ้นไปเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 16.66 ช่วงอายุ 21-33 ปี เป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ ช่วงอายุ 11 – 20 ปี เป็นอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 8.33กิจกรรมให้อาหารสัตว์ พาสัตว์เดินเล่น ช่วงอายุ 31 – 55 ปี เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 62.5 ช่วงอายุ 21 – 30 เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 25 และช่วงอายุ 11 – 20 เป็นอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 12.5 กิจกรรมขี่จักรยานช่วงอายุ 21 – 30 ปี เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 60 และ ช่วงอายุ 11 – 20 เป็นอันดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 40

จากตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ชอบทำในสวนสาธารณะ จำแนกตามช่วงเวลา พบว่า ช่วงเช้า กิจกรรมนั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัวเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 26.31 ช่วงกลางวัน กิจกรรมนอนหลับเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 100 ช่วงเย็นกิจกรรมปิกนิกทานอาหารเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 23.63 ช่วงเช้าและเย็นกิจกรรมนั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัวเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 18.07

จากตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศ จำแนกตามช่วงเวลาและอายุ ช่วงเย็นเป็นช่วงที่มีผู้ใช้สวนสาธารณะมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 51.64 ช่วงเช้าและเย็นเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 38.9 ช่วงเช้าเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 9.38 ช่วงกลางวัน เป็นอันดับ 4

คิดเป็นร้อยละ 0.46 แต่ช่วงเวลาเพศชายจะให้สวนสาธารณะมากกว่าเพศหญิง แต่ช่วงเวลาเย็นหญิง จะใช้สวนสาธารณะมากกว่าเพศชาย

การใช้สวนสาธารณะแต่ละช่วงเวลา จำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มอายุ 21 – 30 ปี เป็นกลุ่มที่ใช้สวนสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25 ช่วงกลางวัน กลุ่มอายุ 21 – 30 ปี เป็นกลุ่มที่ใช้สวนสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 ช่วงเย็น กลุ่มอายุ 31 – 55 เป็นกลุ่มที่ใช้สวนสาธารณะมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.18 ช่วงเช้าและเย็น 31 – 55 เป็นกลุ่มที่ใช้สวนสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.24

จากตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพ จำแนกตามช่วงเวลา พบว่า ช่วงเช้า อาชีพรับราชการมาใช้สวนสาธารณะก่อนจะไปทำงานเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 26.31 ช่วงเย็น อาชีพลูกจ้างบริษัทมาใช้สวนเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.36 ช่วงเช้าและเย็นอาชีพลูกจ้างบริษัท เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 37.34

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องการพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ ผู้วิจัยขอเสนอ
ขั้นตอนการศึกษา โดยสรุปดังนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทางกายภาพสวนน้ำบึงกุ่ม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้สวนน้ำบึงกุ่ม
3. เสนอแนวทางพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ประชาชนผู้มาใช้บริการ จำนวน 500 คนต่อวัน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ดังนั้น จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 83 คน
2. ประชาชนและผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียงสวนน้ำบึงกุ่มประกอบด้วย
 - ผู้นำชุมชนคลองจั่น จำนวน 10 คน ผู้วิจัยศึกษาทั้งหมด 10 คน
 - ผู้ประกอบกิจการบริเวณใกล้เคียง 20 คน ผู้วิจัยศึกษาทั้งหมด 20 คน
 - ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสวนน้ำได้แก่ชุมชนคลองจั่น และชุมชนเฟลตคลองจั่น
จำนวน 100 คนโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane
3. รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 213 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายละเอียดเครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเองโดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
และกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดของเครื่องมือดังต่อไปนี้
แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับประชาชนผู้มาใช้บริการสวนน้ำบึงกุ่ม

ตอนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ
จำนวนครั้งที่เดินทางเข้ามาใช้พื้นที่ วัตถุประสงค์ในการเข้ามาใช้พื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้มาใช้บริการพื้นที่โดยแบ่งออกเป็น 8 ข้อดังนี้

1. ทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะ
2. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. พฤติกรรมและความต้องการของการใช้สวนสาธารณะ
4. เวลาในการเดินทาง
5. ความสะดวกในการเดินทาง
6. ความปลอดภัยในการใช้
7. องค์ประกอบของสวนสาธารณะ
8. ลักษณะกิจกรรมของสวนสาธารณะ

ชุดที่ 2 สำหรับประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยใกล้บริเวณสวนน้ำบึงกุ่ม
ใช้แบบสอบถามที่มีรายละเอียดเดียวกับชุดที่ 1

2. แบบสัมภาษณ์ รายละเอียดเหมือนแบบสอบถามแต่ใช้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโดยผู้วิจัยสัมภาษณ์เอง

3. แบบสำรวจ ผู้วิจัยทำการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สวนน้ำบึงกุ่ม โดยใช้เครื่องมือในการสำรวจดังนี้

1. กล้องถ่ายรูป เพื่อให้ทราบลักษณะภูมิประเทศ ที่สามารถสำรวจและถ่ายภาพได้
2. แผนที่ เพื่อใช้สำรวจแหล่งชุมชนต่างๆ บริเวณใกล้เคียงพื้นที่ ที่ทำการสำรวจ และเพื่อใช้ในการสำรวจเส้นทางสัญจรของสวนน้ำบึงกุ่ม

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไปยังสำนักงานเขตในพื้นที่ที่ศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการอนุเคราะห์ข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล โดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้านการสำรวจ (Survey) โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ กล้องถ่ายภาพ แผนที่ เพื่อใช้สำรวจแหล่งชุมชนต่างๆ และภาพถ่ายทางอากาศ

5.1.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ

1. ทำเลที่ตั้ง เป็นสวนสาธารณะที่ตั้งอยู่กลางชุมชนพักอาศัย โดยประกอบไปด้วย ชุมชนเคหะคลองจั่น ชุมชนแฟลตคลองจั่นและหมู่บ้านจัดสรรบนที่ดินของเอกชน มีการเข้าถึง

พื้นที่โดยง่าย เพราะสามารถเข้าถึงได้โดยใช้รถส่วนตัวและรถโดยสารประจำทาง อีกทั้งอยู่ห่างจากที่พักอาศัยไม่เกิน 300 เมตร ซึ่งจะส่งผลดีกับผู้ใช้ได้อย่างสะดวกแต่

2. ขนาดของสวน พบว่า มีพื้นที่ 350 ไร่ ปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะ 120 ไร่ ขนาดพื้นที่ที่มีความพอเพียงกับผู้ใช้สอย และควรจัดองค์ประกอบให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ทุกกลุ่ม

3. รูปทรงพื้นที่เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีหน้าแคบพื้นที่ดินค่อนข้างน้อยเปรียบกับถนนศรีบูรพา

4. ทิศทางของแสง ไม่ค่อยมีผลกับการใช้สวนสาธารณะเพราะช่วงเวลาที่แดดร้อนจัด ที่สามารถใช้สวนสาธารณะแห่งนี้ได้เพราะมีไม้ยืนต้นค่อนข้างมากและให้ร่มเงาและความร่มรื่นได้เป็นอย่างดี

5. ทิศทางลม ส่งผลถึงความสบายในเรื่องของอุณหภูมิ สวนแห่งนี้เป็นพื้นที่โล่ง ประกอบกับมีพื้นที่น้ำเป็นส่วนมาก ดังนั้นอุณหภูมิบริเวณสวนค่อนข้างเย็นสบาย จากความชื้นของน้ำและร่มเงาจากต้นไม้

6. ทักษะสภาพและบรรยากาศ จากการสำรวจพบว่า บรรยากาศของสวนสาธารณะเป็นพื้นที่โปร่ง มีต้นไม้ยืนต้นค่อนข้างมาก ไม้พุ่มแข็งแรงจนเกินไป มีร่มเงาของต้นไม้ช่วงเย็นใกล้มีบรรยากาศรู้สึกไม่ปลอดภัยเพราะขาดแสงสว่าง สวนทางด้านทิศนี้มีทั้งน้ำคูและไม่น้ำคู เช่น ภาพที่น้ำคูจะเป็นทัศนียภาพของสวนบางส่วนที่ยังไม่เสื่อมโทรมมากนัก รวมถึงบึงน้ำ ก็ยังให้ความร่มรื่นได้ส่วนภาพที่ไม่น้ำคู เช่น กองขยะ ความเสื่อมโทรมของอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ม้านั่งสนามหญ้า ทางเดิน

7. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก จากการสำรวจพบว่า มีค่อนข้างน้อยมาก ไม่มีการดูแลความสะอาด ซ่อมแซม เช่น ม้านั่ง ถังขยะ ฝาท่อ รวมถึงแสงสว่าง ไฟส่องทาง ส่งผลทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยในการใช้สวน

8. กฎหมายและข้อบังคับ หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบได้แก่สำนักสวัสดิการสังคมกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตบึงกุ่ม

5.1.5.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งผลจากแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้ที่ทำกิจกรรมในกิจกรรมสวนสาธารณะ ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย รองลงมาเป็นเพศหญิง ช่วงอายุที่ใช้สวนสาธารณะส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 31-55 ปี รองลงมาคือ 21-30 ปี สถานภาพทางอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างบริษัท รองลงมาเป็นรับราชการ และรัฐวิสาหกิจ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการใช้สวนสาธารณะ พบว่า ความถี่ในการใช้สวนสาธารณะของผู้ใช้ ใช้ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาใช้ 3-5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ระยะเวลาในการเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะใช้ระยะเวลาเดินทาง 5 นาที วิธีการเดินทางมาใช้สวนสาธารณะ พบว่า ผู้ใช้สวนสาธารณะ เดินเข้ามาใช้เป็นส่วนใหญ่มาก รองลงมาคือ จักรยาน ทัศนะความสัมพันธ์ทางสังคมกับการใช้สวนสาธารณะ ผู้ใช้สวนสาธารณะใช้สวนสาธารณะร่วมกับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่มาก รองลงมาคือ คือใช้ร่วมกับเพื่อน ระยะเวลาในการทำกิจกรรมผู้ใช้สวนสาธารณะใช้เวลาทำกิจกรรมในสวน 31-60 นาที เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ 1-30 นาที ช่วงวันในสัปดาห์ที่ผู้ใช้ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ ผู้ใช้ทำกิจกรรมวันหยุดเป็นส่วนใหญ่มาก รองลงมาคือ วันธรรมดาช่วงเวลาที่ผู้ใช้ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ พบว่าผู้ใช้ช่วงเย็นเป็นส่วนใหญ่มาก รองลงมาคือช่วง เช้าและช่วงเย็นรวมกัน

ทำเลที่ตั้งของสวนที่มีผลกับการใช้พื้นที่จัด โดยเรียงอันดับปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด พบว่าความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่เป็นอันดับที่ 1 ความสะดวกในการเดินทางเป็นอันดับที่ 2 เวลาในการเดินทางไปใช้เป็นอันดับที่ 3 ความปลอดภัยในการใช้สวน เป็นอันดับที่ 4 ระยะเวลาที่ใช้ประกอบกิจกรรมในสวนเป็นอันดับที่ 5

ปัจจัยที่ส่งผลถึงความปลอดภัยในการใช้สวนสาธารณะ โดยเรียงลำดับปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด ทำเลที่ตั้งของสวนที่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก เป็นอันดับที่ 1 มองเห็นกิจกรรมต่างๆ ในสวนได้อย่างทั่วถึง เป็นอันดับที่ 2 การดูแลรักษาอุปกรณ์ภายในสวนอย่างสม่ำเสมอ เป็นอันดับที่ 3 ปลอดภัยจากยานพาหนะสิ่งรอบกวนต่าง เป็นอันดับที่ 4

พื้นที่ที่ผู้ใช้สวนสาธารณะชอบทำกิจกรรมในสวนสาธารณะเรียงลำดับที่สำคัญมากที่สุด สนามหญ้าสำหรับนั่งเล่น เป็นอันดับที่ 1 ม้านั่ง ศาลา เป็นอันดับที่ 2 อุปกรณ์ออกกำลังกายเป็นอันดับที่ 3 พื้นที่สำหรับตกปลา เป็นอันดับที่ 4 บ่อน้ำ สระน้ำเป็นอันดับที่ 5 ลู่วิ่งและลานอเนกประสงค์เป็นอันดับที่ 6 สนามเด็กเล่นเป็นอันดับที่ 7 สนามฟุตบอลเล็กเป็นอันดับที่ 8 สนามสเกตบอล อันดับ 9

กิจกรรมที่ผู้ใช้ชอบทำในสวนสาธารณะเรียงอันดับที่สำคัญมากที่สุดดังนี้ นั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัวเป็นอันดับ 1 นั่งเล่นชมทัศนียภาพสวนเป็นอันดับ 2 นั่งปิกนิก ทานอาหารเป็นอันดับ 3 นั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรมเป็นอันดับ 4 เล่นกีฬาแบบเดี่ยวเป็นอันดับ 5 เดินออกกำลังกาย เป็นอันดับ 6 วิ่งออกกำลังกายเป็นอันดับ 7 ให้อาหารสัตว์พาสัตว์เดินเล่น เป็นอันดับ 8 จักรยานเป็นอันดับ 9 เล่น กีฬาแบบ สังสรรค์ เป็นอันดับ 10 เล่นดนตรีและเล่นกีฬาเป็นกลุ่มเป็น อันดับ 11 นอนหลับและ นั่งอ่านหนังสือ เป็นอันดับ 12 เล่นเครื่องเล่นชิงช้าเป็นอันดับ 13

องค์ประกอบของสวนสาธารณะที่ผู้ใช้ต้องการให้มีในสวนสาธารณะ เรียงอันดับที่สำคัญมากที่สุดดังนี้ ลานดอกไม้เป็นอันดับ 1 ม้านั่งศาลา นั่งเล่นในสวนเป็นอันดับ 2 สะพานข้ามบึงเป็นอันดับ 3 อุปกรณ์สำหรับกีฬาทางน้ำ เป็นอันดับ 4 สนามหญ้าสำหรับนั่งเล่น เป็นอันดับ 5 อุปกรณ์ออกกำลังกายเป็นอันดับ 6 ลานอเนกประสงค์และน้ำพุ น้ำตก เป็นอันดับ 7 ลู่วิ่งและทางสำหรับ

จักรยาน เป็นอันดับที่ 8 อุปกรณ์สำหรับปิกนิก เป็นอันดับ 9 บ่อน้ำ สระน้ำ เป็นอันดับ 10 สนาม สเกตบอล และสนามฟุตบอลเล็ก เป็นอันดับ 11

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ทำการศึกษา ผู้วิจัยนำผลมาอภิปรายสรุปได้ดังนี้ งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสวน น้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะเป็นการศึกษาสภาพทางกายภาพพฤติกรรมและความต้องการ เพื่อเสนอ แนวทางการพัฒนาสวนน้ำแห่งนี้ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 213 คน ได้ผลจากการศึกษาสรุปว่า

5.2.1 ด้านความต้องการใช้สวนสาธารณะ สถานภาพของกลุ่มผู้ใช้สวนสาธารณะส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ช่วงอายุที่ใช้มากที่สุด 31-55 รองลงมา 21-30 ซึ่งสอดคล้องกับการ วิจัยของ อมรัตน์ กฤตยานวัช (2541 : 10) กล่าวว่า วัยช่วง 20-50 ปีเป็นวัยที่ใช้สวนสาธารณะขนาด ใหญ่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลาย เนื่องจากเป็นวัยที่มีสุขภาพแข็งแรงและไม่มีข้อจำกัดใน การเดินทางไกล

สถานภาพทางอาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทฯ รองลงมา คือ รับราชการและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของปรีชา ศิริภัก (2541:15) กล่าวอาชีพของประชาชนจะมีความสัมพันธ์ อย่างยิ่งกับความต้องการพักผ่อนซึ่งกลุ่มอาชีพทำงานด้านการบริหารหรือใช้ความคิดจะต้องการใช้ สวนสาธารณะที่มีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถประกอบกิจกรรมและออกกำลังกายได้

ความถี่ในการใช้สวนสาธารณะ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ระยะเวลาเดินทางมาใช้อยู่ในช่วง 5 นาที ซึ่งใช้วิธีเดินทางมาใช้สวนสาธารณะโดยการเดินรองลงมาคือขี่มอเตอร์ไซค์ ผลจากการสำรวจ พบว่าร้อยละการให้บริการของสวนสาธารณะที่จะสะดวกต่อการเดินทางไม่ควรเกิน 300 เมตร จากที่ พักจะส่งผลดีกับผู้ใช้ วิมลสิทธิ หรขางกูร นิลบลคล่องเวสสะ (2542 : 45)

5.2.2 ด้านพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะแบ่งออกเป็นกลุ่มดังนี้

กลุ่มอายุ 31-55 ปี เป็นกลุ่มที่ใช้สวนสาธารณะมากที่สุดโดยเฉพาะกิจกรรมประเภทการ พักผ่อน (Passive Activity) ทำกิจกรรมในช่วงเย็น

กลุ่มอายุ 11-20 ปี เป็นกลุ่มทำกิจกรรม ทั้งประเภทการพักผ่อน (Passive Activity) และ กิจกรรมที่ต้องออกแรง (Active Activity) เล่นนั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรมและเล่นกีฬาแบบเดี่ยว เป็นกลุ่ม ที่ใช้สวนน้อยที่สุด

กลุ่มอายุ 21-30 ปี เป็นกลุ่มที่ทำกิจกรรมประเภทการพักผ่อน (Passive Activity) และ ประเภทกิจกรรมที่ต้องออกแรง (Active Activity) เช่น กิจกรรม นั่งเล่นชมทัศนียภาพ กิจกรรมนั่งคุย กับครอบครัว เล่นกีฬาแบบเดี่ยว

กลุ่มอายุ 56 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่ทำกิจกรรมประเภทการพักผ่อน (Passive Activity) และ การทำกิจกรรมที่ต้องออกแรง (Active Activity) เช่น กิจกรรมนั่งคุยกับครอบครัว กิจกรรมนั่งชม ทัศนียภาพ และเดินออกกำลังกาย ซึ่งจากการศึกษาของมณฑชัย พบว่า วัยนี้เป็นวัยที่ความต้องการ

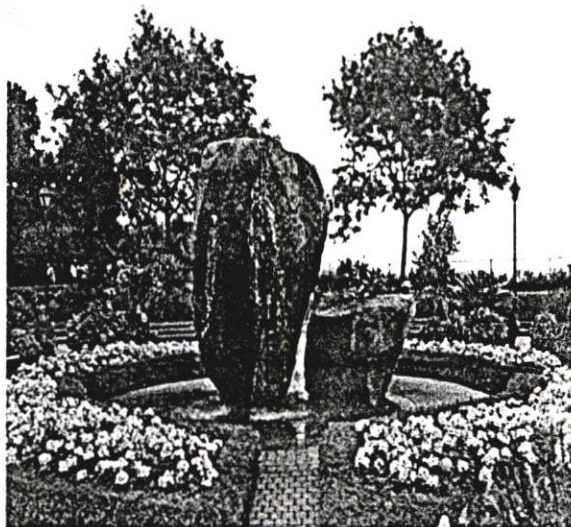
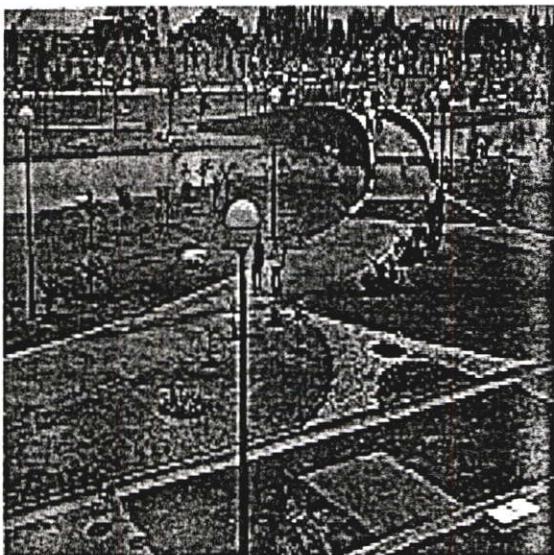
ทางด้านร่างกาย เริ่มกลับมาอีกและจากการศึกษาของสำนักงานผลัดกรุงเทพมหานคร (2530:40) ว่าเป็นวัยที่ต้องการสวนสาธารณะละแวกบ้านเนื่องจากเป็นวัยที่มีการจำกัดการเดินทาง อีกทั้งยังมีความต้องการนั่งพูดคุยกับคนวัยเดียวกันหรือหาลูกหลานมาเที่ยวมากกว่าออกกำลัง

5.2.3 อิทธิพลทางด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องทิศทางลมและแสงนั้นไม่ค่อยมีผลกับการใช้สวนมากนักเพราะเนื่องจาก ลักษณะทางกายภาพของสวนเป็นบึงน้ำ ประกอบกับมีไม้ยืนต้นให้ร่มเงาทำให้อุณหภูมิไม่ร้อนแม้จะอยู่ในช่วงเวลากลางวัน ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้ใช้สวนจากการศึกษาของมานิต หวังธรรมเกื้อ (2544 : 9) สภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์กับพฤติกรรมของผู้ใช้สวนสาธารณะพบว่าผู้ใช้สวนมีความต้องการด้านบรรยากาศอุณหภูมิที่เหมาะสมไม่มีแดดจ้า ต้องการความโปร่ง ไม่มีลมพัดแรงเกินไป ปราศจากฝุ่นควัน

5.2.4 ท่าเลที่ตั้ง ของสวนสาธารณะพบว่า อยู่ท่ามกลางชุมชนพักอาศัยเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งส่งผลดีกับผู้ใช้ วมลสิทธิ ทรรศนกร และนิบูล คล่องเวสสะ (2542 : 38) กล่าวว่า ลักษณะท่าเลที่ตั้งการเข้าถึงได้โดยง่ายและสะดวก จะมีผลต่อจำนวนของผู้ใช้ในพื้นที่นั้นๆ และการเข้าถึงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะของสวนสาธารณะเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการใช้พื้นที่สวนโดยหากสวนสาธารณะนั้นเข้าถึงได้ยากมีลักษณะอยู่ลึกเข้าไปในพื้นที่ ไม่ติดกับทางสัญจร จะมีผู้ใช้สวนดังกล่าวนี้การเข้าถึงของสวนสาธารณะยังมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกลดลงในการใช้พื้นที่อีกด้วย

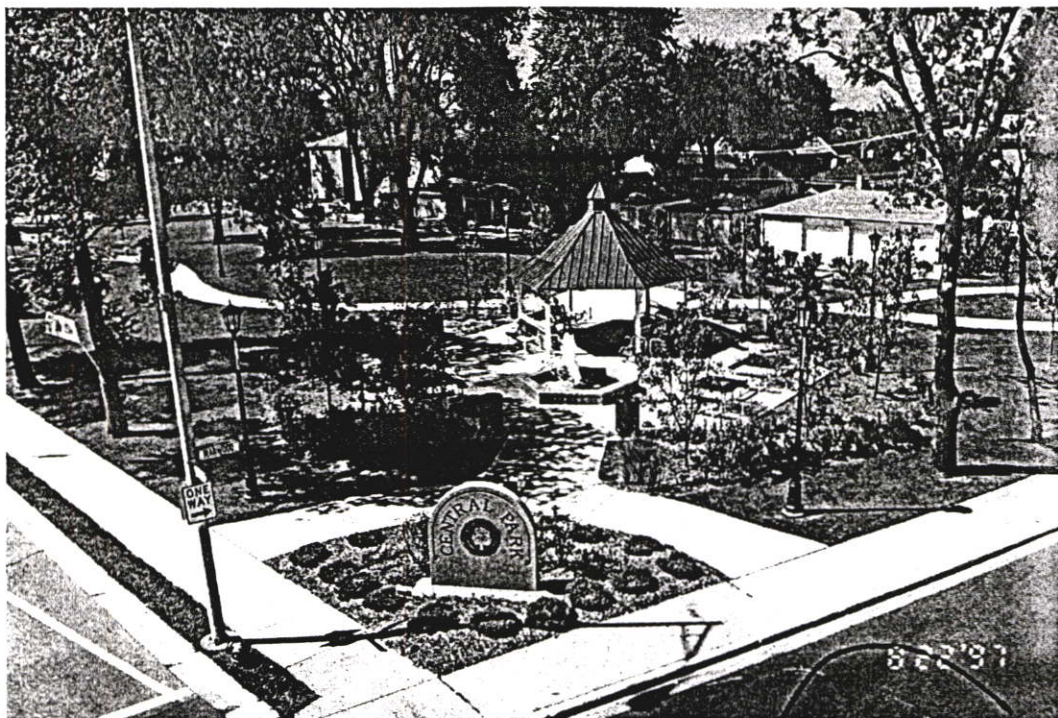
5.2.5 ขนาดและรูปทรงของพื้นที่เป็นรูปทรงที่มีสัดส่วนแคบยาวและมีพื้นที่บางส่วนไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากพื้นที่นั้นแคบจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของฉมชชัย โรจนะสมิต (2544 : 235) เรื่องการเปรียบเทียบการใช้สวนสาธารณะ พบว่าขนาดรูปทรงของสวนที่มีสัดส่วนแคบยาวหรือโล่งกว้างจนเกินไป จะมีผลต่อการใช้พื้นที่ของสวนโดยสัดส่วนที่แคบอาจรู้สึกอึดอัดต่อผู้ใช้

5.2.6 ด้านทัศนียภาพและบรรยากาศของสวนสาธารณะควรได้รับการดูแลรักษาบริเวณอุปกรณ์ภายในสวนให้อยู่ในสภาพที่ดีสวนสาธารณะควรมีตำแหน่งที่สามารถมองเห็นกิจกรรมบรรยากาศโดยรอบของสวนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มานิต หวังธรรมเกื้อ (2544 : 9) สภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์ กับพฤติกรรมของผู้ใช้สวนสาธารณะพบว่าผู้ใช้สวนมีความต้องการด้านบรรยากาศภายในสวนซึ่งเหมาะกับกิจกรรมต้องการความโปร่ง โล่งปราศจากกลิ่นเหม็นและภาพที่ไม่น่าดู เช่น กองขยะ ความสกปรก

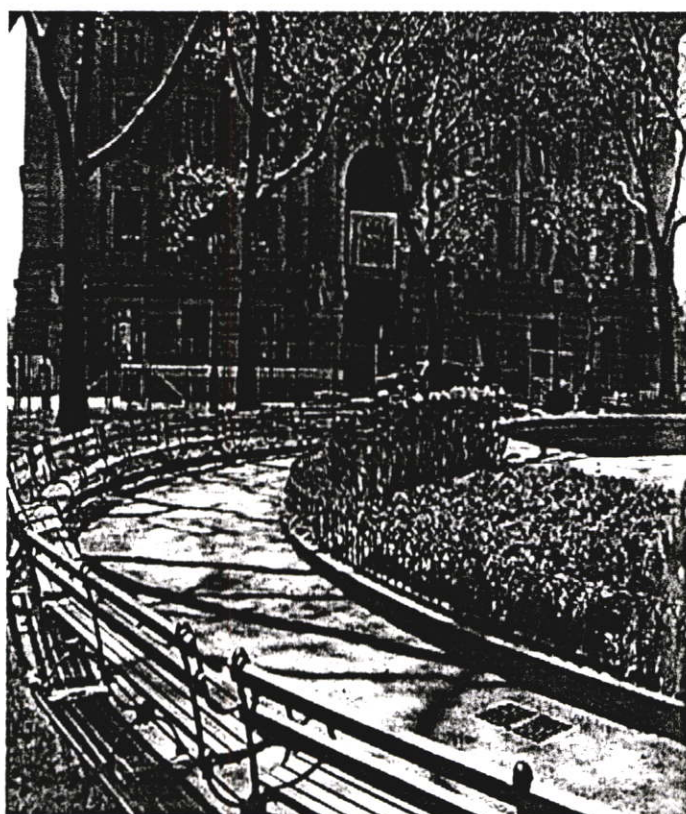
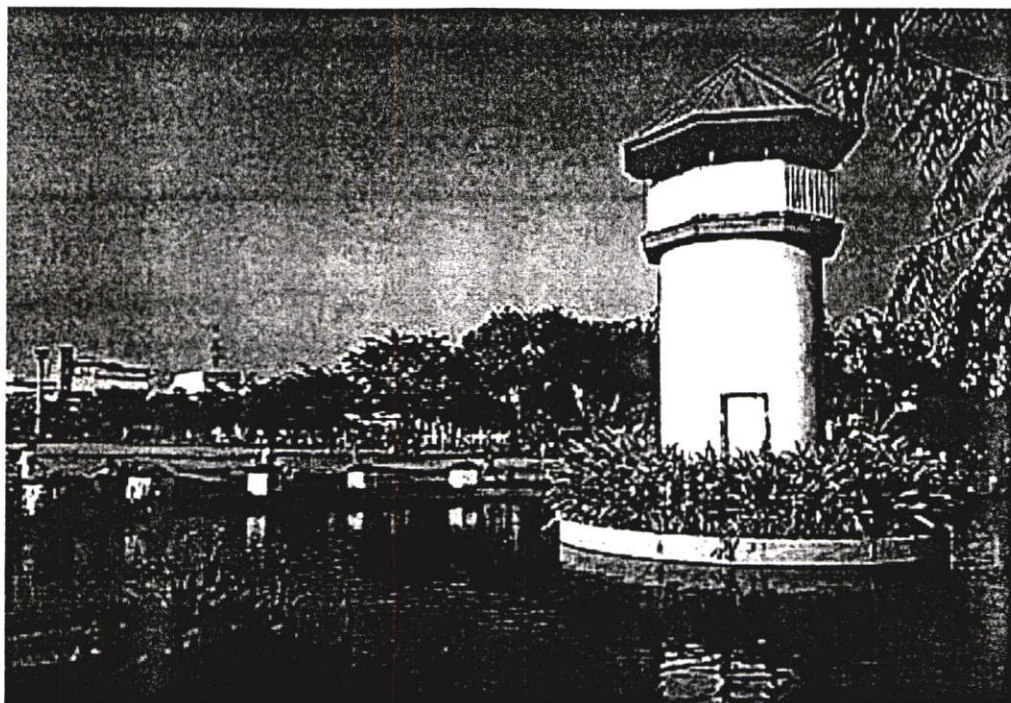

ภาพที่ 5.1 องค์ประกอบที่ต้องการให้มีภายในสวน

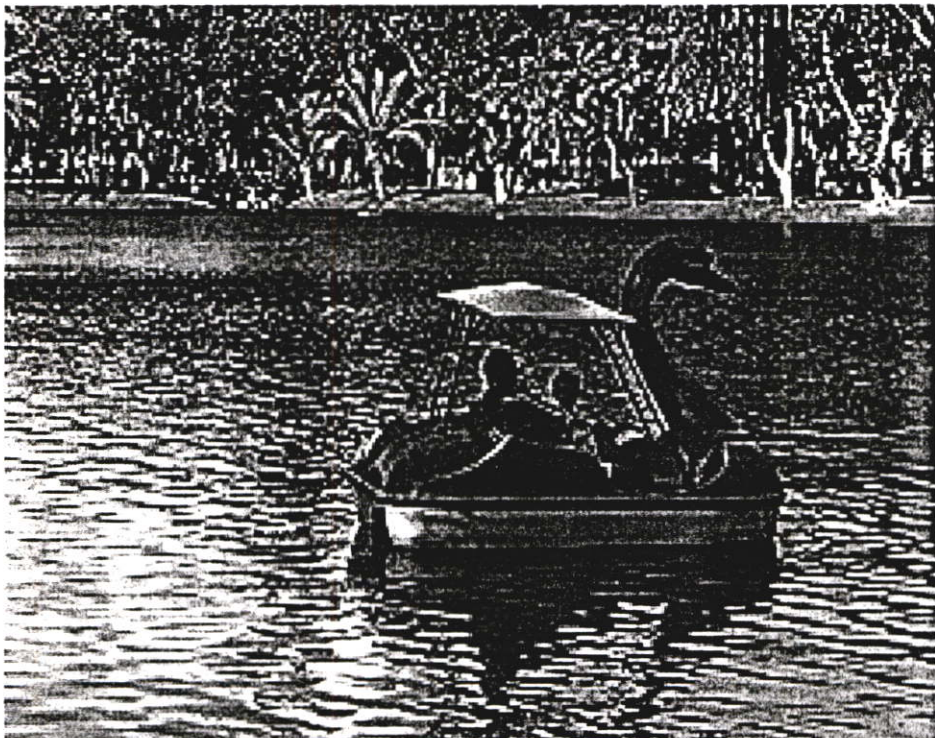
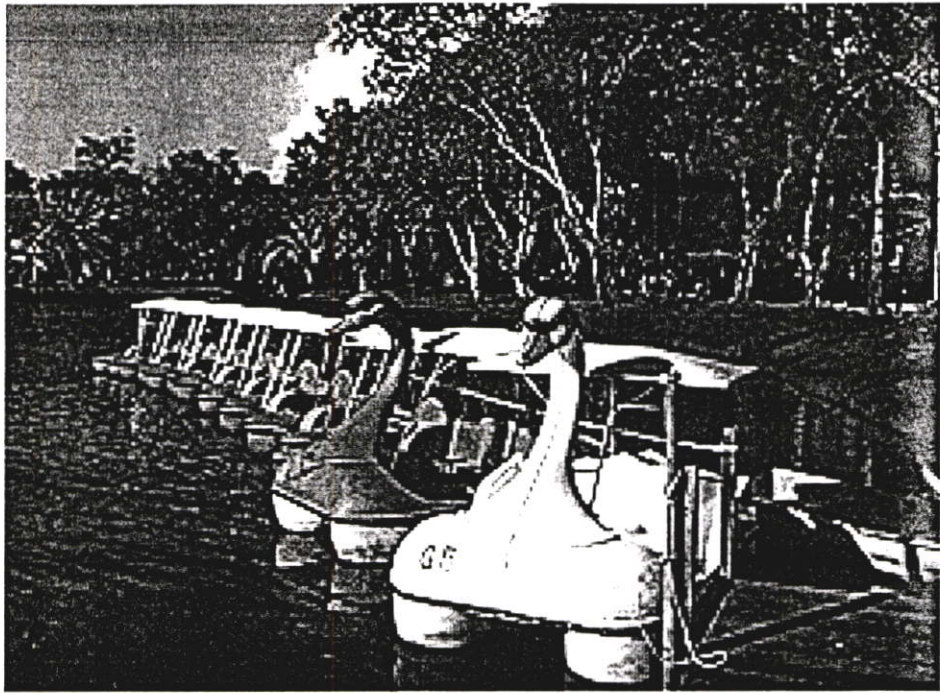
5.2.7 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการสำรวจพบว่าอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในสวนสาธารณะมีจำนวนน้อยและขาดการดูแลรักษา ข้อบังคับกฎหมายไม่ได้กำหนดจำนวนของอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ตายตัว ดังนั้น ควรจัดให้มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้งาน

ภาพที่ 5.2 องค์ประกอบที่ต้องการให้มีภายในสวน

ภาพที่ 5.3 องค์ประกอบที่ต้องการให้มีภายในสวน

ภาพที่ 5.4 องค์ประกอบที่โครงการให้มีภายในสวน

5.2.8 กฎหมายข้อบังคับ หน่วยงานที่ดูแลสวนสาธารณะได้แก่ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตบึงกุ่มซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครได้รับความเป็นธรรมด้านสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง และหลากหลาย นำไปสู่สังคมที่อบอุ่นและเอื้ออาทรเพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชน เพื่อใช้ทำกิจกรรมกีฬา นันทนาการ ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี ลดปัญหาทางสังคมของกรุงเทพมหานคร

5.3 ข้อเสนอแนะ

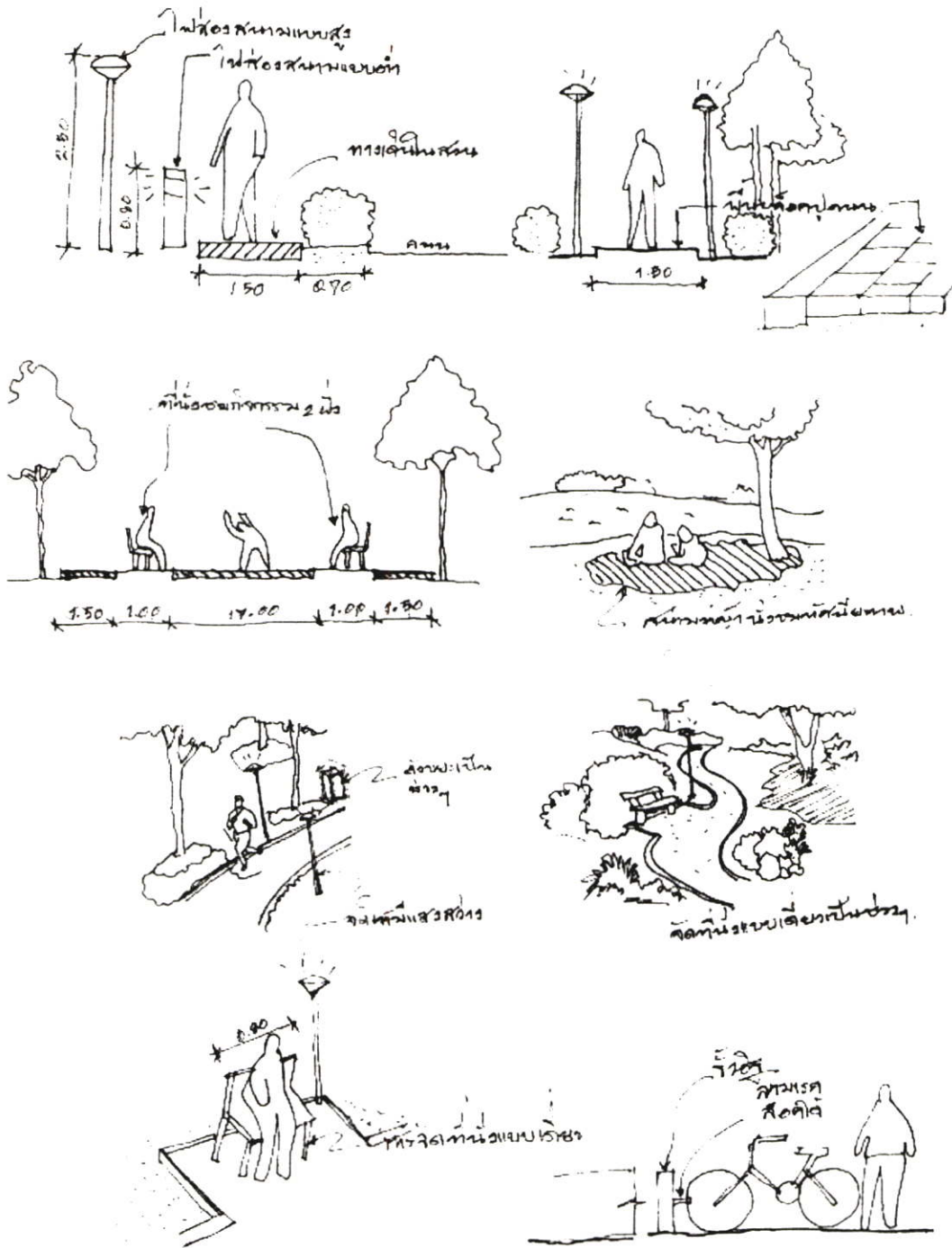
5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พฤติกรรมและความต้องการเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มให้เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

จากการวิจัยพบว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการใช้พื้นที่ผิวดินวัตถุประสงค์ ไม่มีความปลอดภัยในการใช้สวน ขาดการควบคุมดูแลรักษาทั้งสภาพทางกายภาพและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ขาดองค์ประกอบที่ดีทำให้การทำกิจกรรมไม่สอดคล้องกับการใช้พื้นที่ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใช้สวนสาธารณะที่มีสภาพทางกายภาพ และทัศนียภาพที่สวยงามพร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกแต่ขาดปัจจัยเรื่องต่าง ๆ ซึ่งพอที่จะสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มได้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสวนน้ำบึงกุ่ม เพื่อเป็นสวนสาธารณะของชุมชนเพื่อทำกิจกรรมของส่วนรวมและสร้างจิตสำนึกที่ดีมีความรับผิดชอบในการใช้สวนสาธารณะ
2. จัดองค์ประกอบให้สอดคล้องกับกิจกรรมและการใช้พื้นที่ตามความต้องการของผู้ใช้
3. ควบคุมดูแลรักษาทั้งสภาพทางกายภาพและองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสวนรวมถึงความสะอาด เพื่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการใช้สวนสาธารณะ

5.3.2 แนวความคิดในการออกแบบ

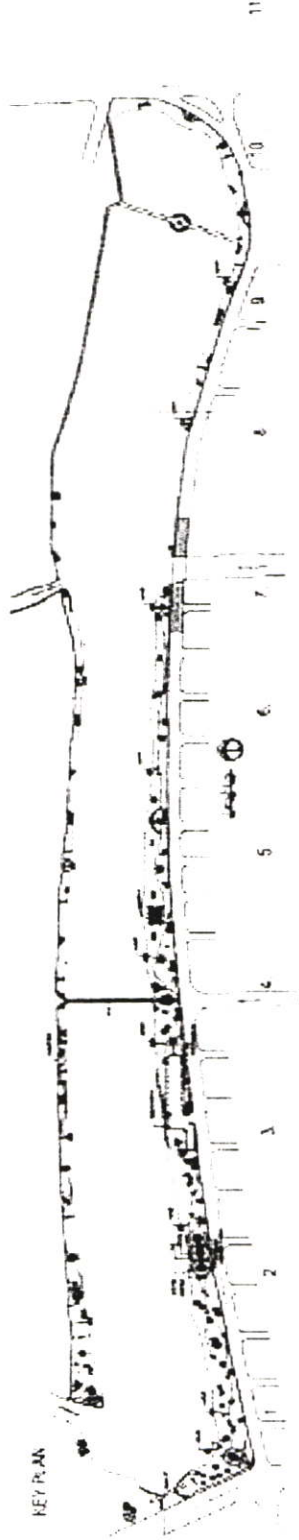

ภาพที่ 5.5 แนวความคิดในการออกแบบ

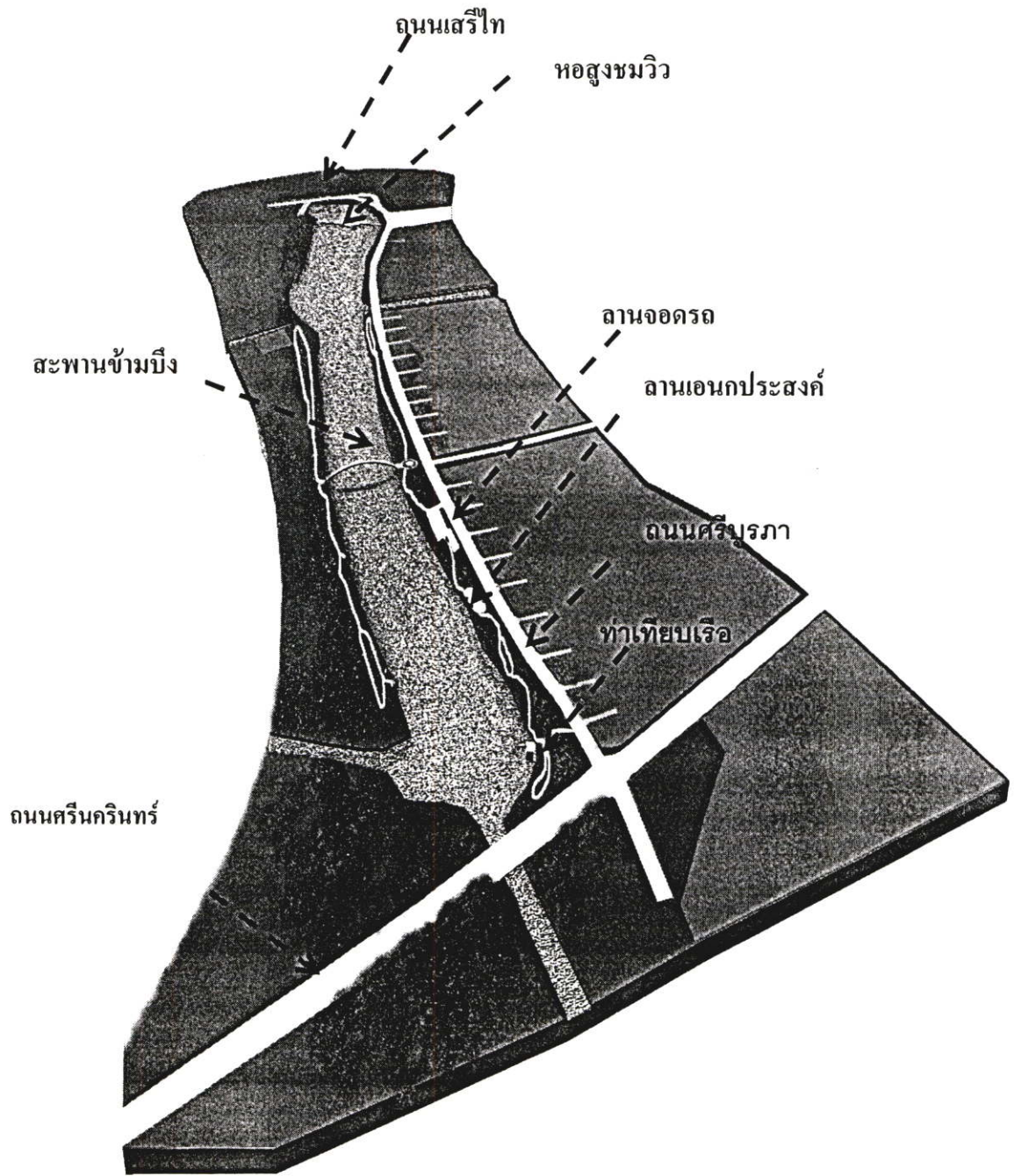
5.3.3 การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่ม

1. KEY PLAN, ผังบริเวณสวนน้ำบึงกุ่ม
2. แปลนสวนน้ำบึงกุ่ม
3. แปลนท่าเทียบเรือ รูปด้าน
4. แปลน ศาลาริมน้ำ รูปด้าน
5. แปลน หอชมวิว รูปด้าน
6. แปลน สุขา รูปด้าน
7. ทัศนียภาพภายในสวน

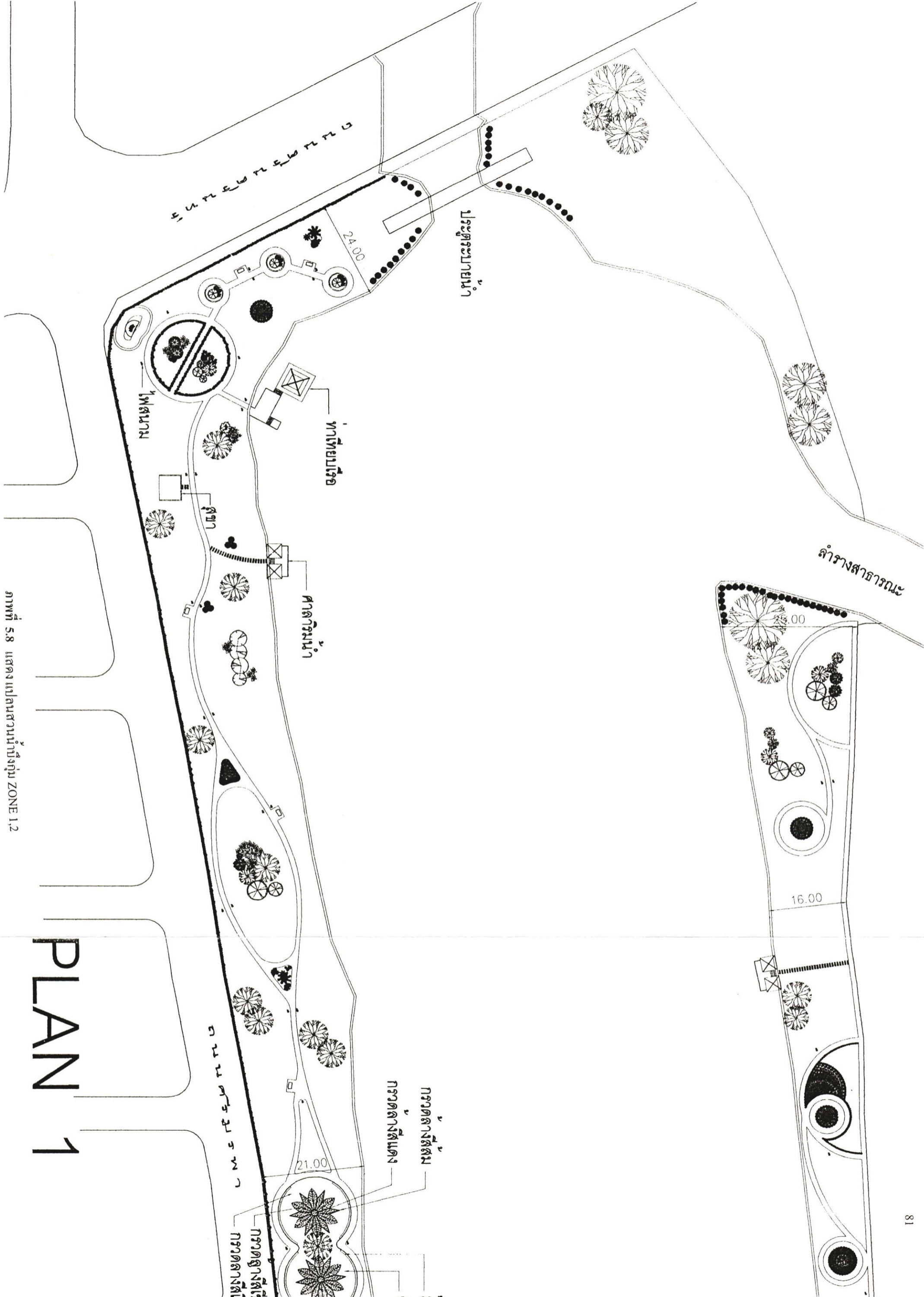
1. KEY PLAN สวนน้ำบึงกุ่ม

ภาพที่ 5.6 KEY PLAN สวนน้ำบึงกุ่ม

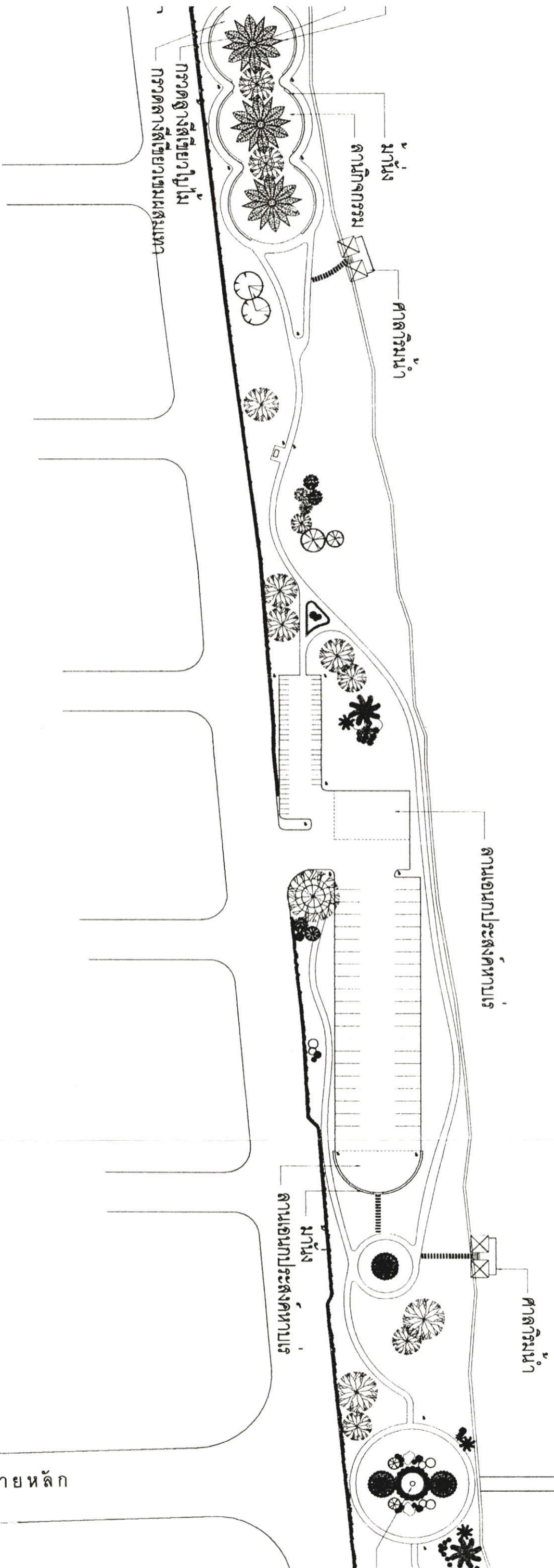
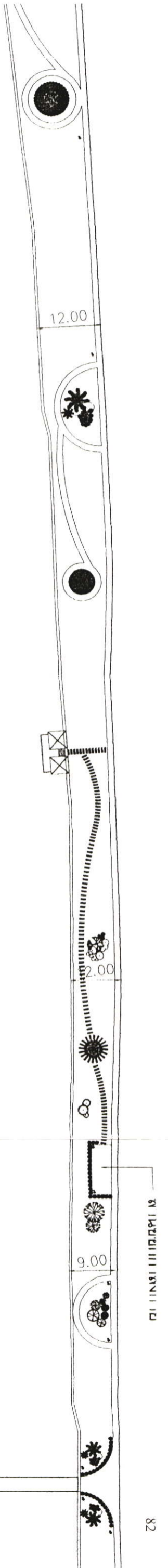

ภาพที่ 5.7 ผังบริเวณสวนน้ำบึงกุ่ม

ภาพที่ 5.8 แสดงแปลนสวนน้ำขงกุ่ม ZONE 1.2

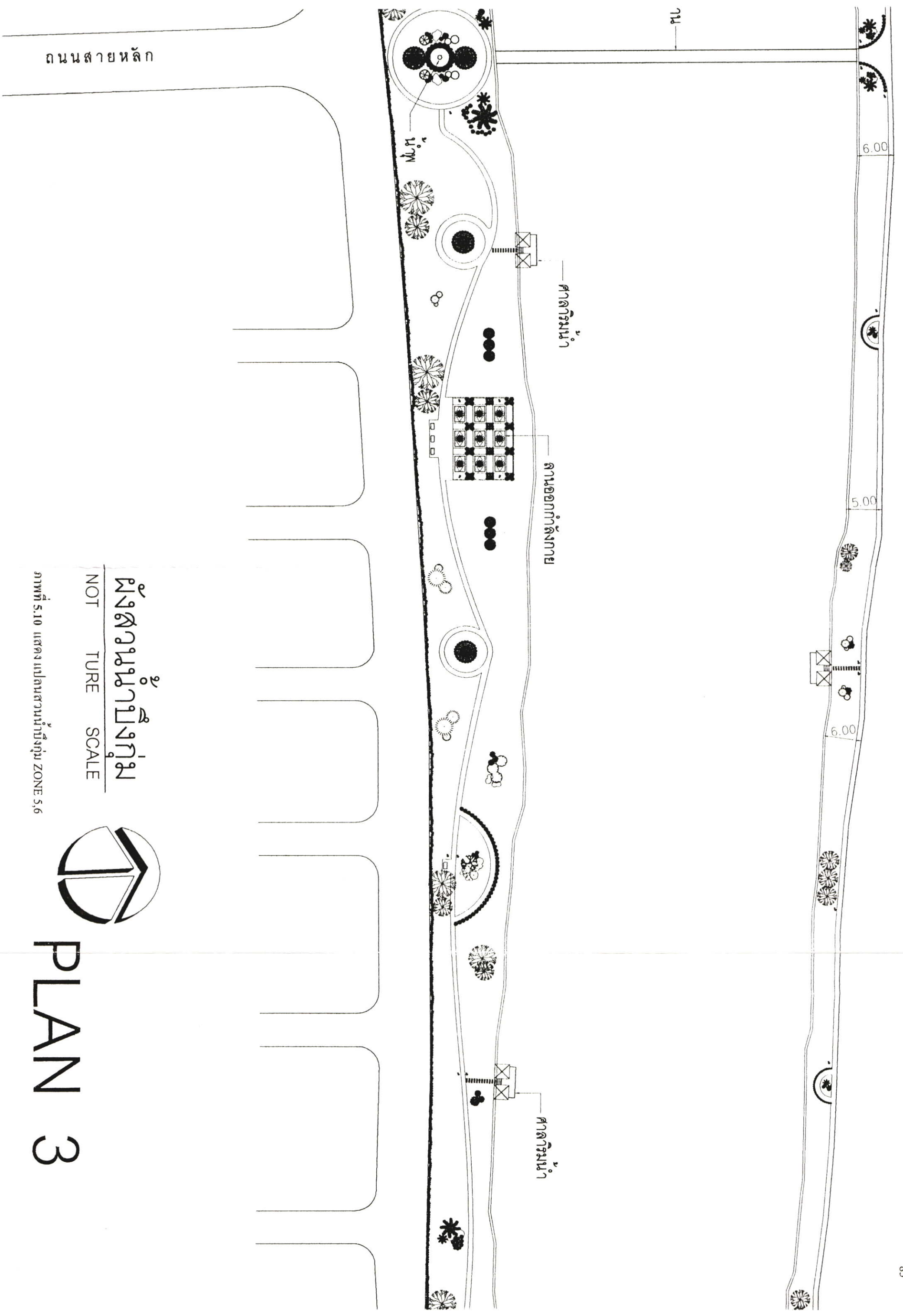
PLAN 1

ภาพที่ 5.9 แสดงแปลนสวนน้ำบริเวณ ZONE 3,4

PLAN 2

ถนนสายหลัก

ถนนสายหลัก

สนามน้ำ

ศาลาริมน้ำ

ลานออกกำลังกาย

ศาลาริมน้ำ

6.00

5.00

6.00

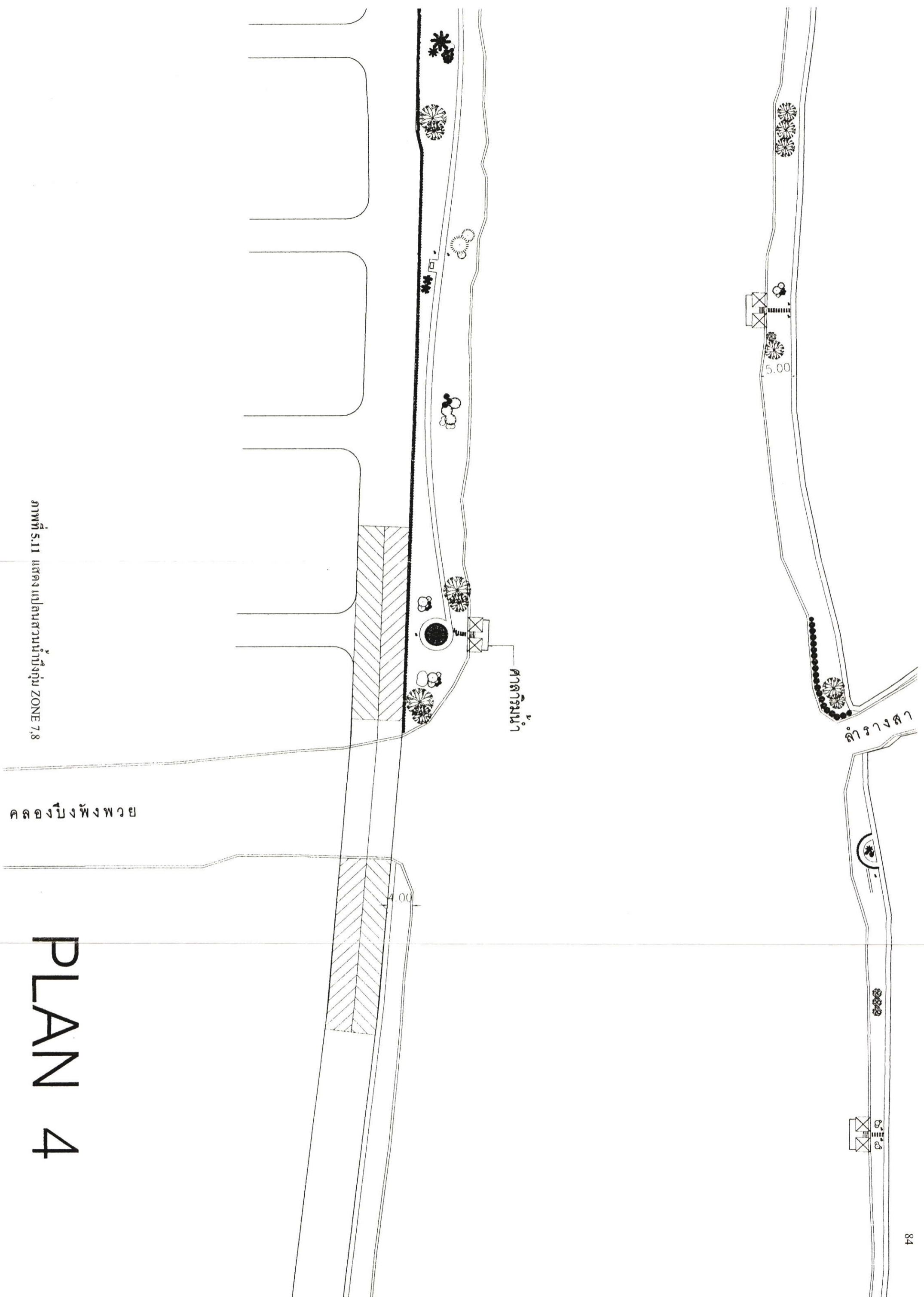
ผังสนามน้ำขึงกลุ่ม

NOT TURE SCALE

PLAN 3

ภาพที่ 5.10 แสดง แปลนสนามน้ำขึงกลุ่ม ZONE 5,6

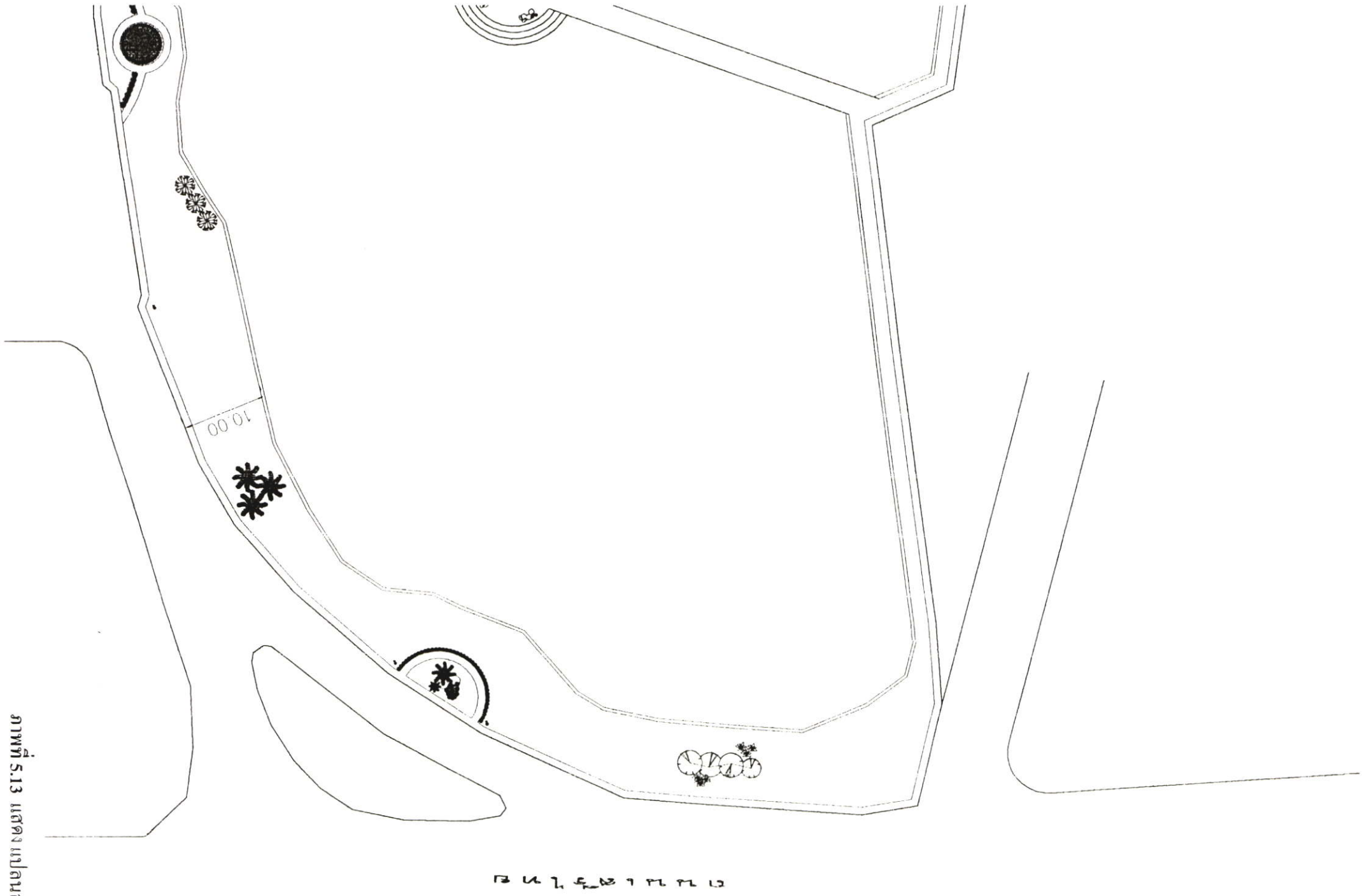
ภาพที่ 5.11 แสดง แปลนส่วนน้ำป่าชุ่ม ZONE 7,8

PLAN 4

PLAN 5

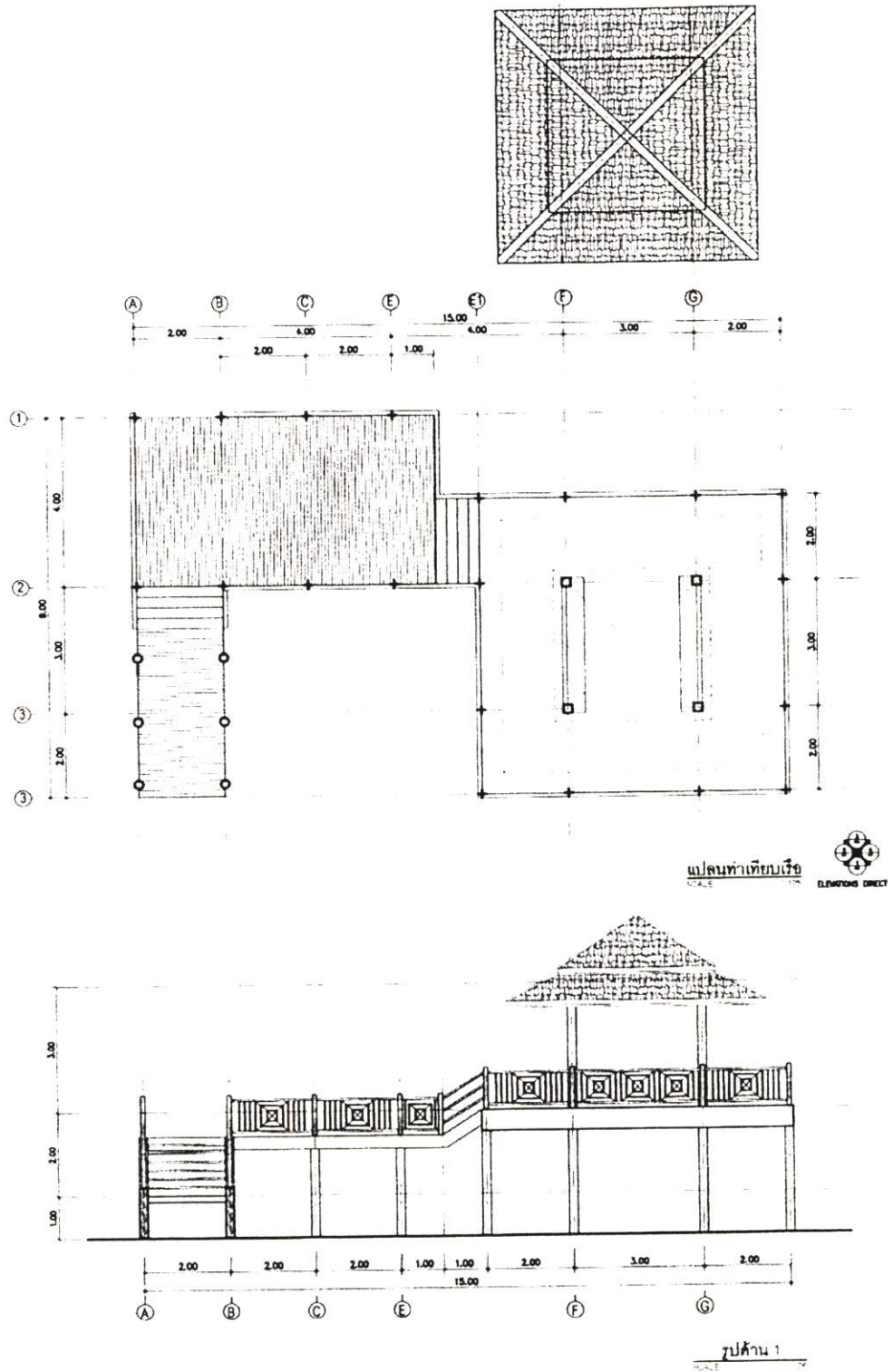
ภาพที่ 5.12 แสดงแปลนสวนน้ำที่กลุ่ม ZONE 9,10

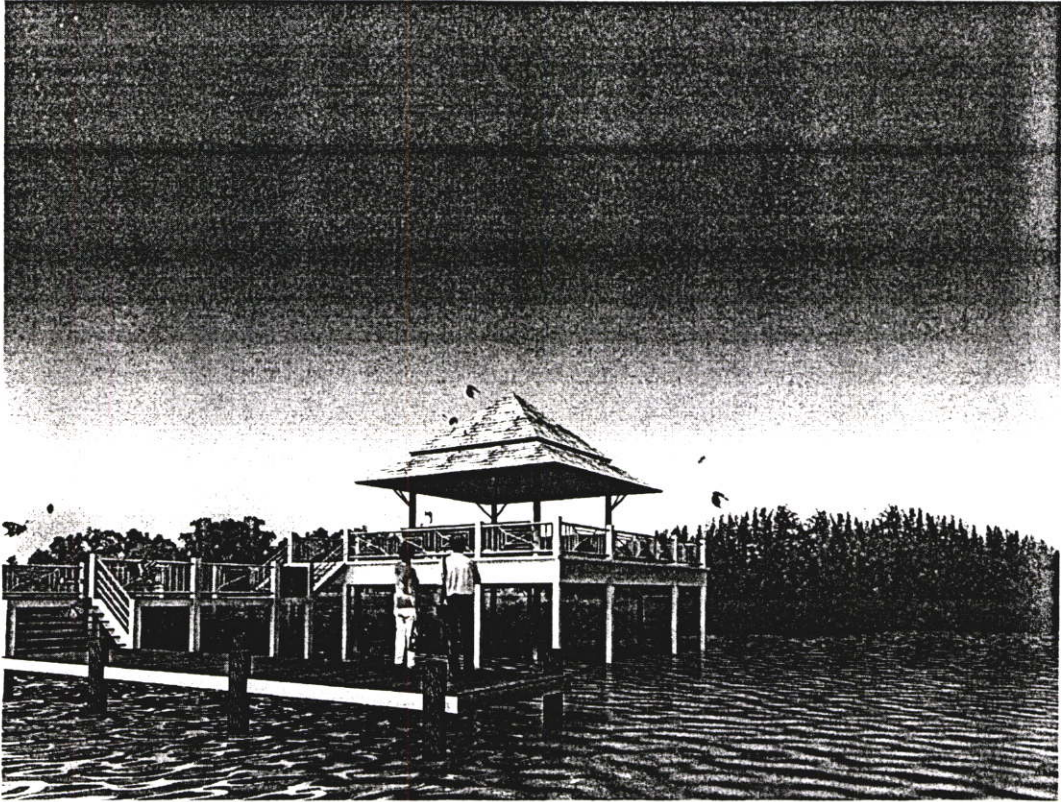
ภาพที่ S.13 แสดง แผนสวนน้ำที่กลุ่ม ZONE 11

PLAN 6

3. แปลนทำเทียบเรือ รูปด้าน

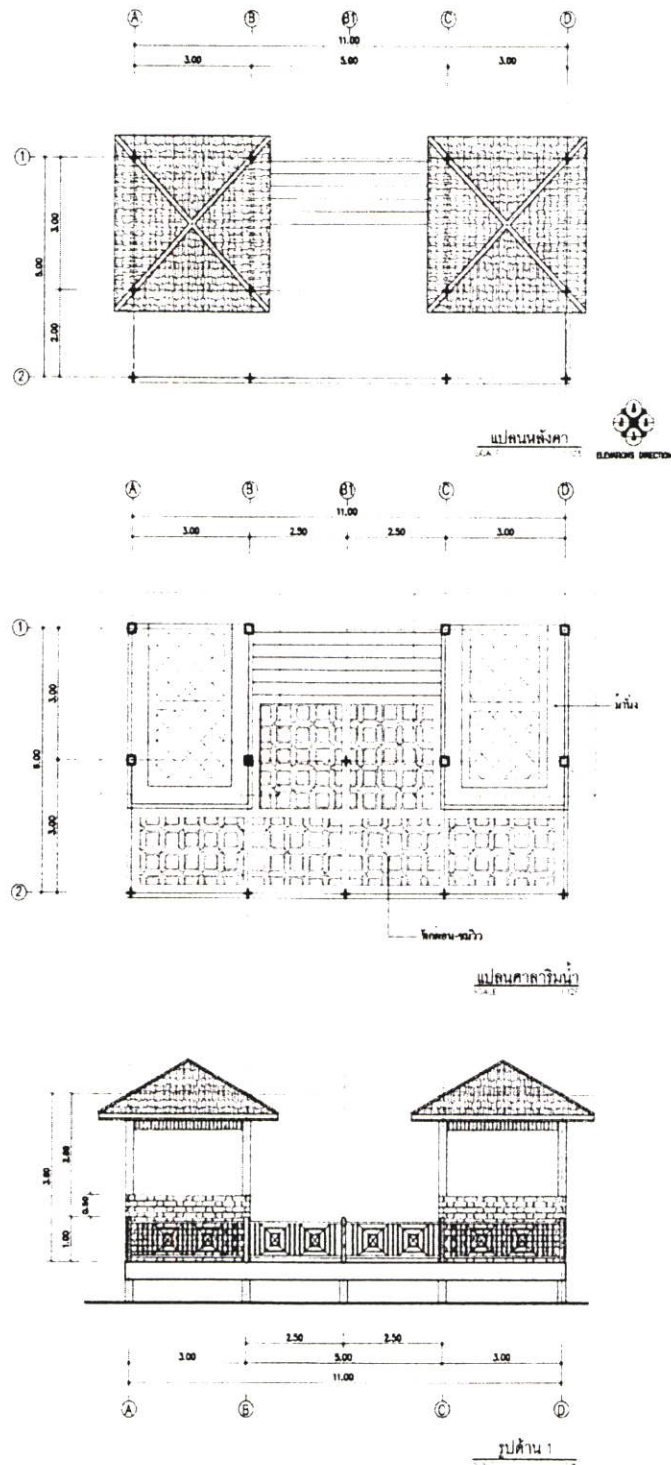

ภาพที่ 5.14 แปลนทำเทียบเรือ รูปด้าน

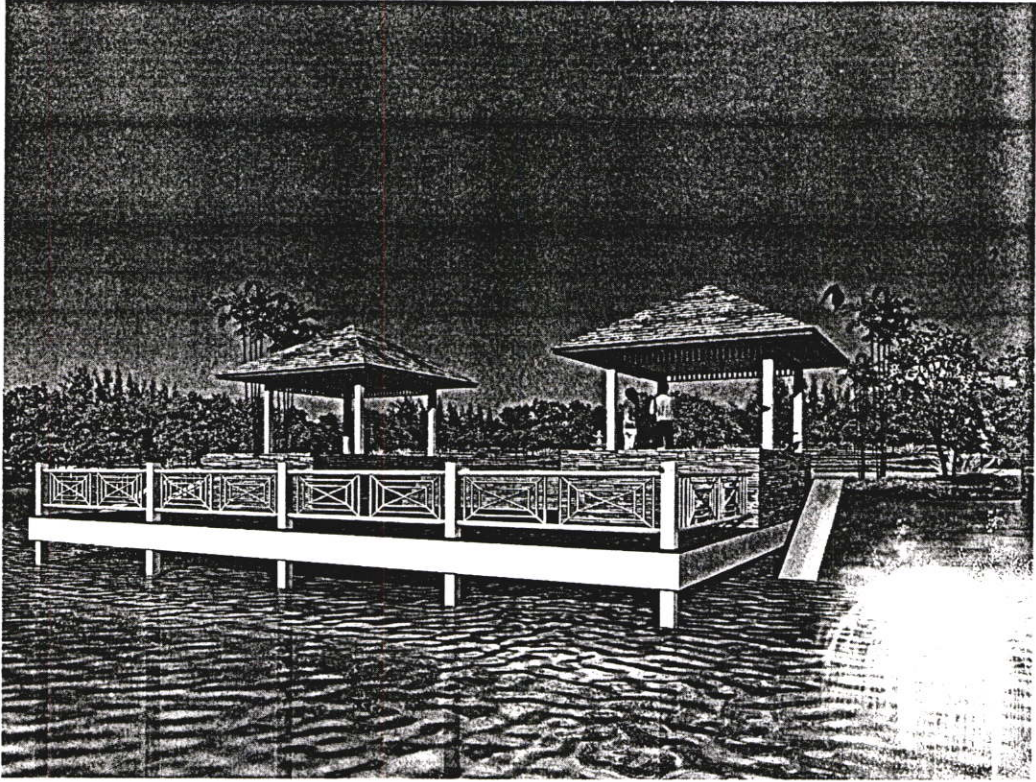

ภาพที่ 5.15 ทศนียภาพท่าเทียบเรือ

4. แปลนศาลาริมน้ำ รูปด้าน

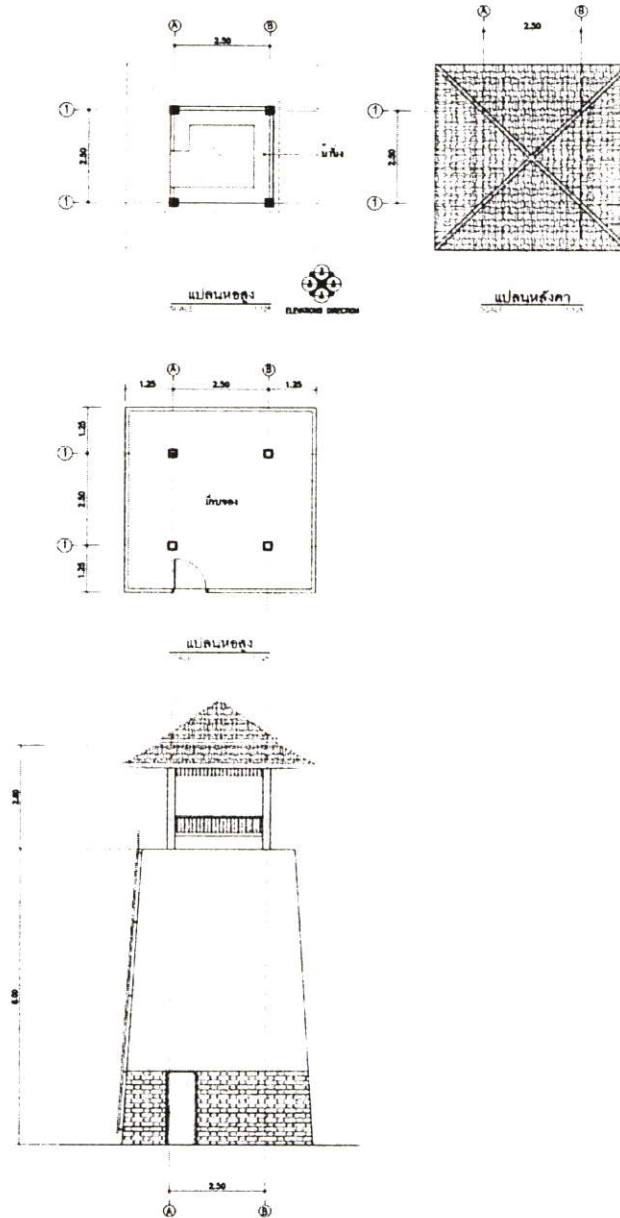

ภาพที่ 5.16 แปลนท่าเทียบเรือ รูปด้าน

ภาพที่ 5.17 ทรรศนียภาพศาลาริมน้ำ

5. แพลนหอสูงชมวิว รูปคั่น

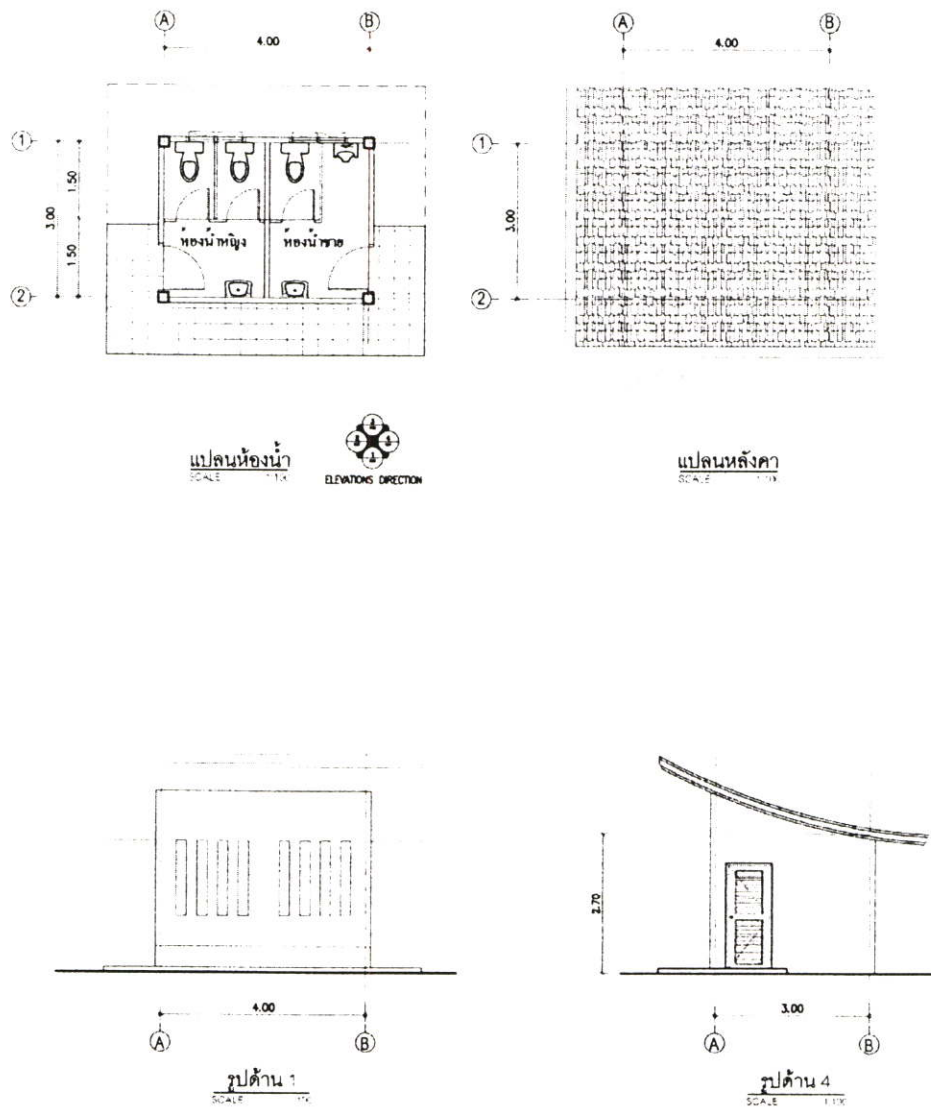

ภาพที่ 5.18 แพลนและรูปคั่น หอสูงชมวิวหอสูง

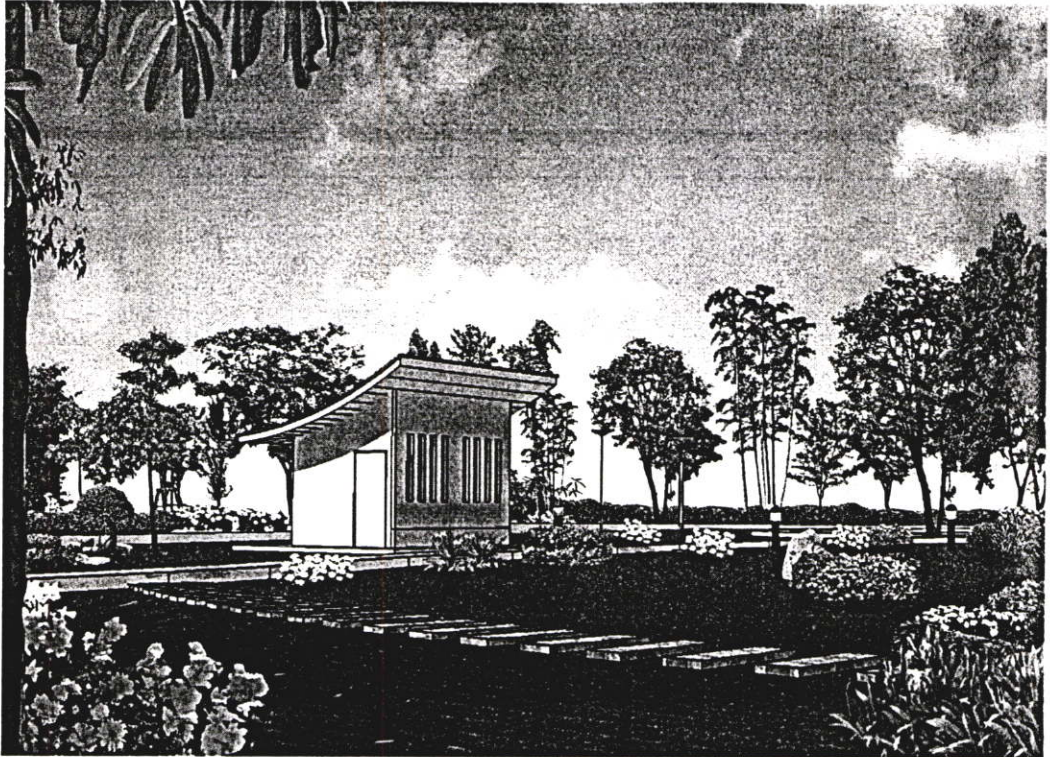

ภาพที่ 5.19 ทักษิณภาพหอสูงชมวิ

6. แพลนห้องน้ำ รูปด้าน

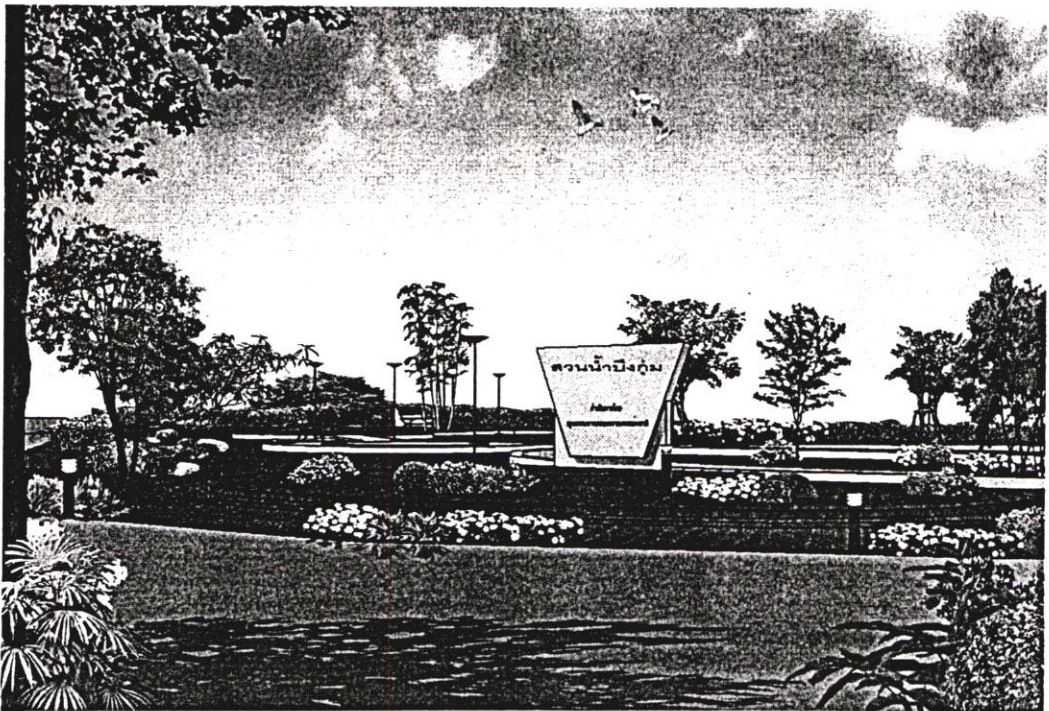

ภาพที่ 5.20 แพลนห้องน้ำ รูปด้าน

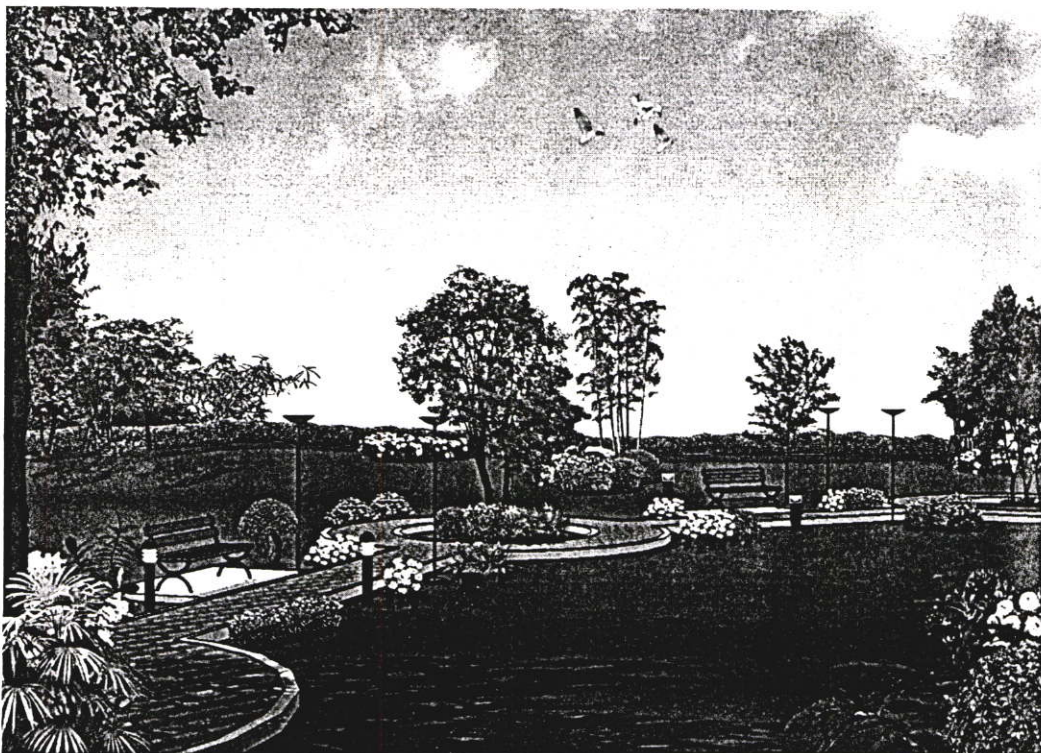

ภาพที่ 5.21 ทศนียภาพห้องน้ำ

7. แสดงทัศนียภาพภายในสวน

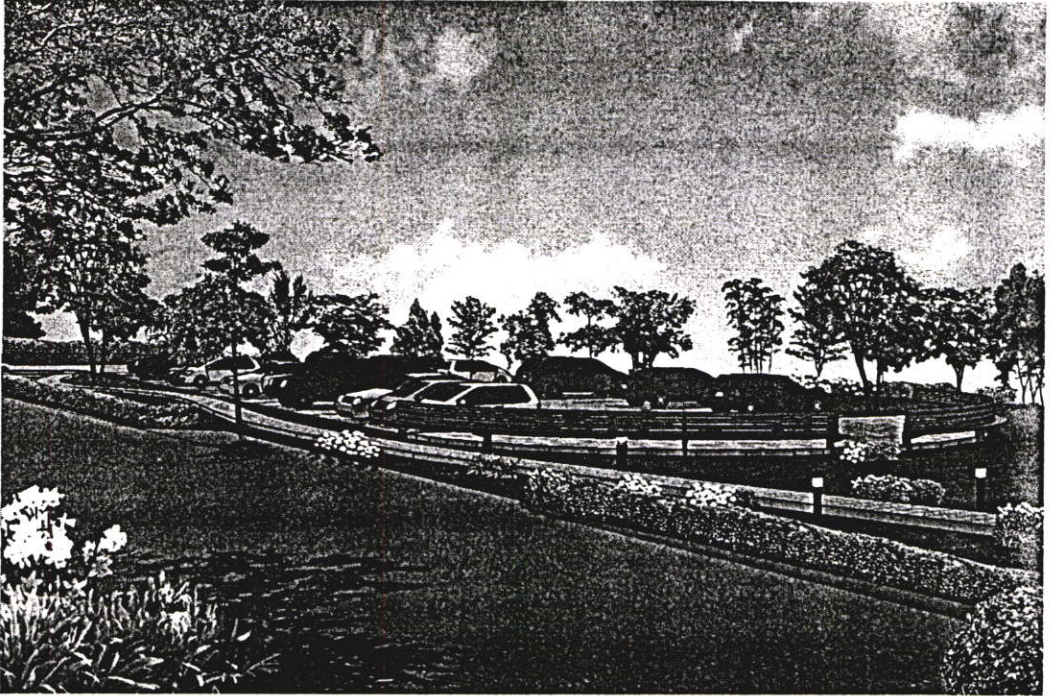
ภาพที่ 5.22 ทศนียภาพป้ายชื่อสวน

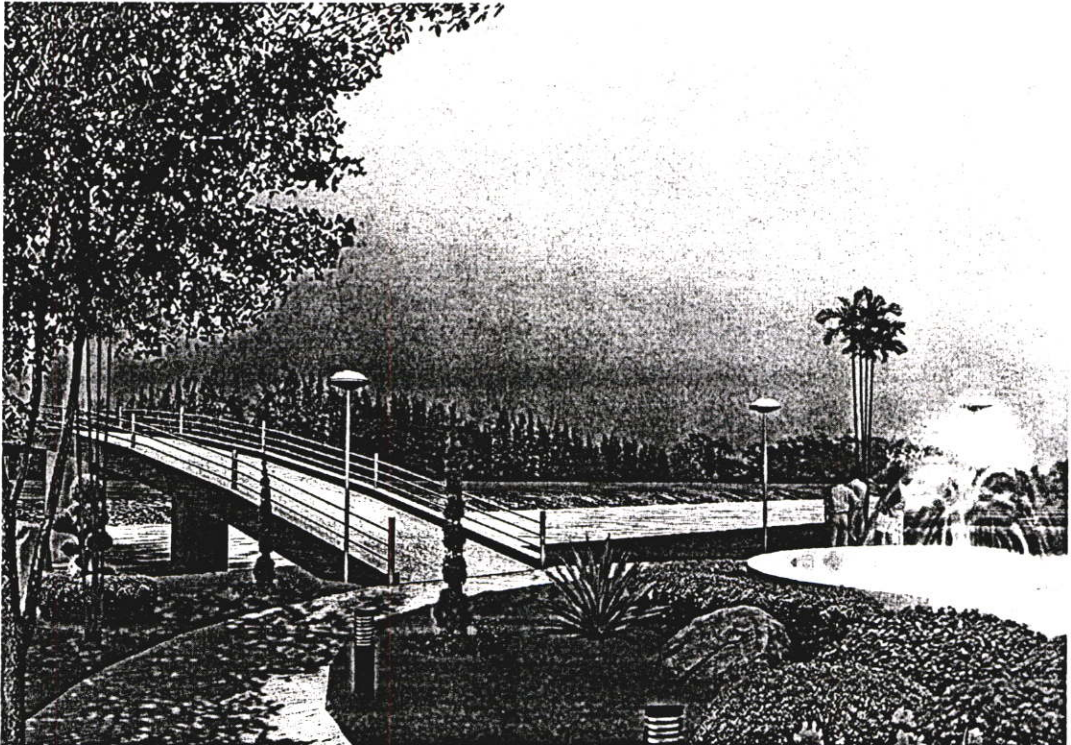
ภาพที่ 5.23 ทักษณียภาพทางเดินในสวน

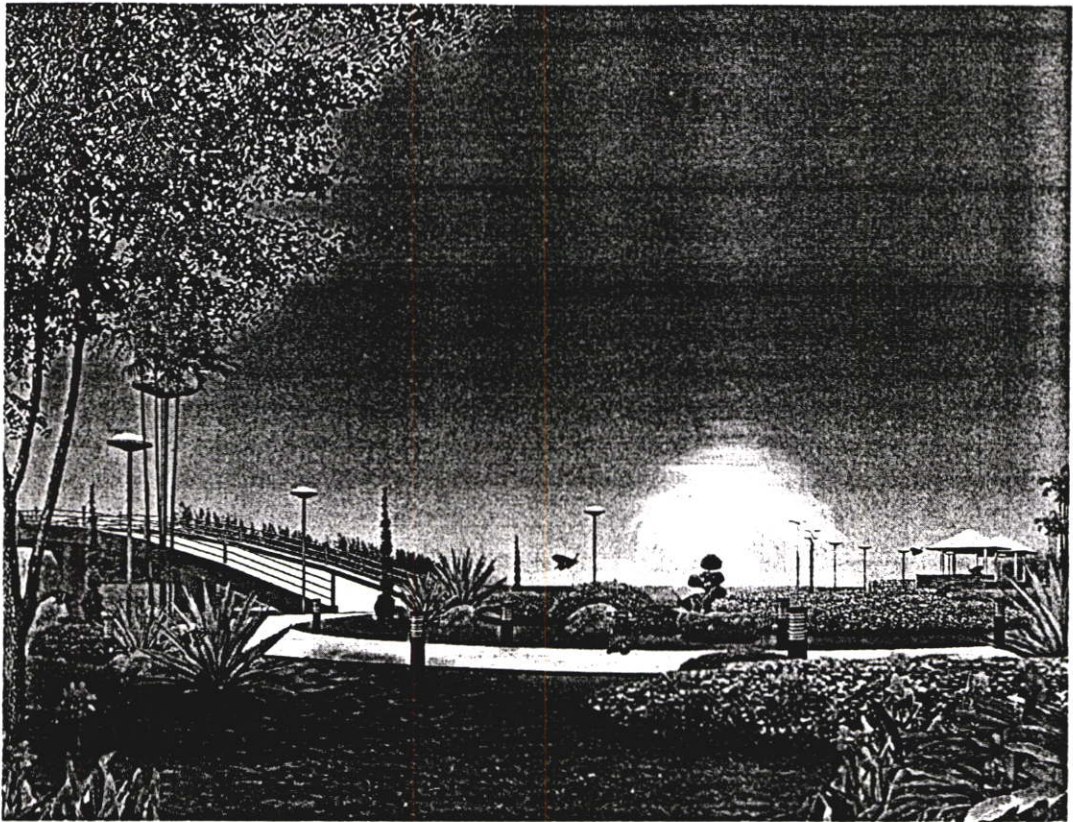
ภาพที่ 5.24 ทักษณียภาพลานเอนกประสงค์

ภาพที่ 5.25 ทศนียภาพลานจอดรถ

ภาพที่ 5.26 ทศนียภาพสะพานข้ามบึง

ภาพที่ 5.27 ทักษิณภาพลานน้ำพุ

บรรณานุกรม

- ฉณทชัย โรจนลิต. “การเปรียบเทียบการใช้พื้นที่สวนสาธารณะแบบรวมและแบบกระจายของหมู่บ้านจัดสรรขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาเคหะการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณดิพงษ์ อินทร์ณ์. 2541. “การศึกษาเรื่องการใช้สวนสาธารณะของเมืองพัทยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มานิต หวังธรรมเกื้อ. 2544. “สภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์กับพฤติกรรมของผู้ใช้สวนสาธารณะระดับชุมชน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรางศิริ สุกใส. 2545. “พื้นที่เพื่อการนันทนาการของผู้อยู่อาศัยในอนาเขตของอาคารชุดพักอาศัยระดับอาคารสูงในกรุงเทพ ฯ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิมลสิทธิ์ ทรายางกุล และ นิลุบล คล่องเวสสะ. 2542. พฤติกรรมนันทนาการกับสภาพการใช้พื้นที่สาธารณะในชุมชนที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร. 2541. การจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครด้านการพัฒนาสวนสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. 2536. กองผังเมือง. โครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะสนามเด็กเล่น และกีฬาของเมือง. กรุงเทพฯ.
- สมจิตร โยระคง. 2539. หลักการตกแต่งผังบริเวณ กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์อักษรวิทยา : กรุงเทพฯ.
- เอี่ยมพร วิสมหมาย. 2525. หลักการจัดสวนสาธารณะและสถานพักผ่อนหย่อนใจ. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์อักษรวิทยา : กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารราชการ / เอกสารติดต่อราชการ

ที่ ศธ 0524.04/ 2645

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อการวิจัย

เรียน นายไชยยศ พ่วงลาภหลาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ” โดยมี รศ.สุรศักดิ์ กังขาว
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสำรวจดังที่แนบมาพร้อมนี้
ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ
นางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0๖24.04/ 2๕45

คณะกรรมการผู้ค้ำจุนการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

๙ กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อการวิจัย

เรียน นางรุ่งทิพา เทพวิทย์กิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ” โดยมี รศ.สุรศักดิ์ กังขาว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการผู้ค้ำจุนการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสำรวจดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 2929

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

2 สิงหาคม 2550

เรื่อง ขอบเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ยมฤตินทร์ นิยมทัศนีย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบสำรวจเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่มเพื่อเป็นสวนสาธารณะ” โดยมี รศ.สุรศักดิ์ กังขาว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามและแบบสำรวจตามที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาสวนน้ำบึงกุ่ม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยนางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ ได้โปรดตอบแบบสอบถามที่ตรงกับความจริงให้ครบถ้วน คำตอบของแบบสอบถามผู้วิจัยใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้นผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศของผู้ให้ข้อมูล () ชาย () หญิง

2. ช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูล

() 11-20 ปี	() 31-55 ปี
() 21-30 ปี	() 56 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพทางอาชีพ

() ค้าขาย	() นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ
() พนักงานบริษัท	() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
() รับจ้างอิสระ	() นักเรียน/นักศึกษา
() อื่นๆ	

ตอนที่ 2 ลักษณะกายภาพของพื้นที่

4. ท่านคิดว่าทำเลที่ตั้งของสวนสาธารณะนั้นมีผลกับการใช้พื้นที่ในเรื่องใดบ้าง (โปรดใส่ตัวเลข 1- 5 โดยเรียงลำดับความสำคัญตามลำดับ 1 คือสำคัญมากที่สุด และ 5 คือความสำคัญน้อยที่สุด)

() ความสะดวกในการเดินทาง
() เวลาในการเดินทางไปใช้
() ความปลอดภัยในการใช้สวน
() ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่
() ระยะเวลาที่ประกอบกิจกรรมในสวน

ตอนที่ 3 พฤติกรรมและความต้องการใช้พื้นที่

5. ท่านมาใช้สวนน้ำบึงกลุ่มบ่อยเพียงใด

☐ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์	☐ 3-5 ครั้ง/สัปดาห์
☐ 5-10 ครั้ง/สัปดาห์	☐ มากกว่า 7 ครั้ง/สัปดาห์
☐ มาเป็นครั้งแรก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านใช้เวลานานเท่าใดในการเดินทางจากบ้านมาถึงสวนน้ำบึงกลุ่ม

☐ 5 นาที	☐ 6-10 นาที
☐ 11-15 นาที	☐ 16-20 นาที
☐ 21-30 นาที	☐ มากกว่า 30 นาที

7. ท่านเดินทางมาใช้สวนน้ำบึงกลุ่มด้วยวิธีใดเป็นส่วนใหญ่

☐ เดิน	☐ จักรยาน
☐ จั๊มมอเตอร์ไซด์	☐ จักรยยนต์
☐ โดยสารรถประจำทาง	

8. ท่านใช้เวลาทำกิจกรรมในสวนน้ำบึงกลุ่มนานเท่าใด

☐ 1-30 นาที	☐ 31-60 นาที
☐ 1-2 ชั่วโมง	☐ มากกว่า 2 ชั่วโมง

9. ท่านใช้สวนน้ำบึงกลุ่มกับใคร

☐ กับครอบครัว	☐ กับเพื่อน
☐ คนเดียว	☐ อื่นๆ.....

10. ท่านใช้สวนน้ำบึงกลุ่มบ่อยในช่วงใดของสัปดาห์

☐ วันหยุด	☐ วันธรรมดา
☐ วันหยุดและวันธรรมดา	☐ วันหยุดราชการ

11. ท่านใช้สวนสาธารณะในช่วงเวลาใด

☐ เช้า	☐ กลางวัน
☐ เย็น	☐ เช้าและเย็น

12. ปัจจัยที่ส่งผลถึงความปลอดภัยสำหรับการใช้สวมน้ำบึงกุ่มของท่าน

- () มองเห็นกิจกรรมต่างๆ ในสวมน้ำได้อย่างทั่วถึง
- () ทำเลที่ตั้งของสวนมองเห็นได้จากภายนอก
- () การดูแลรักษาอุปกรณ์ภายในสวณสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ
- () ความปลอดภัยจากยานพาหนะ และสิ่งรบกวนต่างๆ

13. พื้นที่ใดต่อไปนี่ที่ท่านชอบทำกิจกรรมในสวณสาธารณะ

(โปรดเรียงลำดับตัวเลข 1-10 โดยเรียงลำดับความสำคัญ 1 สำคัญมากที่สุด และ 10 สำคัญน้อยที่สุด)

() 1. สนามเด็กเล่น สนามทราย	() 6. ม้านั่ง ศาลานั่งเล่นในสวณ
() 2. สนามบาส	() 7. บ่อน้ำ สระน้ำ
() 3. สนามฟุตบอลเล็ก	() 8. อุปกรณ์ออกกำลังกาย
() 4. ลานเอนกประสงค์	() 9. พื้นที่สำหรับตกปลา
() 5. ลู่วิ่ง	() 10. สนามหญ้าสำหรับนั่งเล่น

14. กิจกรรมใดที่ท่านชอบทำในสวณสาธารณะที่สุด

(โปรดเรียงลำดับตัวเลข 1-5 โดยเรียงลำดับความสำคัญ 1 สำคัญมากที่สุด และ 5 สำคัญน้อยที่สุด)

() นั่งเล่นชมทัศนียภาพ	() นั่งอ่านหนังสือ
() นั่งคุยกับเพื่อนหรือครอบครัว	() นั่งปิกนิก ทานอาหาร
() นั่งชมผู้อื่นทำกิจกรรม	() เล่นเครื่องเล่น ชิงช้า
() เล่นดนตรี	() ให้อาหารสัตว์ พาสัตว์เดินเล่น
() นอนหลับ	() ซักจักรยาน
() เดินออกกำลังกาย	() วิ่งออกกำลังกาย
() เล่นกีฬาแบบเดี่ยว เช่น สเก็ตบอร์ด ซ้อมกีฬาคนเดียว ตกปลา	
() เล่นกีฬาแบบสังสรรค์ เช่น ทีแบดมินตัน ลิงชิงบอล แอโรบิก กายบริหาร	
() เล่นกีฬาแบบกลุ่ม เช่น ฟุตบอล บาสเก็ตบอล ตระกร้อ	

15. ท่านต้องการองค์ประกอบใดต่อไปนี้มีในสวนสาธารณะบึงกุ่ม

(โปรดเรียงลำดับตัวเลข 1-5 โดยเรียงลำดับความสำคัญ 1 สำคัญมากที่สุด และ 5 สำคัญน้อยที่สุด)

() 1. สนามเด็กเล่น สนามทราย	() 9. พื้นที่สำหรับตกปลา
() 2. สนามบาส	() 10. สนามหญ้าสำหรับนั่งเล่น
() 3. สนามฟุตบอลเล็ก	() 11. ลานดอกไม้
() 4. ลานเอนกประสงค์	() 12. อุปกรณ์สำหรับปิกนิก
() 5. ลู่วิ่ง	() 13. น้ำพุ, น้ำตก
() 6. ม้านั่ง ศาลานั่งเล่นในสวน	() 14. ทางสำหรับจักรยาน
() 7. บ่อน้ำ สระน้ำ	() 15. สะพานข้ามบึง
() 8. อุปกรณ์ออกกำลังกาย	() 16. อุปกรณ์สำหรับกีฬาทางน้ำ

..... ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวจุฑาทิพย์ เสียงประเสริฐ
วัน เดือน ปี เกิด	30 มกราคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบูรณ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	557/45 ลุมพินีเซ็นเตอร์ตึก E แอสปี้แลนด์ คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2545 สำเร็จการศึกษา สาขาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2550 สำเร็จการศึกษา สาขาสถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมหาบ้นทิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง